

รายงาน

การประเมินผลการใช้ชุดการเรียนรู้ แบบ Active Learning วิชาภาษาไทยพื้นฐาน หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556

ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพศึกษาภาคเหนือ
สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ

การประเมินผลการใช้ชุดการเรียนรู้แบบ Active Learning
วิชาภาษาไทยพื้นฐาน หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556
สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีวศึกษาภาคเหนือ
สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

2560

ชื่อเรื่องงานวิจัย การประเมินผลการใช้ชุดการเรียนรู้แบบ Active Learning วิชาภาษาไทยพื้นฐาน
หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556 ของสำนักงาน
คณะกรรมการการอาชีวศึกษา

หน่วยงาน ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีวศึกษาภาคเหนือ

ปีที่ทำวิจัยสำเร็จ 2560

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินสภาพการใช้ชุดการเรียนรู้แบบ Active Learning วิชาภาษาไทยพื้นฐาน และเพื่อประเมินความพึงพอใจของครูและผู้เรียนต่อการใช้ชุดการเรียนรู้แบบ Active Learning วิชาภาษาไทยพื้นฐาน กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยครูผู้สอนวิชาภาษาไทยพื้นฐาน หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556 สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จำนวน 27 คน โดยทำการสุ่มตัวอย่างแบบสองขั้นตอน (Two stage random sampling) และ ผู้เรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ 1 สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาที่ลงทะเบียนวิชาภาษาไทยพื้นฐาน ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 27 กลุ่ม รวมจำนวน 713 คน โดยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster random sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้แก่ 1) แบบนิเทศติดตามการใช้ชุดการเรียนรู้ 2) แบบสัมภาษณ์สำหรับการนิเทศติดตามการใช้ชุดการเรียนรู้ 3) แบบสอบถามความพึงพอใจของครูที่มีต่อการใช้ชุดการเรียนรู้ 4) แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการใช้ชุดการเรียนรู้ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ผลการศึกษาวิจัยพบว่า

1. สภาพการใช้ชุดการเรียนรู้แบบ Active Learning วิชาภาษาไทยพื้นฐานตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556 ภาพรวมส่วนใหญ่มีการนำไปใช้ คิดเป็นร้อยละ 74
2. ความพึงพอใจของครูที่มีต่อการใช้ชุดการเรียนรู้แบบ Active Learning วิชาภาษาไทยพื้นฐาน หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556 พบว่าครูมีความพึงพอใจภาพรวมอยู่ในระดับมาก
3. ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการใช้ชุดการเรียนรู้แบบ Active Learning วิชาภาษาไทยพื้นฐาน หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556 พบว่าผู้เรียนมีความพึงพอใจภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งด้านกิจกรรมการเรียนรู้และด้านการเรียนรู้

คำสำคัญ ชุดการเรียนรู้แบบ Active Learning วิชาภาษาไทยพื้นฐาน

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยการประเมินผลการใช้ชุดการเรียนรู้แบบ Active Learning วิชาภาษาไทยพื้นฐานตามหลักสูตร ประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราชการ 2556 ของสำนักงาน คณะกรรมการการอาชีวศึกษาครั้งนี้ ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยความอนุเคราะห์ กรณียกย่องจากท่าน วุฒิสภา อยู่ทอง หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ และท่านวิทยา ใจวิถี ผู้อำนวยการศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีวศึกษา ภาคเหนือ ที่ให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะอันเป็นประโยชน์ต่องานวิจัยในครั้งนี้ให้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี คณะผู้วิจัย ขอขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอขอบผู้อำนวยกรวิทยาลัย รองผู้อำนวยการ ครูผู้สอน และนักศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการอาชีวศึกษา ที่เป็นสถานศึกษานำร่องในการทดลองใช้คู่มือครูวิชาภาษาไทยพื้นฐาน รวมถึงให้ความอนุเคราะห์ในการให้ข้อมูลตลอดจนการอำนวยความสะดวกต่าง ๆ อย่างดียิ่ง จนได้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์ที่ดีในการวิจัยในครั้งนี้

ขอขอบคุณผู้อำนวยกร ศึกษานิเทศก์ และเจ้าหน้าที่ของศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีวศึกษาภาคเหนือทุกท่าน ที่ให้การสนับสนุน ช่วยเหลือ รวมทั้งช่วยอำนวยความสะดวกในด้านต่าง ๆ ทำให้งานวิจัยนี้สำเร็จ บรรลุตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยทุกประการ

คณะผู้วิจัย

กันยายน 2560

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
กิตติกรรมประกาศ	ข
สารบัญ	ค
รายการตาราง	ง
บทที่ 1 บทนำ	
ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของงานวิจัย	3
ขอบเขตของการวิจัย	3
ประโยชน์ที่ได้รับ	4
นิยามศัพท์ที่ใช้ในงานวิจัย	4
กรอบแนวคิดในการวิจัย	5
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556	6
คู่มือครู	13
การจัดการเรียนรู้แบบแอคทีฟ (Active Learning)	25
ความพึงพอใจในการเรียนรู้	31
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	34
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	
ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย	38
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา	40
การเก็บรวบรวมข้อมูล	42
การวิเคราะห์ข้อมูล	43
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	
ตอนที่ 1 ผลสภาพการใช้ชุดการเรียนรู้แบบActive Learning วิชาภาษาไทย	46
พื้นฐาน ตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556	
ตอนที่ 2 ผลความพึงพอใจของครูและผู้เรียนต่อการใช้ชุดการเรียนรู้แบบ	49
Active Learning วิชาภาษาไทยพื้นฐานตามหลักสูตรประกาศนียบัตร	
วิชาชีพ พุทธศักราชการ 2556	

สารบัญ (ต่อ)

บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	
สรุปผลการวิจัย	54
การอภิปรายผล	55
ข้อเสนอแนะ	58
บรรณานุกรม	60
ภาคผนวก ก.	
รายนามผู้เชี่ยวชาญ	67
ภาคผนวก ข.	
ตัวอย่างเครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล	69
ภาคผนวก ค.	
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	80
ภาคผนวก ง.	
ภาพกิจกรรม	85
คณะกรรมการจัดทำและสรุปรายงานผล	90

รายการตาราง

ตารางที่	หน้า
3.1 กลุ่มตัวอย่างสำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูล	39
3.2 กรอบการประเมินผลการใช้ชุดการเรียนรู้แบบ Active Learning วิชาภาษาไทยพื้นฐานตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราชการ 2556	44
4.1 ความถี่ ร้อยละ ของสภาพการนำคู่มือครูไปใช้ชุดการเรียนรู้แบบ Active Learning วิชาภาษาไทยพื้นฐาน ตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556	46
4.2 ผลการสังเคราะห์บันทึกการสัมภาษณ์กรณีศึกษาติดตามการใช้ชุดการเรียนรู้แบบ Active Learning วิชาภาษาไทยพื้นฐาน	47
4.3 ร้อยละของข้อมูลทั่วไปของครูผู้สอนที่ใช้ชุดการเรียนรู้แบบ Active Learning วิชาภาษาไทยพื้นฐานตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราชการ 2556	49
4.4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจของครูที่มีต่อการใช้ชุดการเรียนรู้แบบ Active Learning วิชาภาษาไทยพื้นฐานตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราชการ 2556	50
4.5 ร้อยละของข้อมูลทั่วไปของผู้เรียนต่อการใช้ชุดการเรียนรู้แบบ Active Learning วิชาภาษาไทยพื้นฐานตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราชการ 2556	52
4.6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการใช้ชุดการเรียนรู้แบบ Active Learning วิชาภาษาไทยพื้นฐานตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราชการ 2556	53

บทที่ 1

บทนำ

1. ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ภาษาไทย เป็นเอกลักษณ์ประจำชาติ เป็นสมบัติทางวัฒนธรรมอันก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพ และเสริมสร้างบุคลิกภาพของคนในชาติให้มีความเป็นไทย เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ทำให้สามารถประกอบกิจกรรมการงานและดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมประชาชาติได้อย่างสันติสุข และเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ ประสบการณ์จากแหล่งข้อมูลสารสนเทศต่างๆ เพื่อพัฒนาความรู้ ความคิดวิเคราะห์ วิจัย และสร้างสรรค์ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีตลอดจนนำไปใช้ในการพัฒนาอาชีพให้มีความมั่นคง ทางสังคมและเศรษฐกิจ การใช้ภาษาไทยเพื่อความเป็นคนไทย จึงมีการปลูกฝังวัฒนธรรมในการใช้ภาษาของคนไทย ซึ่งเป็นภาษาที่สะท้อนสังคมที่มีสัมมาคารวะ มีน้ำใจ มีความโอบอ้อมอารี เห็นอกเห็นใจ และเกรงใจกัน การใช้วาจาสุภาพอ่อนน้อม นุ่มนวลเป็นวัฒนธรรมในการใช้ภาษาไทย ซึ่งทำให้สังคมไทยเป็นสังคมที่มีเสน่ห์ สามารถปรับเข้ากับสังคมอื่นได้เป็นอย่างดี การเรียนรู้ภาษาไทยทำให้เกิดความรัก ห่วงแหน และรักษาสมบัติมรดกทางวัฒนธรรมทุกประเภทของชาติ เพื่อความเป็นคนไทย ที่มีวัฒนธรรมสูงส่ง สืบทอดกันมานานหลายร้อยปี ดังนั้นกระทรวงศึกษาธิการจึงได้บรรจุรายวิชาภาษาไทยไว้ในหลักสูตรให้ผู้เรียนทุกระดับชั้นในประเทศไทยได้ศึกษา แต่จากรายงานผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านอาชีวศึกษา (V-NET) ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ปีการศึกษา 2558 พบว่าผู้เรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) มีผลการทดสอบวิชาภาษาไทยในระดับอ่อนมาก ดังที่ ชัยพฤกษ์ เสรีรักษ์ (2558) เลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (กอศ.) ได้กล่าวว่า สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) ตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้น โดยได้สำรวจข้อมูลผู้เรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ในวิชาพื้นฐานภาษาไทย พบว่า มีผลการเรียนระดับอ่อนมาก หรือ 1.00 เป็นจำนวนมาก (แหล่งข้อมูล : เดลินิวส์ ฉบับวันที่ 4 มี.ค. 2558 หัวข้อ อาชีวะรุ่นใหม่ใช้ภาษาไทยอย่างมีอาชีพ)

จากผลการเรียนดังกล่าว อาจเกิดจากปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ปัจจัยหนึ่งที่สำคัญคือ ผู้สอน ผู้สอนควรเป็นผู้ที่มีการศึกษาค้นคว้าทางวิชาการ มีประสบการณ์ทางการเรียนการสอน สามารถถ่ายทอดความรู้ ใช้อุปกรณ์การสอนที่ทันสมัย มีทัศนคติที่ดีต่อนักเรียน มีคุณธรรมและมีความยุติธรรม สามารถจูงใจและกระตุ้น เสริมแรงผู้เรียน สามารถให้ความช่วยเหลือ และสามารถแก้ปัญหาให้กับนักเรียนได้ และมีกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่ส่ง

ผลดีต่อผู้เรียน กระบวนการจัดการเรียนการสอนของครู เป็นหัวใจสำคัญในการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน การที่ครูจะจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพและเกิดสัมฤทธิ์ผลต่อผู้เรียนนั้น ครูจะต้องมีองค์ความรู้ที่จำเป็นและสามารถนำความรู้ไปใช้ได้ในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ต่างๆ ที่เป็นอยู่ในชั้นเรียน นอกจากนี้แล้ว กระบวนการที่ครูนำมาใช้ยังขึ้นอยู่กับแนวคิดในการจัดการเรียนการสอนที่ครูยึดเป็นหลัก ซึ่งทำให้ครูแสดงออกมาเป็นพฤติกรรมการสอนและเป็นสิ่งที่กำหนดทิศทางในการจัดการเรียนการสอนของครู สอดคล้องกับผลการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักศึกษาระดับ ปวช. และระดับ ปวส. ของวิทยาลัยเทคโนโลยีพายัพ และบริหารธุรกิจ โดยพัชสุดา กัลป์ยานุฒ (2558) พบว่าประเด็นที่ส่งผลต่อการสัมฤทธิ์ผลทางการเรียน ด้านครู ที่ส่งผลต่อการสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักศึกษา ได้แก่ ความรู้ความสามารถในวิชาชีพของครูที่ดำเนินการสอน ครูเป็นผู้มีความสามารถตรงตามสาขาวิชาชีพ มีทักษะในการสอนที่ทำให้ผู้เรียนได้เกิด กระบวนการเรียนรู้อย่างหลากหลาย ด้วยทักษะเทคนิควิธีการสอนที่มีความเชี่ยวชาญ สามารถดำเนินการจัดการเรียนการสอนที่ทำให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหารายละเอียดของวิชาได้อย่างชัดเจน มีการจัดบรรยากาศการเรียนการสอนที่เอื้ออำนวยให้กับผู้เรียน มีการใช้สื่อสื่อดิจิทัลที่ทันสมัย เพื่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพในการเรียนการสอน ครูมีการวัดผลประเมินผลการเรียน เพื่อนำมาพัฒนาในเรื่องการสอนอย่างต่อเนื่อง โดยมีการประเมินผลอย่างหลากหลาย ทั้งภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติ พร้อมกับการประเมินผลในสภาพจริง มีการอภิปรายเพื่อแก้ไขและการพัฒนาใน ครั้งต่อไป อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นเพื่อการส่งเสริมผู้สอนมีกระบวนการจัดการเรียนการสอน ให้มีประสิทธิภาพและการดำเนินงานตามนโยบายของนายกรัฐมนตรีข้อที่ 6 เรื่องการปรับหลักสูตรทำให้เด็ก ครู ผู้ปกครอง มีความสุข ข้อที่ 7 การใช้สื่อการสอน กระตุ้นผู้เรียนเพื่อสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้กับเด็ก ตามนโยบายของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ นโยบายทั่วไป ข้อ 2 การปฏิรูปการศึกษาและสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มียุทธศาสตร์ A การยกระดับคุณภาพผู้เรียนเข้าสู่มาตรฐานสากล หัวข้อที่ A2 การสร้างผู้เรียนให้มีคุณภาพมาตรฐาน และหัวข้อที่ A 26 ปฏิรูปการสอนภาษาไทย ประวัติศาสตร์ หน้าที่พลเมือง

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ได้ตระหนักถึงความสำคัญของภาษาไทยดังกล่าว จึงมอบหมายให้ หน่วยงานนิเทศก์และศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีวศึกษาภาค ทั้ง 5 ภาคร่วมกันดำเนินการจัดทำชุดการเรียนรู้แบบ Active Learning วิชาภาษาไทยพื้นฐานตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556 ซึ่งเป็นกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยครูผู้สอนเป็นผู้แนะนำ กระตุ้น และอำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ใช้กระบวนการคิด และลงมือกระทำหรือปฏิบัติจริงด้วยตนเองตามสถานการณ์นั้น ทำให้ผู้เรียนสามารถรักษาผลการเรียนรู้ให้คงทนได้มากและนานกว่ากระบวนการเรียนรู้แบบ Passive Learning เพราะ

กระบวนการเรียนรู้แบบ Active Learning สอดคล้องกับการทำงานของสมองที่เกี่ยวข้องกับความจำ โดยสามารถเก็บจำสิ่งที่ ผู้เรียนเรียนรู้ได้อย่างมีส่วนร่วม มีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน ผู้สอนและสิ่งแวดล้อม การเรียนรู้ที่ได้ผ่านการปฏิบัติจริงจะสามารถเก็บความจำไว้ในระบบความจำระยะยาว (Long term memory) ทำให้ผลการเรียนรู้อยู่คงอยู่ได้ในปริมาณที่มากกว่า (ทิพย์วัลย์ สุทิน, 2560) เพื่อใช้ในการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยพื้นฐาน และกำหนดกลุ่มสถานศึกษานำร่อง ในการนำชุดการเรียนรู้แบบ Active Learning วิชาภาษาไทยพื้นฐานตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556 ไปใช้ จำนวนภาคละ 5 แห่ง รวม 25 แห่งทั่วประเทศ โดยมีการนิเทศ ติดตามและประเมินผลการใช้ชุดการเรียนรู้แบบ Active Learning ในสถานศึกษาทั้ง 25 แห่ง เพื่อศึกษาสภาพการใช้ชุดการเรียนรู้แบบ Active Learning วิชาภาษาไทยพื้นฐานตามหลักสูตร ประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556 ศึกษาเกี่ยวกับความพึงพอใจของครูและผู้เรียนต่อการใช้ ชุดการเรียนรู้แบบ Active Learning วิชาภาษาไทยพื้นฐานตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556 เพื่อนำข้อมูลไปใช้เป็นประโยชน์ในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษา ต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

เพื่อประเมินการใช้ชุดการเรียนรู้แบบ Active Learning วิชาภาษาไทยพื้นฐานตามหลักสูตร ประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราชการ 2556 ดังนี้

2.1 เพื่อประเมินสภาพการใช้ชุดการเรียนรู้แบบ Active Learning วิชาภาษาไทยพื้นฐานตาม หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราชการ 2556

2.2 เพื่อประเมินความพึงพอใจของครูและผู้เรียนต่อการใช้ชุดการเรียนรู้แบบ Active Learning วิชาภาษาไทยพื้นฐานตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราชการ 2556

3. ขอบเขตของการวิจัย

3.1 ด้านเนื้อหาวิชาภาษาไทยพื้นฐานตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราชการ 2556 โดยจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning

3.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอนวิชาภาษาไทยพื้นฐาน สถานศึกษาสังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการอาชีวศึกษา จำนวน 27 คน และผู้เรียนสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การอาชีวศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนวิชาภาษาไทยพื้นฐาน จำนวน 713 คน

3.3 ด้านพื้นที่ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา 5 ภาค ได้แก่ ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออกและกรุงเทพ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคใต้

3.4 ระยะเวลา ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560

4. ประโยชน์ที่ได้รับ

4.1 สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาได้ชุดการเรียนรู้แบบ Active Learning วิชาภาษาไทยพื้นฐาน หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556

4.2. ครูผู้สอนได้ชุดการเรียนรู้แบบ Active Learning อำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนการสอนที่เป็นประโยชน์กับครูและประโยชน์ในการพัฒนาผู้เรียนสำหรับการสอนวิชาภาษาไทยพื้นฐานของครู ที่มีมาตรฐานในทิศทางเดียวกัน

4.3. ผู้เรียนมีความรู้จากการเรียนรู้โดยลงมือปฏิบัติร่วมกัน มีทักษะการคิด มีความสุขและนำไปประยุกต์ในการดำเนินชีวิตได้

4.4 ได้สารสนเทศเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนโดยชุดการเรียนรู้แบบ Active Learning สำหรับเป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย และวิชาอื่นๆ ต่อไป

5. นิยามศัพท์ที่ใช้ในงานวิจัย

5.1 ชุดการเรียนรู้แบบ Active Learning วิชาภาษาไทยพื้นฐาน หมายถึง นวัตกรรมทางการเรียนการสอนสำหรับเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนสำหรับครูผู้สอนรายวิชาภาษาไทยพื้นฐาน หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556 โดยเน้นกิจกรรมการเรียนรู้แบบ Active Learning

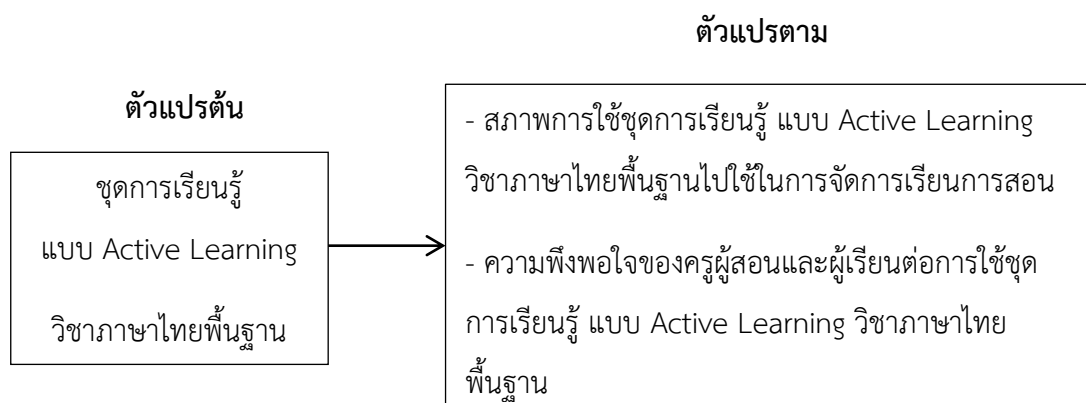
5.2 การประเมินผลการใช้ชุดการเรียนรู้ หมายถึง การติดตามผลการใช้ชุดการเรียนรู้ แบบ Active Learning วิชาภาษาไทยพื้นฐาน ดังนี้

1) สภาพการใช้ชุดการเรียนรู้ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน หมายถึง ผลการนำกิจกรรมในคู่มือครูวิชาภาษาไทยไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนจริงวัดโดยการใช้แบบนิเทศติดตามการใช้ชุดการเรียนรู้ แบบตรวจสอบรายการ “ใช่” และ “ไม่ใช่” และแบบสัมภาษณ์ผลการใช้ชุดการเรียนรู้ แบบมีโครงสร้าง ปลายเปิด

2) ความพึงพอใจของครูผู้สอนและผู้เรียนต่อการใช้ชุดการเรียนรู้หมายถึงความรู้สึกหลังการใช้คู่มือครูวิชาภาษาไทยพื้นฐาน วัดโดยใช้แบบวัดความพึงพอใจชนิดมาตราประมาณค่า 5 ระดับ มาก ที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

6. กรอบแนวคิดในการวิจัย

การประเมินผลการใช้ชุดการเรียนรู้แบบ Active Learning วิชาภาษาไทยพื้นฐาน หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556 ซึ่งเก็บข้อมูลจาก ผลสภาพการใช้ชุดการเรียนรู้ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนและความพึงพอใจของครูและผู้เรียน ตามกรอบแนวคิดดัง ภาพ 1.1

ภาพ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัยการประเมินผลการใช้ชุดการเรียนรู้แบบ Active Learning วิชาภาษาไทยพื้นฐาน หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การประเมินผลการใช้ชุดการเรียนรู้แบบ Active Learning วิชาภาษาไทยพื้นฐานตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556 ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาทฤษฎี หลักการ แนวคิดจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นพื้นฐานและแนวทางในการวิจัย ประกอบด้วย

1. หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556
2. คู่มือครู
3. การจัดการเรียนรู้แบบแบบแอคทีฟ (Active Learning)
4. ความพึงพอใจในการเรียนรู้
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556

1.1 หลักการของหลักสูตร (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2556)

1.1.1 เป็นหลักสูตรระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพหลังมัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่าด้านวิชาชีพที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และประชาคมอาเซียน เพื่อผลิตและพัฒนาากำลังคนระดับฝีมือให้มีสมรรถนะ มีคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ สามารถประกอบอาชีพได้ตรงตามความต้องการของสถานประกอบการและการประกอบอาชีพอิสระ

1.1.2 เป็นหลักสูตรที่เปิดโอกาสให้เลือกเรียนได้อย่างกว้างขวาง เน้นสมรรถนะเฉพาะด้านด้วยการปฏิบัติจริง สามารถเลือกวิธีการเรียนตามศักยภาพและโอกาสของผู้เรียน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนสามารถเทียบโอนผลการเรียน สะสมผลการเรียน เทียบความรู้และประสบการณ์จากแหล่งวิทยาการ สถานประกอบการและสถานประกอบอาชีพอิสระ

1.1.3 เป็นหลักสูตรที่สนับสนุนการประสานความร่วมมือในการจัดการศึกษาร่วมกันระหว่างหน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐและเอกชน

1.1.4 เป็นหลักสูตรที่เปิดโอกาสให้สถานศึกษา สถานประกอบการ ชุมชนและท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรให้ตรงตามความต้องการและสอดคล้องกับสภาพยุทธศาสตร์ของภูมิภาค เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

1.2 จุดหมายของหลักสูตร (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2556)

1.2.1 เพื่อให้มีความรู้ ทักษะและประสบการณ์ในงานอาชีพสอดคล้องกับมาตรฐานวิชาชีพ สามารถนำความรู้ ทักษะและประสบการณ์ในงานอาชีพไปปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ เลือกวิถีการดำรงชีวิต การประกอบอาชีพได้อย่างเหมาะสมกับตน สร้างสรรค์ความเจริญต่อชุมชน ท้องถิ่นและประเทศชาติ

1.2.2 เพื่อให้เป็นผู้มีปัญญา มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่เรียนรู้ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและการประกอบอาชีพ สามารถสร้างอาชีพ มีทักษะในการจัดการและพัฒนาอาชีพให้ก้าวหน้าอยู่เสมอ

1.2.3 เพื่อให้มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพ มีความมั่นใจและภาคภูมิใจในวิชาชีพที่เรียน รักงาน รักหน่วยงาน สามารถทำงานเป็นหมู่คณะได้ดี โดยมีความเคารพในสิทธิและหน้าที่ของตนเองและผู้อื่น

1.2.4 เพื่อให้เป็นผู้มีพฤติกรรมทางสังคมที่ดีงาม ทั้งในการทำงาน การอยู่ร่วมกัน การต่อต้านความรุนแรงและสารเสพติด มีความรับผิดชอบต่อครอบครัว หน่วยงาน ท้องถิ่นและประเทศชาติ อุทิศตนเพื่อสังคม เข้าใจและเห็นคุณค่าของศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น มีจิตสำนึกด้านปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง รู้จักใช้และอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสร้างสิ่งแวดล้อมที่ดี

1.2.5 เพื่อให้มีบุคลิกภาพที่ดี มีมนุษยสัมพันธ์ มีคุณธรรม จริยธรรม และวินัยในตนเอง มีสุขภาพอนามัยที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ เหมาะสมกับงานอาชีพ

1.2.6 เพื่อให้ตระหนักและมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ สังคม การเมืองของประเทศและโลก มีความรักชาติ สำนึกในความเป็นไทย เสียสละเพื่อส่วนรวม ดำรงรักษาไว้ซึ่งความมั่นคงของชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

1.3 วิชาภาษาไทยพื้นฐาน (2000-1101) (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2556)

1.3.1 จุดประสงค์รายวิชา เพื่อให้

1. มีความรู้ความเข้าใจในการใช้ภาษาไทย
2. สามารถเลือกใช้ภาษาไทยได้ถูกต้องตามหลักการใช้ภาษา เหมาะสมกับบุคคล กาลเทศะ โอกาส และสถานการณ์
3. สามารถนำความรู้และทักษะการฟัง การดู การพูด การอ่าน และการเขียนไปใช้สื่อสารในชีวิตประจำวันถูกต้องตามหลักการ
4. เห็นคุณค่าและความสำคัญของการใช้ภาษาไทย

1.3.2 สมรรถนะรายวิชา

1. แสดงความรู้เกี่ยวกับหลักการใช้ภาษาไทยในการฟัง การดู การพูด การอ่าน และ การเขียน
2. วิเคราะห์ ประเมินค่าสารจากการฟัง การดู การอ่านตามหลักการ
3. พุทธติดต่อกิจธุระ พุทธในโอกาสต่าง ๆ ตามหลักการและมารยาทของสังคม
4. เขียนข้อความติดต่อกิจธุระ เขียนรายงานเชิงวิชาการ และเขียนโครงการตาม หลักการ

1.3.3 คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาเกี่ยวกับ การรับสารและการส่งสารด้วยภาษาไทย การใช้ถ้อยคำ สำนวน ระดับ ภาษา การฟัง การดูและการอ่านข่าว บทความ สารคดี โฆษณา บันเทิงคดี วรรณกรรมหรือภูมิปัญญา ท้องถิ่นด้านภาษาจากสื่อสิ่งพิมพ์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ การพูดในโอกาสต่าง ๆ ตามมารยาทของ สังคม การกล่าวทักทาย แนะนำตนเองและผู้อื่น ตอบรับและปฏิเสธ แสดงความยินดี แสดงความ เสียใจ การพูดติดต่อกิจธุระ พูดสรุปความ พูดแสดงความคิดเห็น การเขียนข้อความติดต่อกิจธุระ เขียนสะกดคำ สรุปความ อธิบาย บรรยาย การกรอกแบบฟอร์ม เขียนประวัติย่อ เขียนรายงานเชิง วิชาการและเขียนโครงการ

การจัดการเรียนการสอนรายวิชาภาษาไทยพื้นฐาน กำหนดให้ใช้เวลาเรียน 2 ชั่วโมงต่อ สัปดาห์ รวมเวลาเรียนตลอดภาคเรียน 18 สัปดาห์ จำนวน 36 ชั่วโมง โดยกำหนดให้เป็นเวลาสำหรับ การประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรายวิชาเมื่อสิ้นสุดภาคเรียนหรือการสอบปลายภาคในสัปดาห์ที่ 18 จำนวน 2 ชั่วโมง ซึ่งจากคำอธิบายรายวิชาดังกล่าว สามารถแบ่งเป็น 9 หน่วยการเรียนรู้ เพื่อจัดการ เรียนการสอนสำหรับ 17 สัปดาห์ ดังนี้ หน่วยที่ 1 การใช้ภาษาไทยเพื่อสื่อสาร หน่วยที่ 2 การ วิเคราะห์และประเมินค่าสารจากการฟังและการดูสื่อ หน่วยที่ 3 การวิเคราะห์และประเมินค่าสารจาก การอ่าน หน่วยที่ 4 การอ่านวรรณกรรมท้องถิ่น หน่วยที่ 5 การพูดในโอกาสต่าง ๆ ตามมารยาทสังคม หน่วยที่ 6 การพูดติดต่อกิจธุระ หน่วยที่ 7 การเขียนติดต่อกิจธุระ หน่วยที่ 8 การเขียนโครงการ หน่วยที่ 9 การเขียนรายงานเชิงวิชาการ

1.3.4 การจัดการเรียนรู้

จุดมุ่งหมายของการจัดการเรียนรู้

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ นอกจากต้องการให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ด้านความรู้ ทักษะ เจตคติและกิจนิสัยตามจุดประสงค์รายวิชา สมรรถนะรายวิชาและคำอธิบาย รายวิชาแล้ว ผู้สอนจะต้องพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะสำคัญดังต่อไปนี้ด้วย

1. สมรรถนะในการสื่อสาร ได้แก่ ความสามารถในการรับและส่งสาร ความสามารถ

ในการใช้ภาษาเพื่อถ่ายทอดความคิด ความรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึกและทัศนคติของตนเองเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและประสบการณ์ ความสามารถในการเจรจาต่อรองเพื่อขจัดและลดปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ ความสามารถในการเลือกรับหรือไม่รับข้อมูลข่าวสารด้วยหลักเหตุผลและความถูกต้อง รวมทั้งความสามารถในการเลือกใช่วิธีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงผลกระทบต่อนตนเองและสังคม

2. สมรรถนะในการคิด ได้แก่ ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดอย่างมีระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม

3. สมรรถนะในการแก้ปัญหา ได้แก่ ความสามารถในการแก้ปัญหาและอุปสรรคได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมด้วยหลักเหตุผลและมีคุณธรรม ความสามารถในการตัดสินใจโดยคำนึงถึงผลกระทบต่อนตนเอง สังคมและสิ่งแวดล้อม

4. สมรรถนะในการใช้ทักษะชีวิต ได้แก่ ความสามารถในการนำกระบวนการต่าง ๆ ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน ความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเองและการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ความสามารถในการสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคลเพื่อการทำงานและการอยู่ร่วมกันในสังคม ความสามารถในการจัดการปัญหาและความขัดแย้งต่าง ๆ ความสามารถในการปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อม และความสามารถในการตัดสินใจ หลีกเลี่ยงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อนตนเองและผู้อื่น

5. สมรรถนะในการใช้เทคโนโลยี ได้แก่ ความสามารถในการเลือกและใช้เทคโนโลยีด้านต่าง ๆ มีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาตนเองและสังคมในด้านการเรียนรู้ การสื่อสาร การทำงาน ความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ถูกต้อง เหมาะสมและมีคุณธรรม

นอกจากนี้ ครูผู้สอนยังต้องนำค่านิยมหลัก 12 ประการ รวมทั้งคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ของผู้เรียนอาชีวศึกษา มาวางแผน บรณาการในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุขในฐานะเป็นพลเมืองไทยและพลเมืองโลกด้วย

1.3.5 หลักสำคัญในการจัดการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุวัตถุประสงค์ ครูผู้สอนต้องคำนึงถึงหลักสำคัญที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. เนื้อหาสาระการเรียนรู้ถูกต้อง ทันสมัย เป็นหมวดหมู่ เป็นไปตามลำดับง่าย-ยาก

2. เทคนิควิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีความหลากหลาย เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เน้นการทำงานร่วมกัน

3. สื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้หลากหลาย สนับสนุนส่งเสริมการเรียนรู้
4. การจัดประสบการณ์ตรงให้กับผู้เรียนเพื่อสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง
5. การจัดบรรยากาศการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการคิด การปฏิบัติของผู้เรียน
6. การปลูกฝังจิตสำนึก คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมและพฤติกรรมที่ดีแก่ผู้เรียน
7. การประเมินพัฒนาการรอบด้านของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลายและต่อเนื่อง

1.3.6 บทบาทของครูผู้สอนและผู้เรียน

ภาษาไทยนอกจากเป็นสัญลักษณ์สำคัญทางวัฒนธรรมของชาติแล้ว ยังเป็นเครื่องมือในการสื่อสารและแสวงหาความรู้ตลอดชีวิต วัตถุประสงค์ของการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทย คือ เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจและมีทักษะในการฟังและดู พูด อ่าน เขียนภาษาไทยได้อย่างถูกต้องตามหลักภาษา สามารถนำไปใช้เพื่อการสื่อสารและการศึกษาเรียนรู้ในชีวิตประจำวันและงานอาชีพ นอกจากนี้ยังเป็นการปลูกฝังให้ผู้เรียนมีทัศนคติที่ดีต่อภาษาไทยและตระหนักถึงคุณค่าของการใช้ภาษาไทยให้ถูกต้อง ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ครูผู้สอนจะต้องเน้นให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติจริงด้วยตนเองผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาผู้เรียนเป็นรายบุคคลด้วย ในการจัดการเรียนการสอนให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ครูผู้สอนและผู้เรียนจะต้องเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเอง ดังนี้

บทบาทของครูผู้สอน

การที่จะทำให้การเรียนการสอนภาษาไทยบรรลุวัตถุประสงค์ ครูผู้สอนต้องมีบทบาท

ดังนี้

1. เข้าใจนิเทศน์ (Concept) ของรายวิชา นั่นคือ การเข้าใจวัตถุประสงค์ของรายวิชาที่ต้องการพัฒนาความรู้ ทักษะ ค่านิยมและคุณลักษณะ อันเกิดจากการจัดการเรียนการสอนที่เน้นการฝึกปฏิบัติ

2. วางแผนการสอนที่พัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยใช้กระบวนการคิด กระบวนการสืบค้น กระบวนการแก้ไขปัญหา รวมทั้งกระบวนการพัฒนาค่านิยม เพื่อให้เกิดการเรียนรู้และนำไปสู่คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ซึ่งการวางแผนการจัดการเรียนรู้ควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรม ดังนี้

2.1 ตั้งคำถามด้วยตนเองเพื่อการสืบค้น

2.2 มีส่วนร่วมในกิจกรรมที่หลากหลายในการสืบค้นข้อมูล

2.3 ฝึกการวิเคราะห์โดยใช้ข้อมูลจริงหรือในสภาพจริง

3. เน้นความเชื่อมโยงหรือความเกี่ยวข้อง การลงมือทำหรือปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง และการเรียนรู้อย่างกระตือรือร้น โดยการเน้นความเชื่อมโยงหรือความเกี่ยวข้อง คือ การใช้ประเด็นจริงที่เป็นปัจจุบันซึ่งเกี่ยวข้องกับความคิดของคนว่าจะถูกหรือผิด ดีหรือไม่ดี มีคุณค่าหรือไม่มีคุณค่า เพื่อการเรียนรู้ของผู้เรียนจะเชื่อมโยงกับประสบการณ์จริง แต่ในกรณีที่ใช้ประเด็นจริงผู้สอนควรใช้วิจารณญาณเพราะบางประเด็นอาจมีความอ่อนไหวต่อสังคม รวมทั้งควรคำนึงถึงวัยและวุฒิภาวะของผู้เรียนด้วย

4. มีกลยุทธ์สำคัญที่จะทำให้ผู้เรียนในบริบทของสังคมไทยเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ กล่าวคือ ต้องจัดบรรยากาศของห้องเรียนที่สนับสนุนและส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างเสรี ด้านแสดงความคิดเห็น โดยไม่มีบรรยากาศของการใช้อำนาจ หรือทำให้ผู้เรียนเกิดความไม่สบายใจ เช่น

4.1 จัดการทำงานเป็นกลุ่มเล็ก เพื่อให้ผู้เรียนมีโอกาสแสดงความคิดเห็นได้ทั่วถึง

4.2 เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนกำหนดกติกาในการทำงาน คุณภาพของงานประเด็นการอภิปรายหรือประเด็นที่จะศึกษา ตลอดจนการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกว่าการเรียนหรือการทำงานนั้นมีความหมายและมีคุณค่า จะได้ทำงานอย่างต่อเนื่องและตั้งใจ

4.3 เปิดโอกาสให้ผู้เรียนทุกคนแสดงความคิดเห็น และควรมีการสนับสนุนความคิดเห็นของทุกคนด้วย

4.4 สร้างความรู้สึกว่าการประสบความสำเร็จที่น่าภาคภูมิใจ คือ การเรียนรู้หรือการทำงานโดยผ่านกระบวนการต่าง ๆ

4.5 คำนึงถึงการเรียนรู้หลาย ๆ รูปแบบการเรียนรู้ของผู้เรียน (Learning Style) การจัดกิจกรรมจึงควรมีหลากหลาย เช่น การสาธิต การตอบคำถาม การอภิปราย การค้นหาวิจัย การทำโครงการ การสำรวจ การแก้ไขปัญหา การใช้เกม การแสดงบทบาทสมมติ การใช้สถานการณ์จำลอง การใช้กรณีศึกษา โดยมีการทำงานกลุ่มเล็กและรายบุคคล

4.6 กรณีการเรียนรู้ที่เป็นกระบวนการ ครูผู้สอนควรจัดให้ครบขั้นตอนอย่างต่อเนื่อง แต่อาจนำบางขั้นตอนมาจัดกิจกรรมแยกได้ เช่น กิจกรรมการวิเคราะห์ ซึ่งเป็นกิจกรรมที่อยู่ในขั้นตอนของกระบวนการเรียนการสอนหลายรูปแบบ สามารถนำมาจัดเป็นกิจกรรมแยกออกมาได้ตามความเหมาะสม เพื่อฝึกความสามารถในการวิเคราะห์หรือการจัดการกับข้อมูลต่าง ๆ แก่ผู้เรียน

4.7 ครูผู้สอนต้องมีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงของผู้เรียน

อย่างต่อเนื่องและรอบด้าน ทั้งนี้ การวัดและประเมินผลต้องมีผลต้องมีการประเมินภาระงานที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมให้ผู้เรียนปฏิบัติ การสร้างลักษณะนิสัย รวมทั้งการบวกรการทำงานและคุณภาพงาน ด้วยวิธีการและเครื่องมือวัดผลที่หลากหลาย

บทบาทของผู้เรียน

1. ผู้เรียนควรทำงานเป็นกลุ่มร่วมกันกับเพื่อน รวมทั้งบุคคลอื่นในชุมชนตามโอกาส และวุฒิภาวะของผู้เรียน

2. ผู้เรียนควรนำเสนองานหรือผลงานด้วยวิธีการที่หลากหลาย เช่น จัดอภิปราย ทำป้ายนิเทศ จัดนิทรรศการ แสดงบทบาทสมมติ จัดทำ Video Clip เป็นต้น

3. ผู้เรียนต้องลงมือปฏิบัติด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง เพราะการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง ถือว่าเป็นหลักสำคัญของการเรียนรู้ ดังนั้นการลงมือปฏิบัติอย่างต่อเนื่องกับประเด็นจริงหรือเหตุการณ์จริง ทั้งในระดับครอบครัว ห้องเรียน วิทยาลัยหรือชุมชน จึงเป็นสิ่งสำคัญ

4. ผู้เรียนควรเรียนอย่างกระตือรือร้นในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งนี้ การเรียนรู้โดยการอภิปรายเป็นวิธีที่สำคัญวิธีหนึ่ง เพราะการอภิปรายเป็นการฝึกทักษะการคิด การพูดแสดงความคิดเห็น การยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นอันเป็นการส่งเสริมทักษะของความเป็นพลเมือง ในการแสดงออกซึ่งสิทธิและเสรีภาพเกี่ยวกับการแสดงความคิดเห็น

ในการนำคู่มือครูวิชาภาษาไทยพื้นฐานไปใช้ ครูผู้สอนจะต้องดำเนินการดังนี้

1. วิเคราะห์รายละเอียดของรายวิชา ได้แก่ จุดประสงค์รายวิชา สมรรถนะรายวิชา คำอธิบายรายวิชา เวลาที่กำหนดในการจัดการเรียนรู้

2. ศึกษาการแบ่งหน่วยการเรียนรู้ รายการสอน จุดประสงค์การเรียนรู้เชิงพฤติกรรม และเวลาที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ของแต่ละหน่วย

3. พิจารณาแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่เสนอแนะไว้ได้แก่

3.1 วิธีการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ เทคนิควิธีการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

3.2 สื่อและแหล่งการเรียนรู้ ได้แก่ เอกสาร/หนังสือ/ตำรา ใบช่วยสอน สื่อโสตทัศน์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์และแหล่งการเรียนรู้ เช่น เว็บไซต์ สถานที่ บุคคล ฯลฯ

3.3 หลักฐานการเรียนรู้ ได้แก่ หลักฐานความรู้ และหลักฐานการปฏิบัติงาน

3.4 การวัดและประเมินผล ได้แก่ เครื่องมือและวิธีการที่ใช้

4. ออกแบบการจัดการเรียนรู้และเขียนแผนการจัดการเรียนรู้

5. จัดทำใบช่วยสอนของแต่ละหน่วยการเรียนรู้ ได้แก่ ใบความรู้ ใบกิจกรรม และใบมอบหมายงาน

6. จัดทำเครื่องมือประเมินและเกณฑ์การประเมิน
7. จัดกิจกรรมเรียนรู้และวัดผลประเมินผล
8. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้ เพื่อสรุปผลการจัดการเรียนรู้สำหรับการปรับปรุงแก้ไขหรือพัฒนา

2. คู่มือครู

2.1 ความหมายของคู่มือครู

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 ได้อธิบายความหมายของคำว่า คู่มือ คือ สมุดหรือหนังสือที่ให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่ต้องการรู้ เพื่อใช้ประกอบตำรา เพื่ออำนวยความสะดวกเกี่ยวกับการศึกษาหรือการปฏิบัติเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หรือเพื่อแนะนำวิธีใช้อุปกรณ์อย่างใดอย่างหนึ่ง

อนุชิต เจริญนิยร (2545) ได้อธิบายเกี่ยวกับความหมายของคู่มือว่า เป็นหนังสือที่เขียนขึ้นเพื่อเป็นแนวทางให้ผู้ใ้คู่มือได้ศึกษาทำความเข้าใจ และง่ายต่อการปฏิบัติตามได้ในการทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งให้มีมาตรฐานใกล้เคียงกันมากที่สุด และทำให้นักเรียน นักศึกษา มีความรู้ความสามารถและทักษะที่ใกล้เคียงกัน

สามารถ ประจักษ์ (2545) ได้สรุปความหมายของคู่มือไว้ว่า คู่มือหมายถึง หนังสือ ตำรา เอกสารแนะนำ หรือเป็นสื่อที่ใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติควบคู่ไปกับการทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่มีเนื้อหาสาระสั้น ๆ ที่ผู้อ่านสามารถนำไปปฏิบัติได้ทันที จนบรรลุตามเป้าหมาย

แจ่มจันทร์ พลศรีดา (2556) ได้สรุปความหมายของคู่มือไว้ว่า คู่มือ เป็นหนังสือที่เขียนขึ้นมาเพื่อจุดประสงค์ใดจุดประสงค์หนึ่งโดยเฉพาะ โดยใช้ถ้อยคำภาษาที่สามารถเข้าใจได้ง่าย ๆ สามารถทำให้ผู้ที่ศึกษาคู่มือปฏิบัติได้ตามแนวทางที่คู่มือกำหนดไว้ เพื่อเกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติให้บรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

เอกพรต สมุธานนท์ (2556) ได้อธิบายความหมายของคำว่า คู่มือครู เป็นคู่มือสำหรับผู้สอน ภายในคู่มือจะชี้แจงวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้สนใจนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คู่มือครูเป็นเอกสารหรือหนังสือที่จัดทำขึ้นเพื่อช่วยครูในการจัดกิจกรรม การเรียนการสอน หรือการปฏิบัติงาน ลักษณะของคู่มือสำหรับครูจะเน้นวิธีสอน การจัดกิจกรรม การวัดผลประเมินผล คู่มืออินเทอร์เน็ตสำหรับครูมีหลายชนิด ตัวอย่างเช่น คู่มือการใช้หลักสูตร คู่มือหนังสือเรียน คู่มือประเมินผล คู่มือการสอนคณิตศาสตร์ หรือคู่มือการสอนภาษาไทย เป็นต้น เอกสารคู่มือสำหรับครูมีจุดประสงค์

เพื่อเสนอแนะแนวทางการปฏิบัติงานแก่ครูผู้สอน โดยสอดคล้องกับเนื้อหาและกิจกรรมตามโครงสร้างของหลักสูตร เช่น คู่มือหนังสือเรียน คู่มือปฏิบัติการกิจกรรมสร้างนิสัย เป็นต้น

2.2 ประเภทของคู่มือครู

ในการจัดทำคู่มือครูได้มีนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงประเภทของคู่มือครู ดังนี้

แจ่มจันทร์ พลศรีดา (2556) ได้อธิบายเกี่ยวกับประเภทของคู่มือครูดังนี้

1. คู่มือเกี่ยวกับการสอน เป็นคู่มือในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามกลุ่มต่าง ๆ ที่เสนอแนะแนวทางหรือเทคนิค วิธีการสอน การใช้สื่อ หรือนวัตกรรมที่สัมพันธ์กัน เช่น คู่มือรายวิชา คู่มือจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน คู่มือการจัดกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านและการเรียนรู้

2. คู่มือการปฏิบัติการกิจกรรม เป็นเอกสารที่เสนอแนะแนวทางการปฏิบัติการฝึกงานของผู้เรียนทั้งสถานศึกษา หรือสถานประกอบการรวมทั้งให้ผู้ที่มีส่วนร่วมเกี่ยวข้องกับการฝึกงานได้มีแนวทางในการปฏิบัติให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันเป็นคู่มือที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติการฝึกงานหนึ่งให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้เช่น คู่มือการประกอบเครื่องคอมพิวเตอร์ระดับชั้น ปวส.

3. คู่มือทั่วไป เป็นหนังสือที่ให้ข้อความรู้เกี่ยวกับการทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งแก่ผู้อ่านโดยมุ่งหวังให้ผู้อ่านหรือผู้ใช้เข้าใจสามารถดำเนินการในเรื่องนั้น ๆ ด้วยตนเองได้อย่างถูกต้อง เช่นคู่มือประกอบอาหาร

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2531) ได้อธิบายเกี่ยวกับคู่มือครูว่า มีรูปแบบไม่ตายตัวขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ และลักษณะของคู่มือครู ตัวอย่างเช่น

1. คู่มือหนังสือเรียน คู่มือประเภทนี้ผู้เขียนมักจะเขียนควบคู่กับหนังสือเรียนที่ต้องอธิบายการใช้และการจัดกิจกรรม เช่น คู่มือการสอนภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีลักษณะเป็นคู่มือหนังสือเรียน เนื่องจากจัดทำควบคู่กับหนังสือเรียนภาษาไทย แต่ขณะเดียวกัน ได้เสนอแนะกิจกรรมให้แก่ผู้สอนด้วย จึงมีลักษณะกึ่งแผนการสอน กึ่งคู่มือหนังสือเรียน

2. คู่มือการสอน เป็นคู่มือที่ให้ความรู้ และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ หลักการสอน วิธีการสอน และการจัดกิจกรรมการเรียน ซึ่งอาจจัดเป็นกลุ่มประสบการณ์ เป็นชั้น หรือเรื่องการสอนทั่ว ๆ ไป เช่น คู่มือปฏิบัติการกิจกรรมสร้างนิสัยสำหรับโรงเรียนประถมศึกษา หรือคู่มือการจัดกิจกรรมประชาธิปไตยในโรงเรียน เป็นต้น การจัดทำคู่มือเป็นงานที่ต้องใช้ความพยายามและประสบการณ์ในการทำงานจุดเริ่มต้นควรมาจากการศึกษาค้นคว้า และทดลองแก้ปัญหาในการปฏิบัติงาน เมื่อได้ทดลองใช้จนได้ผลดีจึงจัดทำคู่มือ หรือข้อเสนอแนะในการสอนหรือการปฏิบัติงานดังกล่าว นอกจากนี้ อาจเกิดจากการสังเกตจดบันทึก รวบรวม และค้นคว้าเกี่ยวกับเทคนิควิธีสอน หรือการปฏิบัติงานที่

ได้ผลดีแล้วจัดทำเป็นข้อเสนอแนะเพื่อเผยแพร่ ตัวอย่างเช่น ผู้สอนอาจทำคู่มือครูการจัดป้ายนิเทศวันสำคัญต่าง ๆ เพื่อใช้เป็นแนวทางแก่ครูทั่ว ๆ ไปโดยเสนอแนะการจัดกิจกรรมวันสำคัญแต่ละวัน ซึ่งในคู่มืออาจประกอบด้วยหลักเกี่ยวกับการจัดป้ายนิเทศ และข้อเสนอแนะเป็นต้น

2.3 องค์ประกอบของคู่มือครู

ในการจัดทำคู่มือครูนั้นมีส่วนประกอบที่สำคัญ ที่สามารถนำไปใช้ปฏิบัติงานได้ ซึ่งมีนักวิชาการได้อธิบายเกี่ยวกับองค์ประกอบของคู่มือครูไว้ดังนี้

เอกวุฒิ ไกรมาก (2541) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของคู่มือครูว่า คู่มือครูควรประกอบด้วยรายละเอียดที่สำคัญ ๆ ดังต่อไปนี้

1. คำชี้แจงการใช้คู่มือ โดยปกติครอบคลุมถึง วัตถุประสงค์ของคู่มือ ความรู้พื้นฐานที่จำเป็นในการใช้คู่มือ วิธีการใช้ คำแนะนำ
2. เนื้อหาสาระที่สอน ปกติจะมีการให้เนื้อหาสาระพร้อมที่จะสอน โดยมีคำชี้แจงหรือคำอธิบายประกอบและอาจมีการวิเคราะห์เนื้อหาสาระ ให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจที่จะอ่าน
3. การเตรียมการสอนประกอบด้วยรายละเอียด ดังนี้ การเตรียมสถานที่ วัสดุ สื่ออุปกรณ์ และเครื่องมือที่จำเป็น การเตรียมเอกสารประกอบการสอน แบบฝึกหัดและแบบปฏิบัติ ข้อสอบ คำเฉลย ฯลฯ
4. กระบวนการ วิธีการ กิจกรรมการเรียนการสอน ส่วนนี้นับว่าเป็นส่วนสำคัญของคู่มือ ครูจำเป็นต้องให้ข้อมูลหรือรายละเอียดต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ คำแนะนำเกี่ยวกับขั้นตอนและวิธีการดำเนินงาน คำแนะนำและตัวอย่างเกี่ยวกับการเรียนการสอนที่จะให้การสอนบรรลุผล คำถามตัวอย่าง แบบฝึกหัดปฏิบัติ และสื่อต่าง ๆ ที่ใช้ในการสอน ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสิ่งที่ควรทำและไม่ควรทำ ซึ่งมักเกิดกับประสบการณ์ของผู้เขียน
5. การวัดและประเมินผล คู่มือครูที่ดีควรให้คำแนะนำที่เกี่ยวข้องกับการสอนอย่างครบถ้วน การวัดและประเมินผลการสอนนับเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการสอน อีกองค์ประกอบหนึ่งที่คู่มือจำเป็นต้องให้รายละเอียดต่าง ๆ
6. ความรู้เสริม คู่มือที่ดี จะต้องคำนึงถึงความต้องการของผู้ใช้ และสามารถคาดคะเนได้ว่า ผู้ใช้มักประสบปัญหาในเรื่องใด และจัดหาหรือจัดทำข้อมูลที่จะช่วยส่งเสริมความรู้ของครู อันจะทำให้การสอนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
7. ปัญหาและคำแนะนำเกี่ยวกับการป้องกันและการแก้ปัญหา ผู้เขียนคู่มือ ครูจะเป็นผู้มีประสบการณ์ในเรื่องที่จะเขียนมากพอสมควร ซึ่งจะช่วยให้รู้ว่า ในการดำเนินเรื่องนั้น ๆ มักจะมี

ปัญหาอะไรเกิดขึ้นบ้าง และจุดอ่อนในเรื่องนั้นมีอะไรบ้าง การมีประสบการณ์จะช่วยให้ผู้ใช้และผู้อ่านสามารถกระทำสิ่งนั้นได้อย่างราบรื่น การมีประสบการณ์จะช่วยให้ผู้ใช้และผู้อ่านสามารถกระทำสิ่งนั้นได้อย่างราบรื่น ไม่เกิดอุปสรรคปัญหา นับว่าเป็นจุดเด่นของคู่มือ ผู้เขียนคู่มือที่สามารถให้คำแนะนำเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นกับผู้อ่านหรือผู้ใช้คู่มือจึงถือว่าได้ทำหน้าที่ของผู้เขียนที่ดี

8. แหล่งข้อมูลและแหล่งอ้างอิงต่าง ๆ หนังสือที่ดีควรมีแหล่งข้อมูลและแหล่งอ้างอิงหรือแหล่งข้อมูล ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อผู้อ่านในการศึกษาค้นคว้าต่อไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งคู่มือครู เป็นหนังสือที่ใช้เป็นแนวทางในการสอน หากครูได้รับข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ก็จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการสอน

มงคล สีสานนกร (2546) ได้จัดทำคู่มือครูประกอบการสอนหลักสูตรการใช้โปรแกรมประมวลคำ ของสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน โดยมีองค์ประกอบดังต่อไปนี้

1. ปก
2. คำนำ
3. สารบัญ
4. คำแนะนำการใช้คู่มือ
5. ใบเตรียมการสอน
 - 5.1 วัตถุประสงค์
 - 5.2 วิธีสอน
 - 5.3 หัวข้อหลักสูตร
 - 5.4 สื่อการสอน
 - 5.5 แบบฝึกหัดตามใบงาน
 - 5.6 การวัดผลจากใบงาน/ใบทดสอบ
6. ใบข้อมูล/เนื้อหาตามหัวข้อวิชาเรียน ตามลำดับ
7. ใบงาน

กระทรวงศึกษาธิการ (2546) ได้จัดทำการจัดสาระการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ซึ่งมีองค์ประกอบ 5 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ตอนที่ 2 ประกอบด้วย

2.1 คำชี้แจงเกี่ยวกับกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

2.2 ผังมโนทัศน์สาระการเรียนรู้ภาษาไทย

2.3 สาระการเรียนรู้ภาษาไทยรายปี

ตอนที่ 3 ประกอบด้วย

3.1 การจัดทำหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยของสถานศึกษาซึ่งได้เสนอขั้นตอนในการจัดทำหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยของสถานศึกษา โดยมีแนวการจัดทำดังนี้

3.1.1 ศึกษาสาระ มาตรฐานการเรียนรู้ และมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น

หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

3.1.2 ศึกษาเอกสาร ตำรา เกี่ยวกับหลักภาษา การใช้ภาษา วรรณคดี

วรรณกรรมตามสาระการเรียนรู้ เพื่อกำหนดเนื้อหาสาระของภาษาไทย ให้เหมาะสมกับระดับชั้น มีความยากง่ายของเนื้อหาเหมาะสมแก่ระดับชั้น

3.1.3 จัดทำสาระการเรียนรู้ช่วงชั้น

3.1.4 จัดทำสาระการเรียนรู้รายปี หรือรายภาค

3.1.5 จัดทำผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปีหรือรายภาค

3.1.6 ตรวจสอบผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปีหรือรายภาคกับสาระการเรียนรู้รายปีหรือรายภาค ให้มีความสอดคล้องกัน

3.1.7 จัดทำคำอธิบายรายวิชา

3.1.8 จำทำหน่วยการเรียนรู้

3.1.9 จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้

3.2 แนวทางการจัดทำอธิบายรายวิชาและตัวอย่าง

3.3 แนวทางการจัดทำหน่วยการเรียนรู้และตัวอย่าง

3.4 แนวทางการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้และตัวอย่าง

ตอนที่ 4 ประกอบด้วย

4.1 ครูภาษาไทยกับแนวการจัดการเรียนการสอน

4.2 การอ่านและการเขียนภาษาไทย

4.3 การใช้ภาษาไทย

4.4 วรรณคดีและวรรณกรรม

ตอนที่ 5 เป็นเรื่องเกี่ยวกับ บรรณนิทัศน์และสื่อการเรียนรู้สำหรับครู

กระทรวงศึกษาธิการ (2555) ได้จัดทำคู่มือครูรายวิชาพื้นฐานภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เล่ม 1 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ซึ่งมีองค์ประกอบดังนี้

1. คำชี้แจงการใช้คู่มือ
2. กำหนดหน่วยการเรียนรู้
3. ผังมโนทัศน์ หน่วยการเรียนรู้/หน่วยการเรียนรู้ย่อย
4. เนื้อหา สาระรายละเอียดของแต่ละแผนการเรียนรู้ในแต่ละแผน
 - 4.1 มาตรฐานการเรียนรู้
 - 4.2 ตัวชี้วัดชั้นปี
 - 4.3 สาระสำคัญ
 - 4.4 สาระการเรียนรู้
 - 4.5 กิจกรรมการเรียนรู้
 - 4.6 สื่อและแหล่งเรียนรู้
 - 4.7 การวัดและประเมินผล
 - 4.8 กิจกรรมเสนอแนะ
 - 4.9 ภาคนวกร ที่ใช้ประกอบเป็นรายชั่วโมงเช่น แบบทดสอบก่อนเรียนและหลัง

เรียน ใบความรู้, เกม/เพลง, บัตรคำ, บัตรงาน, ใบกิจกรรม แบบฝึกทักษะ ฯลฯ

เอกพรต สมุธานนท์ (2556) อธิบายเกี่ยวกับองค์ประกอบของคู่มือครูไว้ดังนี้

1. คำนำ เป็นส่วนที่แสดงความรู้สึกรู้สึกและความคิดเห็นของผู้ผลิต เพื่อให้ผู้ใช้ได้เห็นคุณค่าของกิจกรรม และเป็นการชี้แจงให้ผู้ใช้งทราบถึงคุณประโยชน์ ปัญหา จุดอ่อนและจุดเด่นต่าง ๆ
2. ส่วนประกอบของกิจกรรม เพื่อกระตุ้นให้มีการตรวจตราวัสดุ อุปกรณ์ต่าง ๆ ก่อนการนำไปใช้
3. คำชี้แจงสำหรับผู้สอน เป็นการกำหนดสิ่งที่ครูควรปฏิบัติ เพื่อจะได้ดำเนินการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ
4. สิ่งสำหรับผู้สอนและผู้เรียนต้องเตรียม กำหนดสิ่งที่ครูและนักเรียนจะต้องจัดเตรียมและจัดหาไว้ล่วงหน้าก่อนสอน เช่น การไปยืมอุปกรณ์จากหน่วยงานอื่น การเตรียมวัสดุสิ้นเปลืองและสื่อการสอนอื่นที่มีได้เก็บไว้ในชุดการสอน
5. บทบาทของผู้สอนและผู้เรียน เป็นบทบาทที่ครูและนักเรียนควรปฏิบัติในเวลาเรียน ผู้สอนควรจะต้องเป็นผู้ชี้แจงบทบาทของผู้เรียนให้ทราบก่อนใช้ชุดการสอนทุกครั้ง
6. การจัดห้องเรียน มีการอธิบายการจัดห้องเรียนพร้อมทั้งทำแผนผังแสดงศูนย์กิจกรรม
7. แผนการสอน เป็นส่วนที่กำหนดสิ่งต่อไปนี้ให้ผู้ใช้งได้ทราบ

7.1 ความคิดรวบยอด

- 7.2 จุดมุ่งหมาย ซึ่งควรจะเป็นจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม
- 7.3 โครงร่างของเนื้อหา
- 7.4 กิจกรรมการเรียนการสอน
- 7.5 สื่อการสอน
- 7.6 การประเมินผล
8. เนื้อหาสาระของกิจกรรม โดยจัดเรียงตามลำดับ
9. แบบฝึกหัดปฏิบัติหรือกระดานตอบคำถาม สำหรับผู้เขียนพร้อมเฉลย
10. แบบทดสอบก่อนและหลังเรียน แบบทดสอบนี้ควรจะมีอยู่ในคู่มือครูด้วย เพื่อที่ผู้สอนจะได้นำไปพิมพ์ และอัดสำเนาแจกนักเรียนได้ตามจำนวนที่ต้องการ

2.4 ลักษณะของคู่มือครูที่ดี

คู่มือครูที่ดีควรเป็นคู่มือที่ผู้นำไปใช้แล้วสามารถปฏิบัติตามได้ถูกต้องและเป็นไปตามจุดประสงค์ที่ต้องการ นักวิชาการได้อธิบายเกี่ยวกับลักษณะที่ดีของคู่มือไว้ดังนี้

เอกพรต สมุธานนท์ (2556) กล่าวถึงการเขียนคู่มือครูควรคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

1. ใช้ภาษาชัดเจนเข้าใจง่าย
2. วิเคราะห์ถึงปัญหาและสถานการณ์ต่าง ๆ อย่างทะลุปรุโปร่ง เพื่อให้ผู้สอนใช้ชุดการสอนได้อย่างดีที่สุด
3. ควรออกแบบคู่มือครูให้สวยงามน่าหยิบอ่าน
4. ควรมีภาพหรือการ์ตูนประกอบ เพื่อให้น่าสนใจ
5. หากเป็นเล่มควรทำปกให้สวยงามและทนทานต่อการใช้งาน เขียนหน้าปกให้เด่นชัด คู่มือวิชาเดียวกันสำหรับหน่วยต่าง ๆ ควรใช้สีเดียวกันเพื่อให้ง่ายต่อการชี้บ่งในภายหลัง
6. แม้จะกำหนดหัวข้อไว้ตามองค์ประกอบข้างต้นแล้วก็ตาม ผู้ทำคู่มืออาจตัดหรือเพิ่มหัวข้อได้ตามความเหมาะสม

บุญเกื้อ ควรหาเวช (อ้างถึงในทัศนีย์ มั่นมาก, 2550) ได้กล่าวถึงการพัฒนาคู่มือว่าควรคำนึงถึงการใช้ภาษาชัดเจน เข้าใจง่าย ควรออกแบบคู่มือให้สวยงาม น่าหยิบอ่าน ควรมีภาพหรือการ์ตูนประกอบเพื่อให้น่าสนใจ หากเป็นเล่มควรทำปกให้สวยงามและทนทานต่อการใช้ เขียนหน้าปกให้ชัดเจน และคู่มือวิชาเดียวกันสำหรับหน่วยงานต่างๆ ควรใช้สีเดียวกัน เพื่อง่ายต่อการชี้บ่งในภายหลัง แม้จะกำหนดหัวข้อไว้ตามองค์ประกอบข้างต้นก็ตาม ผู้ทำคู่มืออาจตัดหรือเพิ่มหัวข้อใดตามความเหมาะสมก็ได้

ปฐม นิคมานนท์ (อ้างถึงในทัศนีย์ มั่นมาก, 2550) กล่าวถึงการสร้างคู่มือไว้ว่าควรมีการออกแบบปกและรูปเล่มให้สวยงามสะดุดตา และจูงใจผู้อ่าน มีเนื้อสาระดี ควรใช้ประโยคบอกเล่า ตรงไปตรงมาเขียนให้อ่านเข้าใจง่ายส่วนประกอบที่จำเป็นและทำให้หนังสือน่าอ่านได้แก่ ขนาดของตัวอักษร ควรมีขนาดใหญ่เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน มีภาพประกอบเพื่อช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจง่ายจดจำได้ดีกว่าการมีตัวหนังสือและอาจมีที่ว่างไว้เพื่อให้ผู้อ่านได้หยุดพักสายตาเป็นระยะ

นุติ รุ่งสว่าง (อ้างถึงในทัศนีย์ มั่นมาก, 2550) กล่าวถึงลักษณะคู่มือที่ดีดังนี้

1. ด้านรูปแบบ มีขนาดรูปเล่มพอเหมาะ ตัวอักษรอ่านง่าย ชัดเจน มีรูปภาพประกอบเหมาะสมกับเนื้อหาการนำเสนอกิจกรรมแต่ละขั้นตอนชัดเจน
2. ด้านเนื้อหา วัตถุประสงค์ของคู่มือกำหนดไว้ชัดเจน เหมาะสมเนื้อหาครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ ตรงกับความต้องการและจำเป็น
3. ด้านการนำไปใช้ กำหนดขั้นตอนการศึกษาคู่มือไว้ชัดเจน กำหนดกิจกรรมเนื้อหา และแบบฝึกให้สัมพันธ์กัน มีกิจกรรมประเมินผลเหมาะสมกับเนื้อหาของคู่มือ

เอกวุฒิ ไกรมาก (2541) ได้อธิบายเกี่ยวกับลักษณะที่ดีของคู่มือว่าสามารถเข้าใจลักษณะเนื้อหาขอบข่ายหรือสิ่งที่จะสอนได้อย่างกระจ่างชัดมองเห็นโครงร่างของการสอนทั้งหมด ช่วยให้สามารถดำเนินตามแนวทางและขั้นตอนต่าง ๆ ได้

ศิริบุณ จงวุฒิเวศย์ และมาเรียม นิลพันธ์ (2542) ที่ได้อธิบายกับลักษณะคู่มือที่ดีแบ่งเป็น 3 ด้าน ได้แก่

1. ด้านเนื้อหา

1.1 เนื้อหาสาระหรือรายละเอียดในคู่มือควรตรงกับเรื่องที่ศึกษา และไม่ยากเกินไปจนทำให้ไม่มีผู้สนใจที่จะหยิบอ่าน

1.2 การนำเสนอเนื้อหาควรให้เหมาะสมกับความรู้ของผู้ที่จะศึกษา

1.3 ข้อมูลที่มีในคู่มือ ผู้อ่านสามารถประยุกต์ใช้ได้

1.4 เนื้อหาควรเหมาะสมที่จะนำไปอ้างอิงได้

1.5 ควรมีกรณีตัวอย่างประกอบบางเรื่องเพื่อทำความเข้าใจได้ง่าย

1.6 ควรมีการปรับปรุงเนื้อหาของคู่มือให้ทันสมัยเสมอ

2. ด้านรูปแบบ

2.1 ตัวอักษรที่ใช้ควรมีตัวโต และมีรูปแบบที่ชัดเจนอ่านง่ายเหมาะกับผู้ใช้คู่มือ

2.2 ควรมีภาพหรือตัวอย่างประกอบเนื้อหา

2.3 ลักษณะการจัดรูปเล่มควรทำให้น่าสนใจ

2.4 การใช้ภาษาควรเข้าใจง่าย เหมาะสมกับผู้หาคู่มือ

2.5 ระบบการนำเสนอควรเป็นระบบจากง่ายไปยาก หรือเป็นเรื่องๆ ให้ชัดเจน

3. ด้านการนำไปใช้

3.1 ควรระบุขั้นตอน วิธีการให้ชัดเจน

3.2 มีแผนภูมิตาราง ตัวอย่างประกอบให้สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง

3.3 มีข้อมูลเพื่อสามารถใช้ประสานงานต่างๆ ได้สะดวกรวดเร็ว

3.4 บอกสิทธิประโยชน์ และข้อควรปฏิบัติให้เข้าใจง่าย

จากการศึกษาแนวคิดและผลการวิจัยเกี่ยวกับลักษณะที่ดีของคู่มือ ซึ่งนักวิชาการได้อธิบายมาแล้ว ผู้วิจัยสรุปได้ว่า คู่มือครูที่ดีจะต้องมีการเรียงลำดับขั้นตอนการใช้ให้ชัดเจนและง่ายต่อการทำความเข้าใจ เมื่ออ่านต้องสามารถนำไปปฏิบัติได้ถูกต้อง ต้องเน้นแนวปฏิบัติที่สำคัญ ควรแสดงแผนภาพ แผนภูมิแผนผัง เพื่อช่วยให้ปฏิบัติตามขั้นตอนต่าง ๆ ได้ง่าย และรูปแบบของคู่มือครูควรจะมีรูปแบบที่น่าสนใจสวยงามน่าอ่าน และทนทานต่อการใช้งาน

2.5 แนวทางการจัดทำคู่มือ

เพื่อให้การจัดทำคู่มือมีความถูกต้อง ชัดเจน และสามารถนำไปปฏิบัติได้ ผู้วิจัยได้ศึกษาขั้นตอนการจัดทำคู่มือครู ดังนี้

ปรีชา ช้างขวัญยืน (2539) ได้กล่าวว่า การเขียนคู่มือจะต้องเป็นแนวปฏิบัติเป็นสำคัญ ส่วนวิธีการจัดกิจกรรมนั้นจะต้องเขียนให้ละเอียดที่สามารถปฏิบัติได้ตามขั้นตอนได้ และควรแสดงแผนภาพ แผนภูมิ แผนผัง เพื่อช่วยให้ครูปฏิบัติตามขั้นตอนต่าง ๆ ได้ง่าย การเขียนคู่มือครู ผู้อ่านได้รับความรู้ทางภาษาเขียนแต่ไม่มีโอกาสซักถามผู้เขียนในประเด็นที่สงสัยได้ คู่มือจึงต้องมีความชัดเจน และมีรายละเอียดครอบคลุมประเด็นที่น่าสงสัยไว้ทั้งหมด เพื่อให้ผู้อ่านจะได้เกิดความเข้าใจอย่างชัดเจน การเขียนคู่มือครูควรครอบคลุมประเด็น ดังนี้

1. ควรระบุให้ชัดเจนว่า คู่มือนั้นเป็นคู่มือสำหรับใคร ใครเป็นผู้ใช้
2. กำหนดวัตถุประสงค์ให้ชัดเจน ต้องการให้ผู้ใช้ได้อะไรบ้าง
3. คู่มือควรมีส่วนจะช่วยให้ผู้ใช้ได้อย่างไร มีประโยชน์อะไรบ้าง
4. ควรมีส่วนที่ให้หลักการหรือความรู้ที่จำเป็นแก่ผู้ใช้เครื่องมือ เพื่อให้การใช้คู่มือมี

ประสิทธิภาพสูงสุด

5. มีส่วนที่แนะนำให้ผู้ใช้เกี่ยวกับการเตรียมตัว เตรียมวัสดุ อุปกรณ์ และสิ่งจำเป็น ตามคู่มือแนะนำ

6. ควรมีส่วนให้คำแนะนำผู้ใช้เกี่ยวกับขั้นตอนหรือกระบวนการในการทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

- 6.1 เนื้อหาสาระควรมีความถูกต้อง สามารถช่วยให้ผู้ใช้คู่มือทำสิ่งนั้นได้สำเร็จ
- 6.2 มีข้อมูลรายละเอียดที่เพียงพอจะช่วยให้ผู้ใช้สามารถทำสิ่งนั้นได้สำเร็จ
- 6.3 ต้องเรียงลำดับขั้นตอนอย่างเหมาะสมจึงจะช่วยให้ผู้ใช้ทำสิ่งนั้นได้อย่างถูกต้องและรวดเร็ว ประหยัด
- 6.4 สามารถใช้ภาษาสื่อให้ผู้ใช้เข้าใจตรงกับผู้เขียน ไม่คลุมเครือหรือทำให้เกิดการเข้าใจผิด ใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย หากสิ่งใดยุ่งยากซับซ้อนควรใช้เทคนิคอื่น ๆ เช่น ภาพ ตารางการยกตัวอย่าง การใช้สีจำแนก เป็นต้น
- 6.5 ควรแนะนำเคล็ดลับหรือเทคนิควิธีต่าง ๆ ที่จะช่วยให้ผู้ใช้กระทำการสิ่งนั้น ๆ ได้ ซึ่งข้อมูลนี้มาจากประสบการณ์ของผู้เขียน
- 6.6 ควรมีข้อคำถามหรือกิจกรรมให้ผู้ใช้คู่มือทำ เพื่อตรวจสอบความเข้าใจจากการอ่านหรือปฏิบัติตามขั้นตอนที่เสนอแนะ
7. ควรใช้เทคนิคต่าง ๆ ในการช่วยให้ผู้ใช้คู่มือได้สะดวก เช่น การจัดรูปเล่ม ขนาดการเลือกตัวอักษร การใช้ตัวดำ การใช้สี การใช้ภาพ การใช้ดีกรอบเน้นข้อความบางตอน เป็นต้น
8. ควรใช้แหล่งอ้างอิงที่เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น ซึ่งอาจเป็นบรรณานุกรม รายชื่อ ชมรม รายชื่อสื่อ รายชื่อสถาบัน รายชื่อบุคคลสำคัญ เป็นต้น
9. การจัดทำคู่มือนั้นมักจะพบข้อบกพร่องต่าง ๆ อยู่บ่อยครั้ง เช่น
 - 9.1 รายละเอียดเนื้อหาสาระไม่ชัดเจนเพียงพอ
 - 9.2 คำอธิบายไม่กระชับ
 - 9.3 ใช้คำที่สื่อความหมายไม่ตรงหรือผิดความหมาย
 - 9.4 ภาพประกอบไม่ชัดเจน ขนาดเล็กเกินไป
 - 9.5 ภาพประกอบไม่เหมาะสมและเป็นภาพที่ไม่ตรงกับเนื้อหาสาระ
 - 9.6 การพิมพ์ที่ใช้ตัวอักษรเล็กเกินไป
 - 9.7 การพิมพ์ที่ผิดพลาด ผิดวรรคตอนและตกหล่น

2.6 การพัฒนาคู่มือ

การจัดทำคู่มือจะต้องคำนึงว่า คู่มือที่สร้างขึ้นมานั้นมีความจำเป็นอย่างไร โดยคู่มือเป็นแหล่งของความรู้ของผู้ที่ศึกษา และที่สำคัญคู่มือจะเป็นตัวช่วยให้มีความเข้าใจมากขึ้น ในการพัฒนาคู่มือผู้เชี่ยวชาญจะมีส่วนช่วยเป็นอย่างมากในการให้คำแนะนำต่าง ๆ เช่น การยกตัวอย่าง เป็นต้น

สำหรับขั้นตอนในการพัฒนาคู่มือมี 3 ขั้นตอน คือ

ขั้นที่ 1 การวางแผนร่างคู่มือ คำถามต่อไปนี้เป็นข้อมูลในการตัดสินใจการวางแผนร่างคู่มือ

1. จุดมุ่งหมายของคู่มือคืออะไร นั่นคือต้องการให้ผู้ใช้เป็นอย่างไร เช่น ใช้คู่มือการแก้ปัญหา ใช้เป็นคู่มือกำกับการปฏิบัติ หรือใช้ก่อนการปฏิบัติงาน เป็นต้น
2. ใครเป็นผู้ใช้คู่มือเหล่านี้ ถ้ากำหนดผู้ใช้คู่มือเราจะทราบถึงความต้องการเฉพาะบางประการของผู้ใช้ทันที พยายามสร้างคู่มือที่ผู้ใช้อาจมีระดับการศึกษาที่ต่างกัน ดังนั้น ความต้องการในแต่ละระดับจึงแตกต่างกัน
3. การสอบถามผู้ใช้งานว่าพวกเขาต้องการคู่มือแบบไหน เช่น ไม่ต้องการเนื้อหาหนัก หรือต้องการรูปภาพประกอบ ควรตรงกับความต้องการของผู้ใช้มากที่สุด
4. คู่มือนี้จะใช้ที่ไหน
5. คู่มือจะใช้อย่างไร เช่น ถ้าผู้ใช้ต้องการใช้เพื่อประกอบขั้นตอนในการปฏิบัติ ผู้สร้างคู่มือจึงควรมีร่างขั้นตอนการทำงานประกอบ
6. การนำข้อมูลมาใช้ในคู่มือก่อนอื่นผู้สร้างต้องสามารถชี้ชัดถึงสิ่งที่ต้องการใช้ จากนั้นมาพิจารณาความถนัด ทักษะ และความรู้ที่ผู้ใช้ต้องการในการปฏิบัติ
7. กำหนดขอบเขตการปฏิบัติงาน จะได้ทราบว่าผู้ใช้ต้องการในการปฏิบัติ
8. การกำหนดข้อมูลในแต่ละขั้นตอน
9. การลำดับเนื้อหาในการเขียน

ขั้นที่ 2 การเตรียมข้อมูลในการพัฒนาคู่มือ

1. การเขียนหัวข้อใหญ่ และหัวข้อย่อย
2. จัดลำดับหัวข้อเหล่านั้น
3. วางแผนการนำข้อมูลใส่ในแต่ละหัวข้อ
4. เริ่มต้นเขียนเนื้อหาโดยการใช้คำง่าย ๆ สั้น ๆ อธิบายความหมายและศัพท์เฉพาะ มีการยกตัวอย่างมีความต่อเนื่องของเนื้อหา

ขั้นที่ 3 การทดสอบคู่มือ เราจะทดสอบคู่มือในเรื่องต่อไปนี้

1. เนื้อหาคู่มือ
2. รูปแบบ
3. ผลกระทบ

คู่มือที่ทำการพัฒนาจะดีได้นั้นขึ้นอยู่กับผู้พัฒนาว่าได้มีการวางแผนสำรวจตรวจสอบ ความต้องการของผู้ใช้คู่มือมากน้อยแค่ไหน มีการกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ชัดเจน

หรือไม่ ถ้าทุกขั้นตอนเป็นไปด้วยความระมัดระวังคู่มือที่พัฒนามักจะมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์อย่างแท้จริงกับผู้ใช้

2.7 ประโยชน์ของคู่มือสำหรับครู

คู่มือสำหรับครูมีหลายประเภทการใช้ประโยชน์จึงขึ้นอยู่กับคู่มือชนิดนั้นๆ โดยทั่วไปคู่มือครูจะอำนวยความสะดวกในด้านความสะดวกในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และ/หรือช่วยให้การจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

สรุปได้ว่า จากความคิดเห็นของนักการศึกษาที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยมีความเห็นว่า คู่มือครูหมายถึงเอกสารที่ให้ความรู้เรื่องใดเรื่องหนึ่งสำหรับครูผู้สอน ซึ่งอธิบายขั้นตอนและวิธีการใช้อย่างเป็นระบบ เพื่อแนะนำขั้นตอนการใช้ให้ครูผู้สอนสามารถนำไปใช้ได้มีประสิทธิภาพ โดยคู่มือครูมิใช่แผนการจัดการเรียนรู้ แต่เป็นเอกสารที่นำเสนอเกี่ยวกับขอบข่ายสาระการเรียนรู้ของรายวิชา ซึ่งแบ่งเป็นหน่วยการเรียนรู้ที่ครอบคลุมสอดคล้องกับคำอธิบายรายวิชา โดยในแต่ละหน่วยได้นำเสนอรายการสอน สมรรถนะและจุดประสงค์การเรียนรู้ประจำหน่วยที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียนหลังจากศึกษาเรียนรู้ในหน่วยนั้น ๆ แล้ว รวมทั้งเวลาที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้แต่ละหน่วย

สำหรับคู่มือครูวิชาภาษาไทยพื้นฐาน หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556 มีการนำเสนอเนื้อหาสาระสำคัญเกี่ยวกับหลักการจัดการเรียนรู้ การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ การวัดประเมินผล บทบาทของผู้สอนและผู้เรียน ตลอดจนข้อแนะนำการนำไปใช้ เพื่อให้ครูผู้สอนได้ศึกษาเรียนรู้นำไปใช้ในการวางแผน ออกแบบการจัดการเรียนรู้ จัดเตรียมสื่อการเรียนรู้ จัดกิจกรรมการเรียนรู้และวัดประเมินผล เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ เจตคติและกิจนิสัยตามที่กำหนด โดยมุ่งหวังให้ครูผู้สอนพัฒนาการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อเป็นแนวทางสำหรับนำไปออกแบบ จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้และการวัดประเมินผลให้สอดคล้องกับเนื้อหาของรายวิชา และนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้จนเกิดผลสัมฤทธิ์ตามจุดประสงค์รายวิชาและสมรรถนะรายวิชา รวมทั้งสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนรายวิชาอื่น ๆ ได้ด้วย

3. การจัดการเรียนรู้แบบแอคทีฟ (Active Learning)

3.1 ความหมายของการจัดการเรียนรู้แบบแอคทีฟ (Active Learning)

การจัดการเรียนรู้แบบแอคทีฟ (Active Learning) เป็นกระบวนการเรียนการสอนอย่างหนึ่งที่เน้นการเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติ หรือ การลงมือทำ ได้มีนักวิชาการให้ความหมาย ไว้ดังนี้

บอนเวลล์และอีสัน (Bonwell and Eison , 1991) ได้ให้ความหมายของ การจัดการเรียนรู้แบบแอคทีฟ (Active Learning) คือกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้ลงมือกระทำและได้ใช้กระบวนการคิดเกี่ยวกับสิ่งที่เขาได้กระทำลงไป

เมเยอร์และโจนส์ (Meyers and Jones, 1993) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้แบบแอคทีฟ (Active Learning) เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภายใต้สมมติฐานพื้นฐาน การเรียนรู้ที่เป็นความพยายามโดยธรรมชาติของมนุษย์ และ แนวทางในการเรียนรู้ที่แตกต่างกันของแต่ละบุคคล

สถาพร พุทธิพิบูล (2555) ได้ให้ความหมายของการจัดการเรียนรู้แบบแอคทีฟ (Active Learning) เป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการสร้างสรรค์ทางปัญญา (Constructivism) ที่เน้นกระบวนการเรียนรู้ มากกว่าเนื้อหาวิชา เพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้ หรือสร้างความรู้ให้เกิดขึ้นในตนเอง ด้วยการลงมือปฏิบัติจริงผ่านสื่อหรือกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีครูผู้สอนเป็นผู้แนะนำ กระตุ้น หรือ อำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ขึ้นโดยกระบวนการคิดขั้นสูง กล่าวคือ ผู้เรียนมีการวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่าจากสิ่งที่ได้รับจากกิจกรรมการเรียนรู้ทำให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างมีความหมายและนำไปใช้ในสถานการณ์อื่น ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

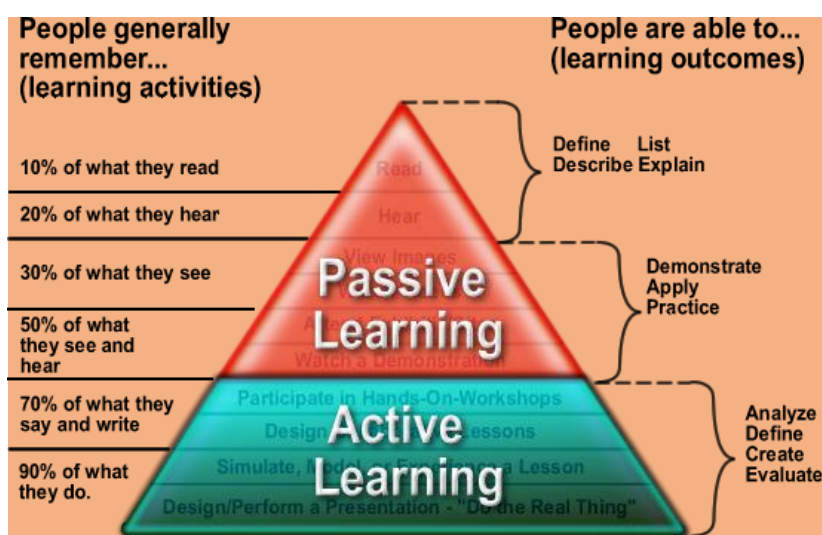
สิริพร ปาณวณิช (2560) กล่าวว่า Active Learning หรือใช้คำย่อว่า AL เป็นแนวคิดค่อนข้างใหม่ในการปฏิรูประบบการศึกษาแบบเดิมที่เน้นการถ่ายทอดความรู้จากผู้สอนสู่ผู้เรียนโดยตรง โดยอาศัยกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้ลงมือกระทำและได้ใช้กระบวนการคิดเกี่ยวกับสิ่งที่เขาได้กระทำลงไป

ปริญญ พรมภาสิต (2559) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้แบบแอคทีฟ (Active Learning) เป็นกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นการจัดการเรียนรู้ ด้วยเทคนิควิธีที่หลากหลาย โดยให้ความสำคัญกับผู้เรียน ให้ผู้เรียนได้เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการ เพื่อให้เกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนและผู้เรียนด้วยกันเอง เน้นการเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติจริงและใช้การสนทนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ขึ้นได้ด้วยตนเองและสามารถนำไปใช้ในสถานการณ์อื่น ๆ ได้บทบาทของผู้สอนเป็นเพียงผู้อำนวยความสะดวก และเป็นผู้วางแผนในการจัดกิจกรรมในชั้นเรียนเท่านั้น

ผู้วิจัยสรุปความหมายของการจัดการเรียนรู้แบบแอคทีฟ ได้ว่า การจัดการเรียนรู้แบบแอคทีฟ (Active Learning) หมายถึง กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยครูผู้สอนเป็นผู้แนะนำ กระตุ้น และอำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ใช้กระบวนการคิด และลงมือกระทำหรือปฏิบัติจริงด้วยตนเองตามสถานการณ์นั้น

3.2 ทฤษฎีและหลักการเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบแอคทีฟ (Active Learning)

เอ็ดการ์ เดล (Edgar Dale) ศาสตราจารย์ทางการศึกษามหาวิทยาลัย Ohio State University ได้พัฒนารูปแบบกรวยของการเรียนรู้ (Cone of Learning) ขึ้นในปี ค.ศ. 1946 และหลังจากนั้นก็มีการศึกษาวิจัยทั้งในวงการศึกษาและอุตสาหกรรมเพื่อค้นหากระบวนการเรียนรู้ที่จะพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพจากการศึกษาพบว่า กระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ทำให้ผู้เรียนสามารถรักษาผลการเรียนรู้ให้คงทนได้มากและนานกว่ากระบวนการเรียนรู้เชิงรับ เพราะกระบวนการเรียนรู้เชิงรุกสอดคล้องกับการทำงานของสมองที่เกี่ยวข้องกับความจำโดยสามารถเก็บจำสิ่งที่ ผู้เรียนเรียนรู้อย่างมีส่วนร่วม มีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน ผู้สอนและสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ที่ได้ผ่านการปฏิบัติจริง จะสามารถเก็บความจำไว้ในระบบความจำระยะยาว (Long term memory) ทำให้ผลการเรียนรู้ยังคงอยู่ได้ในปริมาณที่มากกว่า ระยะยาวกว่า (ทิพย์วัลย์ สุทิน, 2560) ซึ่งอธิบายไว้ดังภาพที่ 2-1

ภาพที่ 2-1 กรวยของการเรียนรู้ของเอ็ดการ์ เดล (ดัดแปลงจาก Dale, 1969 : 39)

จากรูปจะเห็นว่า กรวยแห่งการเรียนรู้นี้ได้แบ่งเป็น 2 กระบวนการ คือ

1. กระบวนการเรียนรู้แบบตั้งรับ (Passive Learning)

- การเรียนรู้โดยการอ่าน ท่องจำ ผู้เรียนจะจำได้ในสิ่งที่เรียนเพียง ๒๐%
- การเรียนรู้โดยการฟังบรรยายเพียงอย่างเดียวโดยที่ผู้เรียนไม่มีโอกาสได้มีส่วนร่วมในการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมอื่นในขณะที่ครูสอน เมื่อเวลาผ่านไปผู้เรียนจะจำได้เพียง ๒๐% หากในการเรียนการสอนผู้เรียนมีโอกาสได้เห็นภาพประกอบด้วยก็จะทำให้ผลการเรียนรู้คงอยู่ได้เพิ่มขึ้นเป็น 30%

- การเรียนรู้ที่ผู้สอนจัดประสบการณ์ให้กับผู้เรียนเพิ่มขึ้น เช่น การให้ดูภาพยนตร์ การสาธิต จัดนิทรรศการให้ผู้เรียนได้ดู รวมทั้งการนำผู้เรียนไปทัศนศึกษาหรือดูงาน ก็ทำให้ผลการเรียนรู้เพิ่มขึ้น เป็น 50 %

2. กระบวนการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)

- ผู้เรียนมีบทบาทในการแสวงหาความรู้และเรียนรู้อย่างมีปฏิสัมพันธ์จนเกิดความรู้ ความเข้าใจ นำไปประยุกต์ใช้ สามารถวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่า หรือ สร้างสรรค์สิ่งต่าง ๆ และพัฒนาตนเองเต็มความสามารถ รวมถึงการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้ได้รับอภิป्राาย ให้ฝึกทักษะการสื่อสาร ทำให้ผลการเรียนรู้เพิ่มขึ้นเป็น 70 %

- การนำเสนอผลงานทางการเรียนรู้ในสถานการณ์จำลอง ทั้งมีการฝึกปฏิบัติในสภาพจริง มีการเชื่อมโยงกับสถานการณ์ต่าง ๆ จะทำให้ผลการเรียนรู้เกิดขึ้นถึง 90%

3.3 ลักษณะการจัดการเรียนรู้แบบแอคทีฟ (Active Learning)

ไชยยศ เรืองสุวรรณ (2553) ได้อธิบายถึงลักษณะสำคัญของการจัดการเรียนการสอนแบบ AL ดังนี้

- 1) เป็นการเรียนการสอนที่พัฒนาศักยภาพทางสมอง ได้แก่ การคิด การแก้ปัญหา การแก้ปัญหาและการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้
- 2) เป็นการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้สูงสุด
- 3) ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้และจัดระบบการเรียนรู้ด้วยตนเอง
- 4) ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนทั้งในด้านการสร้างองค์ความรู้ การสร้างปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน และร่วมมือกันมากกว่าการแข่งขัน
- 5) ผู้เรียนได้เรียนรู้ความรับผิดชอบร่วมกัน การมีวินัยในการทำงาน และการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ
- 6) เป็นกระบวนการสร้างสถานการณ์ให้ผู้เรียนอ่าน ฟัง คิดอย่างลุ่มลึก ผู้เรียนจะเป็นผู้จัดระบบการเรียนรู้ด้วยตนเอง
- 7) เป็นกิจกรรมการเรียนการสอนเน้นทักษะการคิดขั้นสูง
- 8) เป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนบูรณาการข้อมูล, ข่าวสาร, สารสนเทศ, และหลักการสู่การสร้างความคิดรวบยอดความคิดรวบยอด
- 9) ผู้สอนจะเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติด้วยตนเอง
- 10) ความรู้เกิดจากประสบการณ์ การสร้างองค์ความรู้ และการสรุปบทวนของผู้เรียน

3.4 บทบาทของครู

ณัชนัน แก้วชัยเจริญกิจ (2550) ได้กล่าวถึงบทบาทของครูผู้สอนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทางของ AL ดังนี้

- 1) จัดให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนการสอน กิจกรรมต้องสะท้อนความต้องการในการพัฒนาผู้เรียนและเน้นการนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตจริงของผู้เรียน
- 2) สร้างบรรยากาศของการมีส่วนร่วม และการเจรจาโต้ตอบที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับครูสอนและเพื่อนในชั้นเรียน
- 3) จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เป็นพลวัต ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในทุกกิจกรรม รวมทั้งกระตุ้นให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียนรู้
- 4) จัดสภาพการเรียนรู้แบบร่วมมือ ส่งเสริมให้เกิดการร่วมมือในกลุ่มผู้เรียน
- 5) จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ท้าทาย และให้โอกาสผู้เรียนได้รับวิธีการสอนที่หลากหลาย
- 6) วางแผนเกี่ยวกับเวลาในการจัดการเรียนการสอนอย่างชัดเจน ทั้งในส่วนเนื้อหา และกิจกรรม
- 7) ครูผู้สอนต้องใจกว้าง ยอมรับในความสามารถในการแสดงออก และความคิดของผู้เรียน

3.5 บทบาทของผู้เรียน

ศรัณยู ศรีสมพร (2560) ได้สรุปบทบาทของนักเรียนไว้ ดังนี้

- 1) กระฉับกระเฉง คือ มีส่วนร่วมในกิจกรรมที่ทำอย่างกระฉับกระเฉง และมีความกระตือรือร้นต่อประสบการณ์ใหม่
- 2) สะท้อนความคิด คือ ชอบสังเกตการณ์มากกว่าการลงมือปฏิบัติ ทบทวนสิ่งที่เรียนรู้คิด และตัดสินใจ
- 3) ทฤษฎี คือ สนใจในสถานการณ์ที่มีโครงสร้างเป็นระบบมีวัตถุประสงค์ชัดเจนสังเกตระบบหรือรูปแบบ วิเคราะห์และลงข้อสรุป
- 4) จริงจัง คือ สนใจในกิจกรรมที่เป็นรูปธรรม มีประโยชน์และเกี่ยวข้องกับชีวิตจริง

3.6 รูปแบบวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

วิชัย เสวกงาม (2557) นำเสนอตัวอย่างวิธีการสอนและเทคนิคการจัดการเรียนรู้แบบแอกทีฟ ดังนี้

- 1) Active reading เป็นวิธีที่ให้แต่ละคนอ่านบทความแล้วแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งที่ได้อ่านกับเพื่อน แล้วนำมาเขียนเป็นแผนผังมโนทัศน์ (Concept map) ลงในกระดาษโปสเตอร์เพื่อทำกิจกรรม Gallery walk ต่อไป หรือการอ่านแล้วจับใจความเพื่อตั้งชื่อเรื่อง

2) Brainstorming กำหนดหัวข้อและเวลา จากนั้นแบ่งกลุ่มให้ผู้เรียนร่วมกันอภิปรายเพื่อหาข้อสรุป แล้วทุกคนนำเสนอแนวคิดของตน และบันทึกทุกแนวคิดที่มีผู้นำเสนอ

3) Agree & Disagree Statement ผู้สอนตั้งคำถาม โดยมีตัวเลือกให้ผู้เรียนว่าเห็นด้วยหรือไม่ อย่างไร เช่น อาจใช้ไม้ปิงปองที่มีสี 2 ด้านต่างกันเป็นอุปกรณ์ช่วยตอบ แล้วเลือกผู้ตอบ ในแต่ละกลุ่มให้อธิบาย หลังจากนั้นจึงอภิปรายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันทั้งชั้นเรียน

4) Carousel กำหนดหัวเรื่อง แล้วแบ่งเป็นหัวข้อย่อยที่มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน แบ่งกลุ่มผู้เรียนให้ได้จำนวนกลุ่มเท่ากับจำนวนหัวข้อย่อย จากนั้นเขียนหัวข้อย่อยลงบนกระดาษโปสเตอร์ แล้วติดไว้รอบห้อง แต่ละกลุ่มระดมความคิดและเขียนลงในกระดาษโปสเตอร์ เมื่อครบ 2-3 นาที เปลี่ยนไประดมความคิดหน้าโปสเตอร์ถัดไป โดยอ่านแนวคิดของกลุ่มก่อนหน้า ถ้าเห็นด้วยให้ใส่เครื่องหมายถูกและเพิ่มสิ่งที่คิดเห็นแตกต่าง จากนั้นสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้ร่วมกัน

5) Concept map ลักษณะคล้ายการเขียน Mind map แต่การเขียนแผนผังมีโน้ตส์ จะแสดงแนวคิดและใช้คำเชื่อมโยงระหว่างแนวคิด

6) Gallery walk กำหนดหัวข้อเรื่อง เขียนแนวคิด วิธีการ ลงบนกระดาษโปสเตอร์แล้วติดไว้รอบ ๆ ห้อง เพื่อให้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างการเดินชมผลงาน

7) Role playing การแสดงบทบาทสมมติ เป็นวิธีการสอนที่ให้ผู้เรียนได้ฝึกการแสดงออกตามสถานการณ์ที่กำหนดให้ เพื่อเป็นประสบการณ์ที่จะนำไปแก้ไขปัญหาและสถานการณ์จริงในชีวิต ผู้เรียนได้เรียนรู้การแสดงออก ฝึกวางแผนการทำงานร่วมกัน เข้าใจ ความรู้สึกและพฤติกรรมทั้งของตนเองและผู้อื่น เช่น การทำกิจกรรม “กำเนิดของยูคาริโอต” ผู้สอนจะกำหนดบทบาทแล้วเขียนไว้ในกระดาษ ให้ผู้เรียน 6 คน จับฉลากเลือกที่จะแสดงบทบาทโดยไม่ให้ปรึกษากัน หรือผู้เรียนวางแผนและกำหนดบทบาทด้วยตนเอง แล้วให้แสดงบทบาทสมมติตามบทบาทที่ตนเองได้รับ หลังจากนั้นจะตั้งคำถามและให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นว่าผู้ แสดงแต่ละคนทำหน้าที่อะไร และทำหน้าที่นั้นได้ดีหรือไม่มีจุดใดต้องแก้ไขหรือปรับปรุง

8) Think-pair-share ผู้สอนเป็นผู้ตั้งคำถามให้ผู้เรียนคิดหาคำตอบด้วยตนเองหลังจากนั้น จึงอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันกับเพื่อนในชั้นเรียน เริ่มจากกลุ่มเล็ก ๆ แล้วจึงนำเสนอต่อกลุ่มใหญ่

9) Predict-observe-explain จำลองสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะเรียนรู้ โดยให้ผู้เรียนเขียนทำนายสิ่งที่น่าสนใจจะเกิดขึ้น สังเกตและบันทึกผล อธิบายสิ่งที่สังเกตได้ อาจทำการทดลองสำรวจหรือค้นคว้าเพิ่มเติมได้ เช่น กิจกรรมพลังงานเพื่ออนาคต ผู้สอนให้ผู้เรียนแบ่งกลุ่ม โดยแต่ละกลุ่มจะได้รับอุปกรณ์การทดลอง ได้แก่ แผ่นโซลาเซลล์ 2 ชนิด มัลติมิเตอร์ ไม้บรรทัด กระดาษสีดำ และโคมไฟ เพื่อให้แต่ละกลุ่มทำการทดลองเพื่อวิเคราะห์ว่าแผ่นโซลาเซลล์ชนิดใดมีประสิทธิภาพดีกว่ากัน และให้ออกแบบเป็นผลิตภัณฑ์ นำเสนอผลงานกลุ่มหน้าชั้นเรียน เป็นต้น

10) Clarification pause เมื่ออธิบายถึงประเด็นที่สำคัญ ผู้สอนควรให้เวลาผู้เรียน ตกผลึกความคิด และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนซักถามหากต้องการคำอธิบายเพิ่มเติม (ผู้สอนควรจะเดินไปรอบห้อง เพราะผู้เรียนมักไม่กล้าถามหน้าชั้นเรียน)

11) Card sorts ผู้สอนจัดเตรียมบัตรคำ/ บัตรภาพไว้ให้ผู้เรียนจัดกลุ่มบัตรภาพนั้น ๆ และต้องอธิบายเกณฑ์ที่ใช้จัดกลุ่มให้เพื่อนและผู้สอนฟัง และอภิปรายร่วมกันในชั้นเรียน

12) Chain note ผู้สอนเตรียมคำถาม/ ข้อความที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาที่ต้องการไว้ โดยอาจพิมพ์ลงบนกระดาษ แล้วให้ผู้เรียนแต่ละคนตอบคำถามหรือข้อความนั้น ๆ เพียง 1-2 ประโยค จากนั้นส่งต่อกระดาษแผ่นนั้นให้เพื่อนที่นั่ง ถัดไปเพื่อช่วยกันตอบคำถามนั้นให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้นสามารถใช้ก่อนเรียนหรือหลังเรียนได้ และควรส่งกระดาษแผ่นนั้นกลับในทิศทางเดิม เพื่อให้ผู้ที่เขียนก่อนได้อ่านความเห็นทั้งหมดด้วย

13) Students' reflection เป็นการให้ผู้เรียนได้สะท้อนความคิด อาจจะให้ผู้เรียนสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้ในคาบเรียน เสนอแนะเกี่ยวกับการเรียน ถามคำถามที่ยังสงสัย หรือให้ผู้เรียนค้นคว้าเพิ่มเติมเกี่ยวกับสิ่งที่เรียน เช่น Know-want-learned เมื่อเริ่มต้นบทเรียน ให้ผู้เรียนเขียนสิ่งที่รู้และสิ่งที่อยากรู้เกี่ยวกับเนื้อหาที่จะเรียน เมื่อจบบทเรียน ให้ผู้เรียนเขียนสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้ Got-need และ Exit ticket เมื่อจบบทเรียน ให้ผู้เรียนเขียนสิ่งที่ได้เรียนรู้ อาจเป็นการสรุปร่วมกัน หน้าชั้นเรียน และวางแผนกิจกรรมการเรียนรู้จากสิ่งที่อยากรู้เพิ่มเติม Diary/ Journal note เขียนสรุป สิ่งที่ได้เรียนรู้ คำถามที่ยังสงสัย

14) Guided lecture ผู้สอนนำเสนอข้อมูลโดยการบรรยายและผู้เรียนจดบันทึก จากนั้นผู้เรียนจะได้รับเวลาสั้น ๆ ในการตรวจบันทึกของพวกเขา หลังจากตรวจสอบบันทึกของตนเองผู้เรียนจะร่วมกันหารือเกี่ยวกับการบันทึกของพวกเขาในกลุ่มเล็ก ๆ เพื่อให้แน่ใจว่าพวกเขาจดบันทึกข้อมูลที่ถูกต้อง

15) Responsive lecture ผู้เรียนสร้างรายการของคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับเนื้อหาในรายวิชา แล้วจัดอันดับความสำคัญของคำถาม ผู้สอนจะใช้การจัดอันดับของคำถามนี้เป็นโครงสำหรับการบรรยายและการอภิปราย

4. ความพึงพอใจในการเรียนรู้

4.1 ความหมายของความพึงพอใจ

ความพึงพอใจหรือความพอใจตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า “Satisfaction” ได้มีผู้ให้ความหมายของความพึงพอใจไว้ดังนี้

ศุภศิริ โสมาเกตู (2544) ให้ความหมายความพึงพอใจว่าความรู้สึกนึกคิดหรือเจตคติของบุคคลที่มีต่อการทำงานหรือการปฏิบัติกิจกรรมในเชิงบวก ดังนั้นความพึงพอใจในการเรียนรู้หมายถึง

ความรู้สึกพอใจ ชอบใจ ในการร่วมปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนและต้องดำเนินกิจกรรมนั้น ๆ จนบรรลุผลสำเร็จ

รักพงษ์ วงษ์ธานี (2546) ให้ความหมายความพึงพอใจว่า ความพึงพอใจคือความรู้สึกที่ดีทัศนคติในทางที่ดีของบุคคลซึ่งมักเกิดจากการได้รับการตอบสนองที่ตนเองต้องการก็จะเกิดความรู้สึกที่ดีในสิ่งนั้น ตรงกันข้ามหากความต้องการที่ตนเองไม่ได้รับการตอบสนองความไม่พึงพอใจก็จะเกิดขึ้น

วัชรภรณ์ กองมณี (2546) ได้ให้ความหมายความพึงพอใจว่า ความพึงพอใจหมายถึงความรู้สึกที่ดีที่มีต่องานหรือสิ่งที่ตนเองได้กระทำลงไปแล้ว ซึ่งสิ่งนั้นได้ตอบสนองความต้องการของตนเองในระดับหนึ่ง

ผู้วิจัยสรุปความหมายของความพึงพอใจได้ว่า ความพึงพอใจหมายถึง ความรู้สึกที่ดีที่มีต่อสิ่งที่ตนเองได้กระทำลงไปแล้วได้รับการตอบสนองความต้องการทั้งทางวัตถุและจิตใจ

4.2 ทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจ

ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวกับความพึงพอใจ นำเสนอดังนี้

สก็อตต์ (อ้างอิงในณัฐชยา เอี่ยมอุ่น, 2544) ได้เสนอแนวคิดในเรื่องการจูงใจให้เกิดความพึงพอใจต่อการทำงานที่จะเกิดผลในเชิงปฏิบัติ ดังนี้

- 1) งานควรมีส่วนสัมพันธ์กับความปรารถนาส่วนตัว งานนั้นจะมีความหมายต่อผู้ทำ
- 2) งานนั้นต้องมีการวางแผนและวัดผลสำเร็จได้ โดยใช้ระบบการทำงานและการควบคุมที่มีประสิทธิภาพ

3) เพื่อให้ได้ผลในการสร้างแรงจูงใจภายในเป็นเป้าหมายของงาน จะต้องมียุทธศาสตร์ดังนี้ คนทำงานมีส่วนร่วมในการสร้างเป้าหมายปฏิบัติได้รับทราบผลสำเร็จในการทำงานโดยตรง เมื่อนำแนวคิดนี้มาประยุกต์ใช้กับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน นักเรียนมีส่วนเลือกเรียนตามความสนใจ และมีโอกาสร่วมกันตั้งจุดประสงค์หรือจุดมุ่งหมายในการทำกิจกรรมได้เลือกวิธีการในการแสวงหาความรู้ด้วยวิธีที่นักเรียนถนัด และสามารถค้นหาคำตอบได้

มาสโลว์ (อ้างอิงในณัฐชยา เอี่ยมอุ่น, 2544) ได้เสนอทฤษฎีลำดับขั้นของความต้องการ (Hierarchy of Need) นับเป็นทฤษฎีหนึ่งได้รับการยอมรับกันอย่างกว้างขวาง ซึ่งตั้งอยู่บนสมมุติฐานที่ว่า มนุษย์เรามีความต้องการอยู่เสมอไม่มีสิ้นสุด เมื่อความต้องการได้รับการตอบสนองหรือพึงพอใจอย่างใดอย่างหนึ่ง ความต้องการสิ่งอื่นๆ ก็จะเกิดขึ้นมาอีก ความต้องการของคนเราอาจจะซ้ำซ้อนกัน ความต้องการอย่างหนึ่งอาจยังไม่ทันหมดไปความต้องการ อีกอย่างหนึ่งอาจจะเกิดขึ้นได้ ความต้องการของมนุษย์มีลำดับขั้น ดังนี้

- 1) ความต้องการด้านร่างกาย (Physiological Needs) เป็นความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ เน้นสิ่งจำเป็นในการดำรงชีวิต เช่น อาหาร ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค ความต้องการพักผ่อน ความต้องการทางเพศ

2) ความต้องการปลอดภัย (Safety Needs) ความมั่นคงในชีวิตทั้งที่เป็นอยู่ในปัจจุบันและอนาคต ความเจริญก้าวหน้า อบอุ่นใจ

3) ความต้องการทางสังคม (Social Needs) เป็นสิ่งจูงใจที่สำคัญทำให้เกิดพฤติกรรมต้องการให้สังคมยอมรับตนเองเข้าเป็นสมาชิก ความต้องการเป็นมิตร ความรักจากเพื่อนร่วมงาน

4) ความต้องการมีฐานะ (Esteem Needs) มีความอยากเด่นในสังคม มีชื่อเสียงอยากได้บุคคลยกย่องสรรเสริญตนเอง อยากมีความเป็นอิสระและเสรีภาพ

5) ความต้องการที่จะประสบความสำเร็จในชีวิต (Self – actualization Needs) เป็นความต้องการ ในระดับสูง อยากให้ตนเองประสบความสำเร็จทุกอย่างในชีวิต ซึ่งเป็นไปได้ยาก

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (2540) กล่าวถึงทฤษฎีการจูงใจของนักการศึกษาต่างดังนี้

1) ทฤษฎีการจูงใจ ERG ของแอลเดอร์เฟอร์ (Alderfer) กล่าวว่า ความต้องการของมนุษย์แบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ

1.1) ความต้องการเพื่อดำรงชีวิต (Existence Needs) หรือ E เป็นความต้องการทางร่างกายและปัจจัยที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิต

1.2) ความต้องการด้านความสัมพันธ์ (Relatedness Needs) หรือ R เป็นความต้องการที่มีความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นๆ เช่น สมาชิกในครอบครัว เพื่อนฝูง เพื่อนร่วมงานและคนที่ต้องการจะมีความสัมพันธ์ด้วย

1.3) ความต้องการความเจริญก้าวหน้า (Growth Needs) หรือ G เป็นความต้องการที่จะต้องพัฒนาตนเองตามศักยภาพสูงสุด

2) ทฤษฎีการจูงใจของแมคคลีแลนด์ (Mc Clelland) เชื่อว่าความต้องการเป็นการเรียนรู้จากการมีประสบการณ์ และมีอิทธิพลต่อการรับรู้สถานการณ์และแรงจูงใจสู่เป้าหมายโดยแบ่งความต้องการออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้

2.1) ความต้องการสัมฤทธิ์ผล (Needs for Achievement) เป็นพฤติกรรมที่จะกระทำการใดๆ ให้เป็นผลสำเร็จเป็นแรงขับชี้ที่นำไปสู่ความเป็นเลิศ

2.2) ความต้องการสัมพันธ์ (Needs for Affiliation) เป็นความปรารถนาที่จะสร้างมิตรภาพและความสัมพันธ์อันดีกับผู้อื่น

2.3) ความต้องการอำนาจ (Needs for Power) เป็นความต้องการควบคุมผู้อื่นมีอิทธิพลต่อผู้อื่นและต้องการควบคุมผู้อื่น

เผชิญ กิจระการ (2542) ได้กล่าวถึงแนวความคิดของฮิวแมน ที่ได้ทำการพัฒนาแนวคิดของนักวิจัยต่างๆ มาเป็นเครื่องมือวัดความพึงพอใจในการปฏิบัติงานพบว่า องค์ประกอบที่ส่งผลกระทบถึงความพึงพอใจ ซึ่งเป็นที่นิยมแพร่หลายในปัจจุบัน ประกอบด้วยองค์ประกอบ 5 ประการ ดังนี้

ตัวแปรที่ 1 องค์ประกอบเกี่ยวกับงานที่ทำในปัจจุบัน แบ่งเป็น

- 1) ความตื่นเต้นหรือน่าเบื่อ
- 2) ความสนุกสนานหรือความไม่สนุกสนาน
- 3) ความโล่งหรือความสลับ
- 4) ความท้าทายหรือความไม่ท้าทาย
- 5) ความพอใจหรือไม่พอใจ

ตัวแปรที่ 2 องค์ประกอบทางด้านค่าจ้าง ประกอบด้วย

- 1) ถือว่าเป็นรางวัลหรือไม่เป็นรางวัล
- 2) มากหรือน้อย
- 3) ยุติธรรมหรือไม่ยุติธรรม
- 4) เป็นทางบวกหรือทางลบ

ตัวแปรที่ 3 องค์ประกอบด้านการเลื่อนตำแหน่ง

- 1) ยุติธรรมหรือไม่ยุติธรรม
- 2) เชื่อถือได้หรือเชื่อถือไม่ได้
- 3) เป็นเชิงบวกหรือเชิงลบ
- 4) เป็นเหตุผลหรือไม่เป็นเหตุผล

ตัวแปรที่ 4 องค์ประกอบด้านนิเทศหรือผู้บังคับบัญชา

- 1) อยู่ใกล้หรืออยู่ไกล
- 2) ยุติธรรมแบบจริงจังหรือยุติธรรมแบบไม่จริงจัง
- 3) เป็นมิตรหรือค่อนข้างไม่เป็นมิตร
- 4) เหมาะสมทางคุณสมบัติ หรือไม่เหมาะสมทางคุณสมบัติ

ตัวแปรที่ 5 องค์ประกอบทางด้านเพื่อร่วมงาน

- 1) เป็นระเบียบเรียบร้อย หรือไม่เป็นระเบียบเรียบร้อย
- 2) จงรักภักดีต่อสถานที่ทำงาน หรือไม่จงรักภักดีต่อสถานที่ทำงานหรือเพื่อร่วมงาน
- 3) สนุกสนานร่าเริง หรือดูไม่มีชีวิตชีวา
- 4) คุ้นเคยใจเอาจริงเอาจัง หรือดูเหนียวหน่าย

ในการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอน ความพึงพอใจเป็นสิ่งสำคัญที่จะกระตุ้นให้ผู้เรียนทำงานได้รับมอบหมาย หรือที่จะต้องปฏิบัติให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ครูผู้สอนจึงต้องคำนึงถึงความพึงพอใจของผู้เรียนการทำให้ผู้เรียนเกิดความพึงพอใจในการเรียนรู้หรือในการปฏิบัติงานมีแนวคิดพื้นฐานที่ต่างกัน (ศุภศิริ โสมาเกต, 2544)

1) ความพึงพอใจในการนำไปสู่การปฏิบัติงาน การตอบสนองความต้องการของผู้ปฏิบัติงานจนเกิดความพึงพอใจ จะทำให้เกิดแรงจูงใจในการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานที่สูงกว่าผู้ที่ได้รับการตอบสนอง

2) ผลการปฏิบัติงานนำไปสู่ความพึงพอใจ ความสัมพันธ์ระหว่างพึงพอใจและผลการปฏิบัติงานจนเกิดจะถูกเชื่อมโยงด้วยปัจจัยอื่นๆ ผลการปฏิบัติงานที่ดีจะนำไปสู่ผลตอบแทนที่เหมาะสม ซึ่งในที่สุดจะนำไปสู่การตอบสนองความพึงพอใจ ผลการปฏิบัติงานย่อมได้รับการตอบสนองในรูปของรางวัลหรือผลตอบแทน ซึ่งแบ่งออกเป็นผลตอบแทนภายใน (Intrinsic Rewards) และ ผลตอบแทนภายนอก (Extrinsic Rewards)

จากแนวคิดพื้นฐานดังกล่าว เมื่อนำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอนครูผู้สอนจึงมีบทบาทสำคัญ ในการจัดกิจกรรมโดยใช้วิธีการ สื่ออุปกรณ์ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เพื่อตอบสนองต่อความพึงพอใจให้นักเรียนมีแรงจูงใจในการเรียน จนบรรลุวัตถุประสงค์ในการเรียนการสอนในแต่ละครั้ง โดยให้นักเรียนได้รับผลตอบแทนจากการเรียนรู้ในแต่ละครั้งโดยเฉพาะผลตอบแทนภายในหรือรางวัลภายในที่เป็นความรู้สึกของนักเรียน เช่น ความรู้สึกถึงความสำเร็จตนเองเมื่อสามารถเอาชนะความยุ่งยากต่างๆ ได้ ทำให้เกิดความภาคภูมิใจ ความมั่นใจ โดยครูอาจให้ ผลตอบแทน ภายนอก เช่น คำชมเชย หรือการให้คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับที่น่าพึงพอใจ

สรุปได้ว่า ความพึงพอใจในการเรียนรู้และผลการเรียนรู้ มีความสัมพันธ์กันในทางบวก คือ เมื่อเกิดความพึงพอใจ มักจะเกิดผลที่ดีต่อการเรียนรู้ซึ่งทำให้เกิดอาการพอใจ ดังกิจกรรมที่จัดในการเรียนการสอนควรคำนึงถึงองค์ประกอบที่สำคัญที่ทำให้เกิดแรงจูงใจและทำให้มีความพึงพอใจในการเรียนรู้

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

รัฐภูมิ ต้นสุตะพานิช (2552) ได้ศึกษาการสกัดความสัมพันธ์ระหว่างนิพจน์ระบุนามในภาษาไทย พบว่า การสกัด NE (นิพจน์ระบุนาม) และการสกัดความสัมพันธ์ โดยใช้กฎฮิวริสติก การได้ใช้ข้อความข่าว หรือบทความทางด้านเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์มาใช้ในการทดสอบทั้งในส่วนของการสกัด NE และการสกัดความสัมพันธ์ โดยจะใช้ข้อความทั้งหมด 400 ข้อความและนำมาแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ 200 ข้อความในการฝึกฝนและอีก 200 ข้อความ โดยการพิจารณาจากค่าระลึก (Recall) ตามความแม่นยำ (precision) และค่าอัตราการจัดจำ (F-measure) โดยผลการสกัดคือ การสกัด NE คือ 88.82 , 98.48 , และ 93.40 ตามลำดับและผลของการสกัดความสัมพันธ์คือ 81.33 , 89.05 และ 85.02 ตามลำดับ

อัญชสา ยิ้มถนอม (2553) การพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูปเรื่องการสร้างคำในภาษาไทยสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 3 พบว่า ประสิทธิภาพของบทเรียนสำเร็จรูปเรื่องการสร้างคำในภาษาไทย

สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีค่าเท่ากับ 91.34/88.47 สูงเท่าเกณฑ์ที่กำหนด 80/80 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องการสร้างคำในภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังการเรียน ด้วยบทเรียนสำเร็จรูปว่าก่อนการเรียนด้วยบทเรียนสำเร็จรูป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และนักเรียนที่มีความคิดเห็นต่อการเรียนทำบทเรียนสำเร็จรูปอยู่ในระดับมาก

พัทตรีวิภา ไทรรารอด (2551) ได้พัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตัวเองสาระการเรียนรู้วิชาภาษาไทย เรื่อง ชนิดของประโยค สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนนาเคประสิทธิ์ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม พบว่า ชุดการเรียนรู้ด้วยตัวเอง กลุ่มสาระการเรียนรู้วิชาภาษาไทย เรื่อง ชนิดของ ประโยคมีประสิทธิภาพ 81.63/83.38 นักเรียนที่เรียนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตัวเองมีผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่องชนิดของประโยค หลังเรียนสูงกว่า ก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .01

พิรุณโปรย สำโรงทอง (2554) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อการเรียน ภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์กับ การจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลองก่อนและหลัง การทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังทดลอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เจตคติต่อการเรียนภาษาไทย ของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เจตคติต่อ การเรียนภาษาไทยของกลุ่มนักเรียนกลุ่มทดลอง ก่อนเรียนและหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติ .05 เจตคติต่อการเรียนภาษาไทยของนักเรียนกลุ่มควบคุมก่อนและหลังเรียนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เครือวัลย์ เผ่าผึ้ง (2548) ได้ศึกษาการพัฒนาคู่มือการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน คิด วิเคราะห์และเขียนสื่อความ สำหรับครูภาษาไทย พบว่า ครูภาษาไทยมีความต้องการคู่มือการจัด กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนสื่อความสำหรับครูภาษาไทย เพื่อเป็นแนวทางจัด กิจกรรม การเรียนการสอน โดยคู่มือควรมีเนื้อหาเกี่ยวกับหลักการสอน แนวทางการวัดผลประเมินผล แนวทางการจัดกิจกรรมแยกหน่วยให้ชัดเจน มีภาพหรือต้องมีรูปเล่มควรมีน่าสนใจ ระบุขั้นตอน วิธีการ ให้ชัดเจนทำให้ครูสามารถนำไปใช้งานได้อย่างเข้าใจถูกต้องและเข้าใจกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน คิด วิเคราะห์และเขียนสื่อความหลัง การศึกษาคู่มือสูงกว่าก่อนศึกษาคู่มืออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 และมีคะแนนเฉลี่ยความรู้ ความเข้าใจอยู่ในระดับมาก

ธนวรรณ พรหมมา (2550) ได้ศึกษาผลการสอนโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือที่มีผลต่อความเข้าใจในการอ่าน และเจตคติต่อวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่านักเรียนกลุ่มทดลองที่เรียนรู้ด้วยวิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีความเข้าใจในการอ่านภาษาไทย หลังเรียน (Mdn=32.50) สูงกว่าก่อนเรียน (Mdn=22.50) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักเรียนกลุ่มทดลองที่เรียนรู้ด้วยวิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีความเข้าใจในการอ่านภาษาไทย หลังเรียน (Mdn=32.50) สูงกว่ากลุ่มควบคุม (Mdn=29.50) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักเรียนกลุ่มทดลองที่เรียนรู้ด้วยวิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีเจตคติต่อวิชาภาษาไทย หลังเรียน (Mdn=35.50) สูงกว่า (Mdn=27.00) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ชนิกา คำพุฒ และนวพร คำเมือง (2551) ได้ศึกษาการแก้ไขข้อบกพร่องในการเขียนภาษาไทยของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ พบว่าข้อบกพร่องในการใช้ภาษาไทยด้านการเขียน ได้แก่ การใช้คำ ผิด ใช้คำนาม ใช้กริยา ผิด และคำบุพบทผิดการใช้ภาษาไม่เหมาะสม เช่น ใช้คำและกลุ่มคำที่ต่างระดับ ใช้คำและกลุ่มคำไม่เหมาะสมกับภาษาเขียน การใช้ภาษาไม่กระชับ เช่น การใช้ภาษากำกวม ให้คำสันธานไม่เหมาะสม ใช้ภาพพจน์สื่อความหมายไม่ชัดเจน การใช้ภาษาไม่สละสลวย และการสะกดการันต์ผิดรูป การแก้ปัญหาโดยให้นักศึกษาเข้าฝึกฝนการเขียนภาษาไทย อย่างสม่ำเสมอและถูกต้อง และแก้ไขเป็นรายการที่พบปัญหา โดยการฝึกฝนสม่ำเสมอ

สมศรี อรัญญาศรี (2552) ได้ศึกษาเจตคติและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย หน่วยศิลปะการใช้ถ้อยคำเพื่อสื่อสารในการอาชีพ ของนักศึกษาหลักสูตรระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ปีที่ 1 ประเภทวิชาอุตสาหกรรมกลุ่มอาชีพศึกษาจังหวัดสระแก้ว จากการเรียนการสอนแบบบูรณาการแบบสอดแทรก พบว่าเจตคติต่อรายวิชาภาษาไทย ของนักศึกษาก่อนวัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการแบบสอดแทรกอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.61 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.31 หลังจัดการเรียนการสอนมีเจตคติ ต่อภาษาไทยอยู่ในระดับสูง มีค่าเฉลี่ย 4.03 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน .26 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเจตคติต่อวิชาภาษาไทย พบว่า นักศึกษามีเจตคติหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลของการเปรียบเทียบ ค่าเฉลี่ยขยายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย พบว่าหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอนของวิชาภาษาไทย ของนักศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 หลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 60 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

แสงอรุณต์ รอดสถิตต์ (2552) ได้ศึกษาการพัฒนาชุดฝึกการเขียนสะกดคำภาษาไทยแบบ
 กระบวนการ 6 ขั้น สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่า ชุดฝึกการเขียนสะกดคำภาษาไทย
 แบบกระบวนการ 6 ขั้น ประกอบด้วย 4 ชุดย่อย ได้แก่ชุดที่ 1 เรียนรู้สู่แม่กด ชุดที่ 2 สนุกสนานกับ
 แม่กด ชุดที่ 3 คำใดใช้แม่กด และชุดที่ 4 แม่กดสนทน่ให้ ใช้เวลาเรียนชุดละ 4 ชั่วโมง รวม 16 ชั่วโมง
 ชุดฝึกการเขียนสะกดคำภาษาไทยแบบกระบวนการ 6 ขั้นมีประสิทธิภาพ โดยเฉลี่ย 88.15/88.24 ซึ่ง
 เป็นตามเกณฑ์ 80/80 นักเรียนมีความพึงพอใจต่อชุดฝึกการเขียนสะกดคำภาษาไทย แบบ
 กระบวนการ 6 ขั้น ในระดับมากอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การประเมินผลการใช้ชุดการเรียนรู้แบบ Active Learning วิชาภาษาไทยพื้นฐานตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556 มีวิธีดำเนินการตามลำดับดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

1.1 ประชากรประกอบด้วย

1) ครูผู้สอนวิชาภาษาไทยพื้นฐาน หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556 สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จำนวน 580 คน (ศูนย์กำลังคนอาชีวศึกษา, 2557, ข้อมูล ณ วันที่ 15 กรกฎาคม 2558)

2) ผู้เรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ 1 สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จำนวน 208,392 คน (ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและกำลังคนอาชีวศึกษา, 2560, ข้อมูล ณ วันที่ 7 กรกฎาคม 2560)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย

1) ครูผู้สอนวิชาภาษาไทยพื้นฐาน หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556 สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จำนวน 27 คน โดยทำการสุ่มตัวอย่างแบบสองขั้นตอน (Two stage random sampling) โดยลำดับการสุ่มตัวอย่างดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 สุ่มตัวอย่างสถานศึกษาในแต่ละภูมิภาค (ภาคใต้ ภาคกลาง ภาคตะวันออกและกรุงเทพมหานคร ภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ) โดยวิธีการสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) จำนวนภาคละ 5 สถานศึกษา รวมจำนวน 25 สถานศึกษา

ขั้นตอนที่ 2 สุ่มตัวอย่างครูผู้สอนวิชาภาษาไทยพื้นฐานเพื่อใช้ชุดการเรียนรู้แบบ Active Learning จากจำนวนสถานศึกษาแต่ละภาค จำนวน 27 คน โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling)

2) สุ่มตัวอย่างผู้เรียน

ขั้นตอนที่ 1 สุ่มตัวอย่างสถานศึกษาในแต่ละภูมิภาค (ภาคใต้ ภาคกลาง ภาคตะวันออกและกรุงเทพมหานคร ภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ) โดยวิธีการสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) จำนวนภาคละ 5 สถานศึกษา รวมจำนวน 25 สถานศึกษา

ขั้นตอนที่ 2 สุ่มตัวอย่างผู้เรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ 1 สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาที่ลงทะเบียนวิชาภาษาไทยพื้นฐาน ในภาคเรียนที่ 1 ปี

การศึกษา 2560 จำนวน 27 กลุ่ม รวมจำนวน 713 คน โดยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster random sampling)

โดยกลุ่มตัวอย่างในการเก็บรวบรวมข้อมูล ระดับภาค สถานศึกษา ครูและนักเรียน ดังแสดงในตาราง 3.1

ตาราง 3.1 กลุ่มตัวอย่างสำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูล

กลุ่มอย่างภาค	กลุ่มตัวอย่างสถานศึกษา	จำนวนครู	จำนวนผู้เรียน
1. ภาคใต้	วิทยาลัยการอาชีพเจ้าพะโคะ วิทยาลัยเทคนิคหาดใหญ่ วิทยาลัยเทคนิคชุมพร วิทยาลัยเทคนิคระนอง วิทยาลัยสารพัดช่างสงขลา	6	175
2. ภาคกลาง	วิทยาลัยเทคนิคพระนครศรีอยุธยา วิทยาลัยเทคนิคลพบุรี วิทยาลัยอาชีวศึกษากาญจนบุรี วิทยาลัย การอาชีพบ้านลาด วิทยาลัยประมงสมุทรสาคร	5	140
3.ภาคตะวันออกและ กรุงเทพมหานคร	วิทยาลัยเทคนิคสัตหีบ วิทยาลัยเทคนิคสระแก้ว วิทยาลัยการอาชีพวังน้ำเย็น วิทยาลัยอาชีวศึกษาชลบุรี วิทยาลัยสารพัดช่างปราจีนบุรี	6	21
4.ภาคเหนือ	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีพะเยา วิทยาลัยสารพัดช่างแพร่ วิทยาลัยการอาชีพลอง วิทยาลัยการอาชีพแม่สะเรียง วิทยาลัยสารพัดช่างพิษณุโลก	5	235
5.ภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ	วิทยาลัยการอาชีพบัวใหญ่ วิทยาลัยเทคนิคสกลนคร วิทยาลัยเทคนิคศรีสะเกษ วิทยาลัยเทคนิคอุบลราชธานี วิทยาลัยการอาชีพโพนทอง	5	142
รวม		27	713

2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ทั้งสิ้นจำนวน 4 ฉบับ ประกอบด้วย 1) แบบนิเทศติดตามการใช้ชุดการเรียนรู้ 2) แบบสัมภาษณ์สำหรับการนิเทศติดตามการใช้ชุดการเรียนรู้ 3) แบบสอบถามความพึงพอใจของครูที่มีต่อการใช้ชุดการเรียนรู้ 4) แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการใช้ชุดการเรียนรู้ โดยการสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือรวบรวมข้อมูล ดังนี้

ฉบับที่ 1 แบบนิเทศติดตามการใช้ชุดการเรียนรู้แบบ Active Learning วิชาภาษาไทย
พื้นฐาน หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556 มีขั้นตอนการสร้างดังนี้

- 1) กำหนดเป้าหมายและประเด็นการใช้ชุดการเรียนรู้
- 2) ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี ที่เกี่ยวข้องกับการใช้ชุดการเรียนรู้เพื่อนำมากำหนดกรอบการพัฒนาแบบนิเทศติดตามการเรียนการสอน
- 3) กำหนดตัวชี้วัดและพฤติกรรมการใช้ชุดการเรียนรู้ในการจัดการเรียนการสอน
- 4) ออกแบบนิเทศติดตามการใช้ชุดการเรียนรู้ โดยใช้แบบตรวจสอบรายการ (Checklist) คือ ใช้กับหรือไม่ใช้ในทุกหน่วยการเรียนรู้จำนวน 9 หน่วยการเรียนรู้ และรายการบันทึกแบบปลายเปิด
- 5) สร้างแบบนิเทศติดตามการใช้เป็นแบบตรวจสอบรายการ
- 6) ตรวจสอบคุณภาพแบบนิเทศติดตามการใช้ชุดการเรียนรู้ด้านความเหมาะสม ครอบคลุมของเนื้อหาและความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ โดยผู้เชี่ยวชาญ
- 7) จัดทำแบบแบบนิเทศติดตามการใช้ชุดการเรียนรู้ ฉบับสมบูรณ์

ฉบับที่ 2 แบบสัมภาษณ์สำหรับการนิเทศติดตามการใช้ชุดการเรียนรู้ แบบ Active Learning วิชาภาษาไทยพื้นฐาน หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556 มีขั้นตอนการสร้างดังนี้

- 1) กำหนดเป้าหมายและประเด็นการใช้คู่มือ
- 2) ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี ที่เกี่ยวข้องกับการใช้ชุดการเรียนรู้เพื่อนำมากำหนดกรอบการพัฒนาแบบสัมภาษณ์การนิเทศติดตามการใช้ชุดการเรียนรู้
- 3) กำหนดตัวชี้วัดและพฤติกรรมการใช้ชุดการเรียนรู้ในการจัดการเรียนการสอน
- 4) ออกแบบแบบสัมภาษณ์สำหรับการนิเทศติดตามการใช้ชุดการเรียนรู้ โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง จำนวน 6 รายการ และรายการบันทึกแบบปลายเปิด
- 5) สร้างแบบสัมภาษณ์สำหรับการนิเทศติดตามการใช้ชุดการเรียนรู้
- 6) ตรวจสอบคุณภาพแบบสัมภาษณ์สำหรับการนิเทศติดตามการใช้ชุดการเรียนรู้ ด้านความเหมาะสม ครอบคลุมของเนื้อหาและความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ โดยผู้เชี่ยวชาญ
- 7) จัดทำแบบสัมภาษณ์สำหรับการนิเทศติดตามการใช้ชุดการเรียนรู้ ฉบับสมบูรณ์

ฉบับที่ 3 แบบสอบถามความพึงพอใจของครูที่มีต่อการใช้ชุดการเรียนรู้ แบบ Active Learning วิชาภาษาไทยพื้นฐาน หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556 เป็นแบบมาตรประมาณค่า (Rating Scale) ของลิเคิร์ต 5 ระดับ ลักษณะปลายเปิด มีขั้นตอนการสร้างดังนี้

1) กำหนดเป้าหมายความพึงพอใจที่ต้องการวัด โดยประเด็นความพึงพอใจของผู้ครูต่อการใช้ชุดการเรียนรู้

2) ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี ผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวัดความพึงพอใจเพื่อนำมากำหนดกรอบการพัฒนาแบบสอบถามความพึงพอใจ

3) กำหนดตัวชี้วัดและพฤติกรรมความพึงพอใจที่มีต่อการใช้ชุดการเรียนรู้แบบ Active Learning วิชาภาษาไทยพื้นฐาน หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556

4) ออกแบบวิธีการวัดความพึงพอใจ โดยใช้แบบมาตรประมาณค่า (Rating Scale) ของลิเคิร์ต 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด จำนวน 15 ข้อ ลักษณะปลายเปิดโดยกำหนดเกณฑ์ในการแปลความหมายคะแนนโดยยึดจุดกลางขึ้นเป็นเกณฑ์ ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 1.00-1.49 หมายถึง มีความพึงพอใจระดับน้อยที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 1.50-2.49 หมายถึง มีความพึงพอใจระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ย 2.50-3.49 หมายถึง มีความพึงพอใจระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 3.50-4.49 หมายถึง มีความพึงพอใจระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 4.50-5.00 หมายถึง มีความพึงพอใจระดับมากที่สุด

5) สร้างแบบสอบถามความพึงพอใจ โดยเขียนข้อคำถามซึ่งมีลักษณะปลายปิดและเปิด เพื่อใช้วัดความพึงพอใจของครูผู้สอนที่มีต่อการใช้ชุดการเรียนรู้

6) ตรวจสอบคุณภาพแบบสอบถามความพึงพอใจ ด้านความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบข้อคำถามครอบคลุมเนื้อหาวัตถุประสงค์ (Item-Objective Congruency: IOC) โดยเลือกข้อที่มีค่า $IOC \geq .5$ ขึ้นไปโดยพบว่าทุกข้อมีค่า IOC เท่ากับ 1.00 หลังจากนั้นไปทดลองใช้กับผู้เรียน จำนวน 30 คน เพื่อตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยง (Reliability) นำมาคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค (Cronbach's Alpha coefficient) ได้ค่าความเที่ยงทั้งฉบับเท่ากับ .93

7) จัดทำแบบสอบถามความพึงพอใจฉบับสมบูรณ์ มีคำชี้แจงหรือคู่มือการใช้พร้อมนำไปใช้จริง

ฉบับที่ 4 แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการใช้ชุดการเรียนรู้ แบบ Active Learning วิชาภาษาไทยพื้นฐาน หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556 เป็นแบบมาตรประมาณค่า (Rating Scale) ของลิเคิร์ต 5 ระดับ ลักษณะปลายเปิด มีขั้นตอนการสร้างดังนี้

- 1) กำหนดเป้าหมายความพึงพอใจที่ต้องการวัด โดยประเด็นความพึงพอใจของผู้ครูต่อการใช้ชุดการเรียนรู้
- 2) ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี ผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวัดความพึงพอใจเพื่อนำมากำหนดกรอบการพัฒนาแบบสอบถามความพึงพอใจ
- 3) กำหนดตัวชี้วัดและพฤติกรรมความพึงพอใจที่มีต่อการใช้ชุดการเรียนรู้แบบ Active Learning วิชาภาษาไทยพื้นฐาน หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556
- 4) ออกแบบวิธีการวัดความพึงพอใจ โดยใช้แบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) ของลิเคิร์ท 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด จำนวน 15 ข้อและกำหนดเกณฑ์ในการแปลความหมายคะแนนโดยยึดจุดกลางขึ้นเป็นเกณฑ์ ดังนี้
 - คะแนนเฉลี่ย 1.00-1.49 หมายถึง มีความพึงพอใจระดับน้อยที่สุด
 - คะแนนเฉลี่ย 1.50-2.49 หมายถึง มีความพึงพอใจระดับน้อย
 - คะแนนเฉลี่ย 2.50-3.49 หมายถึง มีความพึงพอใจระดับปานกลาง
 - คะแนนเฉลี่ย 3.50-4.49 หมายถึง มีความพึงพอใจระดับมาก
 - คะแนนเฉลี่ย 4.50-5.00 หมายถึง มีความพึงพอใจระดับมากที่สุด
- 5) สร้างแบบสอบถามความพึงพอใจ โดยเขียนข้อคำถามซึ่งมีลักษณะปลายปิดและเปิด เพื่อใช้วัดความพึงพอใจของผู้เรียนมีต่อการใช้ชุดการเรียนรู้
- 6) ตรวจสอบคุณภาพแบบสอบถามความพึงพอใจ ด้านความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบข้อคำถามครอบคลุมเนื้อหาวัตถุประสงค์ (Item-Objective Congruency: IOC) โดยเลือกข้อที่มีค่า $IOC \geq .5$ ขึ้นไปโดยพบว่าทุกข้อมีค่า IOC เท่ากับอยู่ระหว่าง 0.67- 1.00 หลังจากนั้นไปทดลองใช้กับผู้เรียน จำนวน 30 คน เพื่อตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยง (Reliability) นำมาคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค (Cronbach's Alpha coefficient) ได้ค่าความเที่ยงทั้งฉบับเท่ากับ .91
- 7) จัดทำแบบสอบถามความพึงพอใจฉบับสมบูรณ์ มีค่าชี้แจงการใช้ชุดการเรียนรู้พร้อมนำไปใช้จริง

3.การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยมีรายละเอียดดังนี้

- 1) ผู้วิจัยทำหนังสือเชิญประชุมสถานศึกษากลุ่มตัวอย่าง
- 2) ผู้วิจัยติดต่อประสานงานพื้นที่ ๆ เป็นกลุ่มตัวอย่างจัดดำเนินการประชุม ชี้แจงขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลกับครูผู้สอนโดยชี้แจงแนวทางการใช้ชุดการเรียนรู้แบบ Active Learning วิชาภาษาไทยพื้นฐาน หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556 และการจัดเก็บรวบรวมข้อมูล กับผู้แทนสถานศึกษาที่นำชุดการเรียนรู้ไปใช้ จำนวน 25 จำนวน 27 คน

3) ดำเนินการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลการใช้ชุดการเรียนรู้ เป็นระยะเวลา 1 ภาคเรียน โดยดำเนินการในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 โดยครูผู้สอนเป็นเก็บรวบรวมข้อมูลการใช้ชุดการเรียนรู้หลังการใช้ชุดการเรียนรู้ในแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียนและของครูที่มีต่อการใช้ชุดการเรียนรู้ และรวบรวมข้อมูลการนิเทศติดตามจากศึกษานิเทศก์โดยใช้แบบนิเทศติดตามการใช้ชุดการเรียนรู้และแบบสัมภาษณ์สำหรับการนิเทศติดตามหลังการนำชุดการเรียนรู้ไปใช้แล้ว 5- 10 สัปดาห์

4) รวบรวมข้อมูลสำหรับการวิเคราะห์ผล

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลมีรายละเอียด ดังนี้

การวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือ

1) ค่าความสอดคล้องเชิงเนื้อหากับวัตถุประสงค์ (Item-Objective Congruency: IOC) ของเครื่องมือทุกฉบับ

2) ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha coefficient) ของแบบสอบถามความพึงพอใจของครูและผู้เรียนที่มีต่อการใช้ชุดการเรียนรู้

การวิเคราะห์ข้อมูล

1) ค่าความถี่ ร้อยละของสภาพการนำชุดการเรียนรู้ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนของครู

2) ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความพึงพอใจหลังการใช้ชุดการเรียนรู้ของครูและผู้เรียน

3) การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) สำหรับข้อมูลจากการนิเทศติดตามการใช้ของครู โดยนำข้อมูลจัดระเบียบ แสดงผลข้อมูล สรุปและตีความ

รายละเอียดกรอบการประเมินผลการใช้ชุดการเรียนรู้แบบ Active Learning วิชาภาษาไทย พื้นฐานตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราชการ 2556 ดังตาราง 3.2

ตาราง 3.2 กรอบการประเมินผลการใช้ชุดการเรียนรู้แบบ Active Learning วิชาภาษาไทยพื้นฐาน
ตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราชการ 2556

วัตถุประสงค์ของการประเมิน	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	เครื่องมือที่ใช้	การวิเคราะห์ข้อมูล
1.เพื่อศึกษาสภาพการใช้ชุดการเรียนรู้แบบ Active Learning วิชาภาษาไทยพื้นฐานตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราชการ 2556	ผลสภาพการใช้ชุดการเรียนรู้แบบ Active Learning วิชาภาษาไทยพื้นฐาน	ศึกษานิเทศก์	แบบบันทึกติดตามการใช้ชุดการเรียนรู้	ค่าความถี่ ร้อยละ วิเคราะห์เนื้อหา
	ผลการนิเทศติดตามการใช้ชุดการเรียนรู้แบบ Active Learning วิชาภาษาไทยพื้นฐาน	ศึกษานิเทศก์	แบบสัมภาษณ์สำหรับการนิเทศติดตามการใช้ชุดการเรียนรู้	วิเคราะห์เนื้อหา
2) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของครูและผู้เรียนต่อการเรียนรู้แบบ Active Learning วิชาภาษาไทยพื้นฐานตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราชการ 2556	ผลความพึงพอใจของครูต่อการเรียนรู้แบบ Active Learning วิชาภาษาไทยพื้นฐาน	ครูผู้สอน	แบบสอบถามความพึงพอใจ	ค่าความถี่ ร้อยละ วิเคราะห์เนื้อหา
	ผลความพึงพอใจของผู้เรียนต่อการเรียนรู้แบบ Active Learning วิชาภาษาไทยพื้นฐาน	ผู้เรียน	แบบสอบถามความพึงพอใจ	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การประเมินผลการใช้ชุดการเรียนรู้แบบ Active Learning วิชาภาษาไทยพื้นฐานตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราชการ 2556 ได้ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการประเมินสภาพการใช้ชุดการเรียนรู้แบบ Active Learning วิชาภาษาไทยพื้นฐานตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราชการ 2556

1.1 ผลสภาพการใช้ชุดการเรียนรู้แบบ Active Learning วิชาภาษาไทยพื้นฐานตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556

1.2 ผลการนิเทศติดตามการใช้ชุดการเรียนรู้แบบ Active Learning วิชาภาษาไทยพื้นฐานตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556

ตอนที่ 2 ผลการประเมินความพึงพอใจของครูและผู้เรียนต่อการใช้ชุดการเรียนรู้แบบ Active Learning วิชาภาษาไทยพื้นฐานตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราชการ 2556 ดังนี้

2.1 ผลการประเมินความพึงพอใจของครูต่อการใช้ชุดการเรียนรู้แบบ Active Learning วิชาภาษาไทยพื้นฐานตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราชการ 2556

2.2 ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนต่อการใช้ชุดการเรียนรู้แบบ Active Learning วิชาภาษาไทยพื้นฐานตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราชการ 2556

ตอนที่ 1 ผลการประเมินสภาพการใช้ชุดการเรียนรู้แบบ Active Learning วิชาภาษาไทยพื้นฐานตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556 การประเมินสภาพการใช้ชุดการเรียนรู้แบบ Active Learning โดยใช้แบบการนิเทศติดตามมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ และใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง จำนวน 6 รายการ และรายการบันทึกแบบปลายเปิด ได้ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1.1 ผลสภาพการใช้ชุดการเรียนรู้แบบ Active Learning วิชาภาษาไทยพื้นฐานตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556

ตาราง 4.1 ความถี่ ร้อยละ ของสภาพการนำคู่มือครูไปใช้ชุดการเรียนรู้แบบ Active Learning วิชาภาษาไทยพื้นฐาน ตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556

ชุดการเรียนรู้แบบ Active Learning วิชาภาษาไทยพื้นฐาน	ความถี่ ร้อยละการนำไปใช้ (n=27)	
	ใช้	ไม่ใช้
หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 การใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร	23 (85%)	4 (15%)
หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 การวิเคราะห์และประเมินค่าสารจากการฟังและการดูสื่อ	23 (60%)	4 (15%)
หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 การวิเคราะห์และประเมินค่าสารจากการอ่าน	21 (78%)	6 (22%)
หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 การอ่านวรรณกรรมท้องถิ่น	19 (70%)	8 (30%)
หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 การพูดในโอกาสต่าง ๆ ตามมารยาทสังคม	20 (74%)	7 (26%)
หน่วยการเรียนรู้ที่ 6 การพูดติดต่อกิจธุระ	19 (70%)	8 (30%)
หน่วยการเรียนรู้ที่ 7 การเขียนติดต่อกิจธุระ	19 (70%)	8 (30%)
หน่วยการเรียนรู้ที่ 8 การเขียนโครงการ	19 (30%)	8 (30%)
หน่วยการเรียนรู้ที่ 9 การเขียนรายงานเชิงวิชาการ	19 (30%)	8 (30%)
เฉลี่ย	20 (74%)	7 (26%)

จากตาราง 4.1 พบว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่ได้นำชุดการเรียนรู้แบบ Active Learning วิชาภาษาไทยพื้นฐานตาม หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556 ภาพรวมส่วนใหญ่นำไปใช้ คิดเป็นร้อยละ 74 โดยหน่วยการเรียนรู้ที่มีการนำไปใช้มากที่สุดคือ หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 การใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร และหน่วยการเรียนรู้ที่ 2 การวิเคราะห์และประเมินค่าสารจากการฟังและการดูสื่อ คิดเป็นร้อยละ 80 หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 การวิเคราะห์และประเมินค่าสารจากการอ่าน คิดเป็นร้อยละ 78 และหน่วยการเรียนรู้ที่ 5 การพูดในโอกาสต่าง ๆ ตามมารยาทสังคม คิดเป็นร้อยละ 74

1.2 ผลการนิเทศติดตามการใช้ชุดการเรียนรู้แบบ Active Learning วิชาภาษาไทยพื้นฐาน
ตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556 สามารถสรุปตามประเด็นสำคัญดังนี้

ตาราง 4.2 ผลการสังเคราะห์บันทึกการสัมภาษณ์การนิเทศติดตามการใช้ชุดการเรียนรู้แบบ Active Learning วิชาภาษาไทยพื้นฐาน

กิจกรรม	ผลการสังเคราะห์บันทึกการสัมภาษณ์
1. กิจกรรมการเรียนรู้สนองต่อความแตกต่างของผู้เรียน รายบุคคลหรือไม่	กิจกรรมมีการตอบสนองต่อผู้เรียนถึงความแตกต่างโดยผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจากการใช้กิจกรรมแบบฝึกหัดสร้างความเข้าใจในเนื้อหายิ่งขึ้น เกิดการมีส่วนร่วมสร้างสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้เรียนด้วยกันและผู้สอน โดยผู้เรียนกล้าแสดงออก มีความกระตือรือร้นในการตอบคำถาม มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สร้างความสนใจและมีแรงจูงใจในการเรียนรู้
2. กิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ใช้กระบวนการคิดขั้นสูง (วิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่า) หรือไม่อย่างไร	กิจกรรมมีความหลากหลาย มีขั้นตอนชัดเจนมีสถานการณ์ที่สร้างความท้าทายให้ผู้เรียนได้ใช้การคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์และประเมินค่า เพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหาอุปสรรคได้อย่างถูกต้อง ประกอบกับมีสื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย เช่น สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ต่าง ๆ ภาพกราฟิก ที่ส่งเสริมกระบวนการคิดขั้นสูงที่ผู้เรียนสามารถนำไปปรับใช้ในการเรียนรู้และการดำเนินชีวิตประจำวันได้เป็นอย่างดี
3. กิจกรรมทำให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นในการ เรียนรู้หรือไม่อย่างไร	ความหลากหลายของกิจกรรม สื่อการเรียนรู้ คิวอาร์โค้ด (QR Code) ดึงดูดความสนใจ สร้างความสนุกสนาน เพลิดเพลินในเกมที่สอดแทรกเนื้อหา และมีการสะท้อนผลกลับทันทีหลังใช้สื่อภายในชุดการเรียนรู้ทำให้ผู้เรียนมีความสนใจและกระตือรือร้นในการเรียนรู้และร่วมกิจกรรม

ตาราง 4.2 (ต่อ)

กิจกรรม	ผลการสังเคราะห์บันทึกการสัมภาษณ์
4. ผู้เรียนได้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประสบการณ์หรือไม่ อย่างไร	- กิจกรรมการเรียนรู้ภายในชุดการเรียนรู้ ก่อน ระหว่างและ หลังเรียนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็น ตอบ คำถาม สนทนาโต้ตอบ แข่งขันตลอดจนการแลกเปลี่ยน ข้อความที่ได้เรียนรู้ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ในการเรียนรู้ เกิด สังคมแห่งการเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกชั้นเรียนที่มีการ แลกเปลี่ยนเรียนรู้และแก้ไขปัญหาาร่วมกัน
5. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการสร้างความรู้ หรือไม่อย่างไร	กิจกรรมการเรียนรู้เสริมสร้างให้ผู้เรียนได้สร้างความรู้ ค้นคว้าแสวงหาความรู้ ร่วมแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ สะท้อนผล สรุปและนำเสนอผลงานตามที่กำหนดในใบงาน อย่างหลากหลายทำให้ผู้เรียนสามารถสร้างกระบวนการคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ และการสร้างความรู้ในกิจกรรม ภายในชุดการเรียนรู้
6. ผลการเรียนรู้นำไปประยุกต์ใช้ใน ชีวิตประจำวันหรือไม่ อย่างไร	กิจกรรมสามารถประยุกต์สู่การนำความรู้ไปใช้ใน ชีวิตประจำวัน เช่น การติดต่อสื่อสารและการเขียน การสรุปความจากการฟังและการดูข่าว โฆษณา หรือสื่อต่าง ๆ ซึ่งหน่วยการเรียนรู้เสริมสร้างให้ผู้เรียนเกิดทักษะ กระบวนการ คิดและให้ข้อคิดไปประยุกต์ใช้ในการเรียนวิชา อื่น ๆ และชีวิตประจำวันได้เป็นอย่างดี

ตอนที่ 2 ผลความพึงพอใจของครูและผู้เรียนต่อการใช้ชุดการเรียนรู้แบบ Active Learning วิชาภาษาไทยพื้นฐานตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราชการ 2556

2.1 ผลความพึงพอใจของครูต่อการใช้ชุดการเรียนรู้แบบ Active Learning วิชาภาษาไทยพื้นฐานตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราชการ 2556

1) ข้อมูลทั่วไปของครูผู้สอนต่อการใช้ชุดการเรียนรู้แบบ Active Learning วิชาภาษาไทยพื้นฐานตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราชการ 2556

ตาราง 4.3 ร้อยละของข้อมูลทั่วไปของครูผู้สอนที่ใช้ชุดการเรียนรู้แบบ Active Learning วิชาภาษาไทยพื้นฐานตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราชการ 2556

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	5	18.50
หญิง	22	81.50
รวม	27	100.00
2. ตำแหน่ง/วิทยฐานะ		
ครูผู้ช่วย	3	11.10
ครู	7	25.90
ครูชำนาญการ	6	22.20
ครูชำนาญการพิเศษ	3	11.10
อื่น ๆ (พนักงานราชการ/ครูพิเศษสอน)	8	29.60
รวม	27	100.0

จากตาราง 4.3 พบว่า ข้อมูลทั่วไปของครูผู้สอนที่ใช้ชุดการเรียนรู้แบบ Active Learning วิชาภาษาไทยพื้นฐานตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราชการ 2556 จำนวน 27 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 81.50 สำหรับตำแหน่ง/วิทยฐานะส่วนใหญ่เป็นอื่น ๆ (พนักงานราชการ/ครูพิเศษสอน) ร้อยละ 29.60 และ ตำแหน่งครู ร้อยละ 25.90

2) ผลความพึงพอใจของครูต่อการใช้ชุดการเรียนรู้แบบ Active Learning วิชา
ภาษาไทยพื้นฐานตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราชการ 2556

ตาราง 4.4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจของครูที่มีต่อการใช้ชุดการ
เรียนรู้แบบ Active Learning วิชาภาษาไทยพื้นฐานตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ
พุทธศักราชการ 2556

รายการ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับความ พึงพอใจ
1. องค์ประกอบชุดการเรียนรู้แบบ Active Learning วิชา ภาษาไทย พื้นฐานในรูปแบบของสื่อออนไลน์	4.48	0.70	มาก
2. คำชี้แจง วิธีการ แนวทางการใช้ชุดการเรียนรู้แบบ Active Learning วิชาภาษาไทยพื้นฐาน	4.41	0.69	มาก
3. ความเหมาะสมสำหรับการนำไปใช้ในการจัดการเรียนการ สอน	4.48	0.70	มาก
4. ขั้นตอนการปฏิบัติในกิจกรรมการเรียนการสอน	4.44	0.64	มาก
5. การจัดแบ่งขอบข่ายเนื้อหาสาระ	4.33	0.68	มาก
6. การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน	4.56	0.58	มาก
7. ระยะเวลาในการจัดการเรียนการสอน	4.30	0.87	มาก
8. รูปแบบและวิธีการสำหรับการวัดและประเมินผลชัดเจน	4.37	0.69	มาก
9. เครื่องมือสำหรับการวัดและประเมินผล	4.15	0.72	มาก
10. เกณฑ์สำหรับการวัดและประเมินผลชัดเจน	4.30	0.67	มาก
11. ข้อเสนอแนะด้านบทบาทครูชัดเจนสามารถนำไปปฏิบัติได้	4.48	0.70	มาก
13. ประโยชน์ของชุดการเรียนรู้แบบ Active Learning วิชา ภาษาไทย พื้นฐานต่อการจัดการเรียนการสอนของครู	4.67	0.73	มากที่สุด
14. ประโยชน์ของชุดการเรียนรู้แบบ Active Learning วิชา ภาษาไทย พื้นฐานต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน	4.67	0.68	มากที่สุด
15. ความพึงพอใจในภาพรวมต่อชุดประโยชน์ของชุดการ เรียนรู้แบบ Active Learning วิชาภาษาไทย พื้นฐาน	4.59	0.69	มากที่สุด
รวม	4.44	.15	มาก

จากตาราง 4.4 พบว่า ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจของครูที่มีต่อการใช้การใช้ชุดการเรียนรู้แบบ Active Learning วิชาภาษาไทยพื้นฐานตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราชการ 2556 คู่ ภาพรวม ความพึงพอใจ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.44$, $SD=.15$) โดยประเด็นที่มีคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจสูงสุด คือ ประโยชน์ของชุดการเรียนรู้แบบ Active Learning วิชาภาษาไทย พื้นฐานต่อการจัดการเรียนการสอนของครู ($\bar{X}=4.67$, $SD=.73$) ประโยชน์ของชุดการเรียนรู้แบบ Active Learning วิชาภาษาไทย พื้นฐานต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ($\bar{X}=4.67$, $SD=.68$) ความพึงพอใจในภาพรวมต่อชุดประโยชน์ของชุดการเรียนรู้แบบ Active Learning วิชาภาษาไทย พื้นฐาน ($\bar{X}=4.59$, $SD=.68$) ตามลำดับ (รายละเอียดแสดงใน ภาคผนวก ค.)

2.2 ผลความพึงพอใจของผู้เรียนต่อการใช้ชุดการเรียนรู้แบบ Active Learning วิชาภาษาไทยพื้นฐานตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราชการ 2556

1) ข้อมูลทั่วไปของผู้เรียนต่อการใช้ชุดการเรียนรู้แบบ Active Learning วิชาภาษาไทยพื้นฐานตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราชการ 2556

ตาราง 4.5 ร้อยละของข้อมูลทั่วไปของผู้เรียนต่อการใช้ชุดการเรียนรู้แบบ Active Learning วิชาภาษาไทยพื้นฐานตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราชการ 2556

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	341	47.83
หญิง	372	52.17
รวม	713	100.00
2. ประเภทวิชา/สาขาวิชา		
อุตสาหกรรม	288	40.40
พาณิชย์กรรม	287	40.30
คหกรรม	5	0.70
เกษตรกรรม	108	15.10
อื่น ๆ (อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว)	25	3.50
รวม	713	100.00

จากตาราง 4.5 พบว่า ข้อมูลทั่วไปของผู้เรียนต่อการใช้ชุดการเรียนรู้แบบ Active Learning วิชาภาษาไทยพื้นฐานตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราชการ 2556 จำนวน 713 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงร้อยละ 52.17 ประเภทวิชา/สาขาวิชา ส่วนใหญ่ อุตสาหกรรม ร้อยละ 40.40 และ พณิชยกรรม ร้อยละ 40.30 ตามลำดับ

2) ผลความพึงพอใจของผู้เรียนต่อการใช้ชุดการเรียนรู้แบบ Active Learning วิชาภาษาไทยพื้นฐานตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราชการ 2556

ตาราง 4.6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการใช้ชุดการเรียนรู้แบบ Active Learning วิชาภาษาไทยพื้นฐานตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราชการ 2556

รายการ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับความพึง พอใจ
ด้านกิจกรรมการเรียนรู้			
1. คำชี้แจง วิธีการปฏิบัติกิจกรรมชุดการเรียนรู้แบบ Active Learning วิชาภาษาไทยพื้นฐาน	4.36	0.69	มาก
2. กิจกรรมเหมาะสมสำหรับการเรียนรู้	4.38	0.65	มาก
3. ขั้นตอนการปฏิบัติในกิจกรรมการเรียนรู้	4.31	0.72	มาก
4. การจัดแบ่งขอบข่ายเนื้อหาสาระ	4.27	0.71	มาก
5. การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้	4.35	0.75	มาก
6. ระยะเวลาในการเรียนรู้	4.25	0.80	มาก
7. กิจกรรมการเรียนรู้สนองต่อความแตกต่างของผู้เรียนรายบุคคล	4.20	0.74	มาก
8. รูปแบบและวิธีการสำหรับการวัดและประเมินผลชัดเจน	4.28	0.71	มาก
9. เครื่องมือสำหรับการวัดและประเมินผล	4.25	0.75	มาก
10. เกณฑ์สำหรับการวัดและประเมินผลชัดเจน	4.27	0.75	มาก
เฉลี่ย	4.29	.06	มาก

ตาราง 4.6 (ต่อ)

รายการ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับความพึง พอใจ
ด้านการเรียนรู้			
11. ผู้เรียนได้ใช้กระบวนการคิดขั้นสูง	4.28	0.73	มาก
12. กิจกรรมทำให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นในการเรียนรู้	4.35	0.74	มาก
13. ผู้เรียนได้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์	4.33	0.75	มาก
14. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการสร้างความรู้	4.35	0.75	มาก
15. ผลการเรียนรู้นำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้	4.37	0.74	มาก
เฉลี่ย	4.34	.03	มาก
เฉลี่ยรวม	4.31	.05	มาก

จากตาราง 4.6 พบว่า ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการใช้การใช้ชุดการเรียนรู้แบบ Active Learning วิชาภาษาไทยพื้นฐานตามหลักสูตร ประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556 ภาพรวม ความพึงพอใจ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.31$, $SD=.05$) โดยด้านการเรียนรู้ผู้เรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.34$, $SD=.03$) ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ผู้เรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.29$, $SD=.06$) ตามลำดับ

เมื่อพิจารณารายด้านกิจกรรมการเรียนรู้ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจสูงที่สุด คือ กิจกรรมเหมาะสมสำหรับการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.38$, $SD=.65$) คำชี้แจง วิธีการปฏิบัติ กิจกรรมชุดการเรียนรู้แบบ Active Learning วิชาภาษาไทยพื้นฐาน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.36$, $SD=.69$) การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.35$, $SD=.75$) ขั้นตอนการปฏิบัติ ในกิจกรรมการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.31$, $SD=.72$) ตามลำดับ

สำหรับด้านการเรียนรู้ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจสูงที่สุด คือ ผู้เรียนได้ใช้กระบวนการคิดขั้นสูงอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.38$, $SD=.60$) ผลการเรียนรู้นำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.37$, $SD=.74$) กิจกรรมทำให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.35$, $SD=.74$) ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการสร้างความรู้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.35$, $SD=.75$) ตามลำดับ (รายละเอียดแสดงใน ภาคผนวก ค.)

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยการประเมินผลการใช้ชุดการเรียนรู้แบบ Active Learning วิชาภาษาไทยพื้นฐานตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราชการ 2556 มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพการใช้ชุดการเรียนรู้แบบ Active Learning วิชาภาษาไทยพื้นฐานตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราชการ 2556 2) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของครูและผู้เรียนต่อการใช้ชุดการเรียนรู้แบบ Active Learning วิชาภาษาไทยพื้นฐานตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราชการ 2556 กลุ่มตัวอย่าง 1) ครูผู้สอนวิชาภาษาไทยพื้นฐาน หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556 สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จำนวน 27 คน โดยทำการสุ่มตัวอย่างแบบสองขั้นตอน (Two stage random sampling) ระดับภาคโดยวิธีการสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) จำนวนภาคละ 5 ภาค ระดับสถานศึกษาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) และ 2) ผู้เรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ 1 สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาที่ลงทะเบียนวิชาภาษาไทยพื้นฐาน ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 27 กลุ่ม รวมจำนวน 713 คน โดยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster random sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้แก่ 1) แบบนิเทศติดตามการใช้ชุดการเรียนรู้ 2) แบบสัมภาษณ์สำหรับการนิเทศติดตามการใช้ชุดการเรียนรู้ 3) แบบสอบถามความพึงพอใจของครูที่มีต่อการใช้ชุดการเรียนรู้ 4) แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการใช้ชุดการเรียนรู้ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

1. สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปได้ 2 ตอน ดังนี้

1.1 ผลการศึกษาสภาพการใช้ชุดการเรียนรู้แบบ Active Learning วิชาภาษาไทยพื้นฐานตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราชการ 2556 ภาพรวมส่วนใหญ่นำไปใช้ คิดเป็นร้อยละ 74 โดยหน่วยการเรียนรู้ที่มีการนำไปใช้มากที่สุดคือ หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 การใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร และหน่วยการเรียนรู้ที่ 2 การวิเคราะห์และประเมินค่าสารจากการฟังและการดูสื่อ หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 การวิเคราะห์และประเมินค่าสารจากการอ่าน และหน่วยการเรียนรู้ที่ 5 การพูดในโอกาสต่าง ๆ ตามมารยาทสังคม ตามลำดับ

1.2 ความพึงพอใจของครูที่มีต่อการใช้ชุดการเรียนรู้แบบ Active Learning วิชาภาษาไทย
 พื้นฐาน หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556 พบว่าครูมีความพึงพอใจต่อการใช้ชุดการเรียนรู้แบบ Active Learning วิชาภาษาไทย พื้นฐาน หลักสูตรประกาศนียบัตร พุทธศักราช 2556 ภาพรวมในระดับมาก โดยประเด็นที่มีคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจสูงสุด คือ ประโยชน์ของชุดการเรียนรู้แบบ Active Learning วิชาภาษาไทย พื้นฐานต่อการจัดการเรียนการสอนของครู ประโยชน์ของชุดการเรียนรู้แบบ Active Learning วิชาภาษาไทย พื้นฐานต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ความพึงพอใจในภาพรวมต่อชุดประโยชน์ของชุดการเรียนรู้แบบ Active Learning วิชาภาษาไทย พื้นฐาน ตามลำดับ

1.3 ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการใช้ชุดการเรียนรู้แบบ Active Learning วิชาภาษาไทย
 พื้นฐาน หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556 พบว่าผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการใช้ชุดการเรียนรู้แบบ Active Learning วิชาภาษาไทย พื้นฐาน หลักสูตรประกาศนียบัตร พุทธศักราช 2556 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีความพึงพอใจด้านการเรียนรู้และด้านกิจกรรมการเรียนรู้ระดับมากเช่นกัน โดยด้านกิจกรรมการเรียนรู้มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากทุกรายการ โดยประเด็นที่มีความพึงพอใจสูงสุด คือ กิจกรรมเหมาะสมสำหรับการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก คำชี้แจง วิธีการปฏิบัติกิจกรรมชุดการเรียนรู้แบบ Active Learning วิชาภาษาไทย พื้นฐาน อยู่ในระดับมาก การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก ขั้นตอนการปฏิบัติในกิจกรรมการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ ส่วนด้านการเรียนรู้ความพึงพอใจอยู่ในระดับมากทุกรายการ โดยประเด็นที่มีความพึงพอใจสูงสุด คือ ผู้เรียนได้ใช้กระบวนการคิดขั้นสูงอยู่ในระดับมาก ผลการเรียนรู้นำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ อยู่ในระดับมาก กิจกรรมทำให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการสร้างความรู้ อยู่ในระดับมากตามลำดับ

2. อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยการประเมินผลการใช้ชุดการเรียนรู้แบบ Active Learning วิชาภาษาไทย พื้นฐานตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราชการ 2556 สามารถอภิปรายผลในประเด็นที่สำคัญได้ดังนี้

2.1 ผลการศึกษาสภาพการใช้ชุดการเรียนรู้แบบ Active Learning วิชาภาษาไทย พื้นฐานตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราชการ 2556 ส่วนใหญ่มีการนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนร้อยละ 74 ซึ่งเป็นเพราะชุดการเรียนรู้แบบ Active Learning วิชาภาษาไทย พื้นฐาน ถูกพัฒนาขึ้นอย่างเป็นระบบมีองค์ประกอบของมีคู่มือครูสำหรับชุดการเรียนรู้โดยมีรายละเอียดการไปใช้ครบถ้วน มีขั้นตอนอย่างชัดเจน ได้แก่ บทนำ แนวทางการนำไปใช้ แนวทางการจัดเรียนรู้ การวัดและประเมินการ

เรียนรู้โดยมีหน่วยการเรียนรู้ที่ครบถ้วนทั้งรายวิชา 9 หน่วย พร้อมสื่อที่หลากหลายได้แก่ สื่อออนไลน์ สื่อเพาเวอร์พอยต์ สื่อ E-Book โดยมีช่องทางเชื่อมโยงการเข้าถึงสื่อด้วยคิวอาร์โคด (QR-Code) ในทุกหน่วยการเรียนรู้ ทำให้ครูผู้สอนวิชาภาษาไทยพื้นฐาน หลักสูตรประกาศนียบัตร พุทธศักราช 2556 นำไปใช้งานได้ง่ายและมีความสะดวกในการนำไปจัดการเรียนการสอนมีกระบวนการเรียนรู้แบบ Active Learning ทำให้ผู้เรียนความปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน มีกระบวนการคิดขั้นสูงที่สอดคล้องกับการทำงานของสมองที่เกี่ยวข้องกับความจำโดยสามารถเก็บจำสิ่งที่ ผู้เรียนเรียนรู้อย่างมีส่วนร่วม มีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน ผู้สอนและสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ที่ได้ผ่านการปฏิบัติจริงจะสามารถเก็บความจำไว้ในระบบความจำระยะยาว (Long term memory) ทำให้ผลการเรียนรู้อย่างคงอยู่ได้ในปริมาณที่มากกว่า (ทิพย์วัลย์ สุทิน, 2560) ซึ่งสอดคล้องกับ สถาพร พงษ์พิณกุล (2555) สิริพร ปาณางษ์ (2560) ปรียานุช พรหมภาสิต (2559) บอนเวลล์และอีสัน (Bonwell and Eison , 1991) ในประเด็นที่สำคัญเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบแอคทีฟ (Active Learning) กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นการจัดการเรียนรู้ ด้วยเทคนิควิธีที่หลากหลาย โดยให้ความสำคัญกับผู้เรียน ให้ผู้เรียนได้เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการ เพื่อให้เกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนและผู้เรียนด้วยกันเอง ด้วยการลงมือปฏิบัติจริงผ่านสื่อหรือกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีครูผู้สอนเป็นผู้แนะนำ กระตุ้น หรือ อำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ขึ้นโดยกระบวนการคิดขั้นสูง กล่าวคือ ผู้เรียนมีการวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่าจากสิ่งที่ได้รับจากกิจกรรมการเรียนรู้ทำให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างมีความหมายและนำไปใช้ในสถานการณ์อื่น ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากการพัฒนาชุดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพมีองค์ประกอบครบถ้วนส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับ จอยซ์และวิล (Joyce and Weil, 2004) เอกุณี ไกรมาก (2541) และเอกพรต สมุทธานนท์ (2556) สรุปไว้ว่าการพัฒนานวัตกรรมทางการเรียนการสอน โดยเฉพาะคู่มือครูควรมีองค์ประกอบครบถ้วนได้แก่ หลักการ จุดมุ่งหมาย เนื้อหา กระบวนการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล มีคำแนะนำหรือเงื่อนไขการนำไปใช้และข้อเสนอแนะในการนำไปใช้จะทำให้ผู้สอนจะสามารถเข้าถึงทุกประเด็นที่เกี่ยวข้องทำให้สามารถนำไปใช้ได้จริงและเกิดประสิทธิภาพมากที่สุด ดังนั้นครูผู้สอนวิชาภาษาไทยพื้นฐานส่วนใหญ่มีการนำไปใช้ชุดการเรียนรู้แบบ Active Learning เพื่อประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอน

2.2 ความพึงพอใจของครูที่มีต่อการใช้ชุดการเรียนรู้แบบ Active Learning วิชาภาษาไทยพื้นฐาน หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556 อยู่ในระดับมาก พบว่าประโยชน์ของชุดการเรียนรู้แบบ Active Learning วิชาภาษาไทยพื้นฐานต่อการจัดการเรียนการสอนของครูมีมากและประโยชน์ของชุดการเรียนรู้แบบ Active Learning วิชาภาษาไทย พื้นฐานต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนมีมากเช่นเดียวกันซึ่งเป็นเพราะชุดการเรียนรู้ภายในคู่มือครูสำหรับชุดการเรียนรู้ประกอบด้วยแผนการจัดการ

เรียนรู้ ได้แก่ หัวข้อเรื่อง สำคัญ สมรรถนะประจำหน่วย จุดประสงค์การเรียนรู้ สารการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อและแหล่งการเรียนรู้ หลักฐานการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล งานที่มอบหมาย แนวทางกิจกรรมการเรียนการสอนมีเทคนิควิธีสอนหลากหลาย ขั้นตอนปฏิบัติชัดเจน คู่มือครูวิชา ภาษาไทยพื้นฐานให้รายละเอียดชัดเจนเพียงพอที่จะนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน ส่วนประกอบ ตอนท้ายหรือส่วนท้าย (สื่อการเรียนรู้ ใบกิจกรรม/ใบ มอบหมายงาน เครื่องมือประเมินและเกณฑ์การ ประเมิน เอกสารอ้างอิง) โดยเฉพาะที่หลากหลายได้แก่ สื่อออนไลน์ สื่อเพาเวอร์พอยต์ สื่อ E-Book เกมที่ แฉงเนื้อหาสาระ โดยมีช่องทางเชื่อมโยงการเข้าถึงสื่อด้วยคิวอาร์โคด (QR-Code) ในทุกหน่วยการเรียนรู้ ทำให้ครูผู้สอนได้ประโยชน์ในการจัดการเรียนการสอนและการพัฒนาผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับ บุญเกื้อ ครอบหาเวช (อ้างถึงในทัศนีย์ มั่นมาก 2550) และศิริบุณ จงจุณเวิศย์ และมาเรียม นิลพันธ์ (2542) กล่าวถึง ลักษณะคู่มือที่ดีที่ประกอบด้วยประเด็นสำคัญ เนื้อหาสาระหรือรายละเอียดตรงกับเรื่องที่ศึกษา และไม ยากเกินไปจนทำให้ไม่มีผู้สนใจที่จะหยิบอ่าน เนื้อหาควรให้เหมาะสมกับความรู้ของผู้ที่จะศึกษา ควรมี กรณตัวอย่างประกอบเพื่อทำความเข้าใจได้ง่าย ด้านรูปแบบ ได้แก่มีรูปแบบที่ชัดเจนอ่านง่ายนำเสนอ อย่างเป็นระบบจากง่ายไปยาก มีภาพหรือตัวอย่างประกอบเนื้อหา ใช้ภาษาควรเข้าใจง่ายและ รูปเล่มควร ทำให้น่าสนใจ ด้านการนำไปใช้ ได้แก่ควรระบุขั้นตอน วิธีการให้ชัดเจน ตัวอย่างประกอบสามารถนำไป ปฏิบัติได้จริง ข้อควรปฏิบัติให้เข้าใจง่าย ดังนั้นครูผู้สอนที่ใช้ชุดการเรียนรู้จึงมีความพึงพอใจในระดับมาก

2.3 ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการใช้ชุดการเรียนรู้แบบ Active Learning วิชาภาษาไทย พื้นฐาน หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556 พบว่าผู้เรียนมีความพึงพอใจด้านการเรียนรู้ และด้านกิจกรรมการเรียนรู้ระดับมากเช่นกัน โดยชุดการเรียนรู้มีกิจกรรมเหมาะสมสำหรับการเรียนรู้ มี คำชี้แจงวิธีการปฏิบัติกิจกรรมชุดการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ มีขั้นตอนการ ปฏิบัติในกิจกรรมการเรียนรู้ ทำให้ผู้เรียนได้ใช้กระบวนการคิดขั้นสูง ผลของการเรียนรู้สามารถนำไป ประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้มาก ส่งผลทำให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นในการเรียนรู้และมีส่วนร่วม ในการสร้างความรู้ ซึ่งเป็นเพราะกิจกรรมการเรียนรู้แบบ Active Learning ที่มีความหลากหลาย ได้แก่ สื่อออนไลน์ สื่อเพาเวอร์พอยต์ สื่อ E-Book เกมที่แฉงเนื้อหาสาระ โดยมีช่องทางเชื่อมโยงการเข้าถึงสื่อ ด้วยคิวอาร์โคด (QR-Code) เป็นต้น มีขั้นตอนชัดเจน เน้นทักษะการคิดขั้นสูง ทำให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ ร่วมกัน ทั้งในด้านการสร้างองค์ความรู้ การสร้างปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน ทำให้ผู้เรียน มีความสนุกสนาน กระตือรือร้นในการเรียนซึ่งสอดคล้องกับ ไชยยศ เรืองสุวรรณ (2553) ได้อธิบายถึงประเด็นสำคัญของการ จัดการเรียนการสอนแบบ Active Learning ว่าเป็นการเรียนการสอนที่พัฒนาศักยภาพทางสมอง ได้แก่ การคิด การแก้ปัญหา การแก้ปัญหาและการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ เป็นการเรียนการสอนที่เปิดโอกาส ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้สูงสุด ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้และจัดระบบการเรียนรู้

ด้วยตนเอง การสร้างปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน และร่วมมือกันมากกว่าการแข่งขัน เป็นกิจกรรมการเรียนการสอนเน้นทักษะการคิดขั้นสูง ดังนั้นผู้เรียนที่ใช้ชุดการเรียนรู้จึงมีความพึงพอใจในระดับมากสอดคล้องกับ เฉลิมชัย กิจระการ (2542) ได้กล่าวถึง องค์ประกอบสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อความพึงพอใจได้แก่ความ ตื่นเต้น ความสนุกสนาน ความท้าทาย ความพอใจ

3. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้

ในการประเมินผลการใช้ชุดการเรียนรู้แบบ Active Learning วิชาภาษาไทยพื้นฐานตาม หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราชการ 2556 ในครั้งนี้ได้ขอค้นพบที่เป็นประเด็นในการ เสนอแนะ ดังนี้

3.1 ก่อนจะนำชุดการเรียนรู้แบบ Active Learning วิชาภาษาไทยพื้นฐานไปใช้ควรมีการ เตรียมความพร้อมเพื่อทำความเข้าใจกับครูผู้สอนถึงแนวทางและหลักการใช้ชุดการเรียนรู้ เพื่อให้ครูผู้สอน สามารถแสดงบทบาทได้ถูกต้องตามจุดมุ่งหมายของชุดการเรียนรู้ส่งผลต่อการพัฒนาการเรียนรู้อย่าง ผู้เรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

3.2 การนำชุดการเรียนรู้แบบ Active Learning วิชาภาษาไทยพื้นฐานไปใช้ในการจัดการเรียน การสอนสามารถปรับเปลี่ยนวิธีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นทักษะการคิดขั้นสูง ทำให้ผู้เรียนได้ลงมือ ปฏิบัติร่วมกัน ทั้งในด้านการสร้างองค์ความรู้ การสร้างปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน สำหรับใช้ประกอบการเรียน การสอนประยุกต์ให้เข้ากับบริบทพื้นที่ ผู้เรียนและเวลาที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้

3.3 เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการใช้ชุดการเรียนรู้แบบ Active Learning วิชาภาษาไทย พื้นฐาน ตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราชการ 2556 ควรมีสื่อโปรเจกเตอร์ เครื่อง คอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊ก หรือระบบอินเทอร์เนต สำหรับใช้ชุดการเรียนรู้

4. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

4.1 ควรมีการศึกษาผลการใช้ชุดการเรียนรู้แบบ Active Learning วิชาภาษาไทยพื้นฐานที่กับ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

4.2 ควรมีการศึกษาวิจัยในเชิงเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างผู้เรียนที่เรียนด้วย ชุดการเรียนรู้แบบ Active Learning วิชาภาษาไทยพื้นฐานและผู้เรียนที่ไม่ได้เรียนด้วยคู่มือครู

4.3 ควรมีการศึกษาวิจัยพัฒนาสื่อวัตกรรมการเรียนการสอนอื่นๆ เช่น แอปพลิเคชัน ร่วมกับการใช้ชุดการเรียนรู้แบบ Active Learning วิชาภาษาไทยพื้นฐานและเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับวิธีการปกติ

4.4 ในการวิจัยพัฒนาชุดการเรียนรู้แบบ Active Learning วิชาภาษาไทยพื้นฐานควรมีการศึกษาวิจัยในทุกขั้นตอนอย่างเป็นระบบจะทำให้เพื่อประโยชน์ต่อการนำไปใช้ได้ถูกต้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

บรรณานุกรม

- กาญจนา นาคสกุล. (2551). “การเสวนาเรื่อง การใช้ภาษาไทยในปัจจุบัน” ในการใช้ภาษาไทยในปัจจุบัน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). เอกสารประกอบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 คู่มือการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย. กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.
- คณะกรรมการการอาชีวศึกษา, สำนักงาน. (2556). หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556 เล่ม 1 ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม. กรุงเทพฯ: สำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษา.
- เครือวัลย์ เผ่าผึ้ง. (2548). การพัฒนาคู่มือการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน คิด วิเคราะห์และเขียน สื่อความสำหรับครูภาษาไทย. สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร นครปฐม.
- จิราภรณ์ ภัทรานุกัทร. (2544). ค คิดต้องมาก่อน ข เขียน. สารภาษาไทย 1. (2 ตุลาคม-ธันวาคม)
- แจ่มจันทร์ พลศรีตา. (2556). การพัฒนาคู่มือการเรียนรู้โดยใช้ผังกราฟิกร่วมกับหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงที่ส่งผลต่อการคิดวิเคราะห์ความรับผิดชอบและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สาระการเรียนรู้ภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขา การวิจัยและพัฒนาการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ชนิกา คำพุดและนพพร คำเมือง. (2551). การแก้ไขข้อบกพร่องในการเขียนภาษาไทยของ นักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ นครสวรรค์. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- ไชยยศ เรืองสุวรรณ. (2553). เทคโนโลยีการศึกษา ทฤษฎีและการวิจัย. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- ณัชนัน แก้วชัยเจริญกิจ. (2550). ภาวะผู้นำและนวัตกรรมทางการศึกษา: บทบาทของครูกับ Active Learning. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://genedu.kku.ac.th>. (สืบค้นวันที่ 28 สิงหาคม, 2560).
- ณัฐชา เอื้อม่อน. (2544). ความพึงพอใจต่อการให้บริการห้องสมุดประชาชนของนักเรียนนอก โรงเรียนสายสามัญ วิธีเรียนทางไกล ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอพิบูลย์รักษ์ จังหวัดอุดรธานี. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ทัศนัย มั่นมาก. (2550). การศึกษาผลการใช้คู่มือแนวทางการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยเพื่อ พัฒนาการสอนคิดจากสื่อสิ่งพิมพ์โดยใช้หลักการคิดของบลูมสำหรับครูผู้สอนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 3. กำแพงเพชร: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชรเขต 1.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- ทิพย์วัลย์ สุทิน. (2560). การเรียนรู้เชิงรุก...จากขงจื๊อถึงเอ็ดการ์ เดล (Edgar Dale). บทความวิชาการมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา. <https://cilt.wu.ac.th/backEnd/myfile/imgbooklet/Vol5No1.pdf> (สืบค้นวันที่ 28 สิงหาคม, 2560)
- ธนวรรณ พรหมมา. (2550). ผลการสอนโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือที่มีผลต่อความเข้าใจในการอ่านและเจตคติต่อวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- ประภา เติระกุล ศรีนวนันต์, บรรณาธิการ. (2558). หนังสือพิมพ์เดลินิวส์ “อาชีวะรุ่นใหม่ใช้ภาษาไทยอย่างมืออาชีพ”, ฉบับวันที่ 4 มีนาคม 2558. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา. <https://soclaimon.wordpress.com> (สืบค้นวันที่ 20 เมษายน 2559)
- ปรีชา ช่างขวัญยืน. (2539). เทคนิคการเขียนและผลิตตำรา. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปริญญ์ พรหมภาสิต. (2559). คู่มือการจัดการเรียนรู้ “Active Learning (AL) for HuSo at KPRU. กำแพงเพชร : มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- เผชิญ กิจระการ. (2542). ดัชนีประสิทธิผล. มหาสารคาม: ภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม .
- พระธรรมกิตติวงศ์. (2551). “การเสวนาเรื่อง การใช้ภาษาไทยในปัจจุบัน” ในการใช้ภาษาไทยในปัจจุบัน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย.
- พัชรวิภา ไทรารอด. (2551). การพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง สาระการเรียนรู้ วิชาภาษาไทย เรื่องชนิดของประโยคสำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 โรงเรียนนาเคประสิทธิ์ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม. สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการมัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พัชสุดา กัลป์ยานุฒ. (2558). ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาระดับปวช. และ ระดับปวส. ของวิทยาลัยเทคโนโลยีพายัพและบริหารธุรกิจ. วิทยาลัยเทคโนโลยีพายัพและบริหารธุรกิจ.
- พิรุณโปรย สำโรงทอง. (2554). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์กับการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการมัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- มงคล ลีลาธนากร. (2546). คู่มือครูประกอบการสอนหลักสูตรการใช้โปรแกรมประมวลผลคำของสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน. สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. (2540). ประมวลสาระชุดวิชา สาระตะและวิทยวิธีทางวิทยาศาสตร์ หน่วยที่ 8-12. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- รักษพงษ์ วงษ์ธานี. (2546). เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความคงทนในการเรียน และความพึงพอใจในการเรียนโดยใช้โปรแกรมบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนวิชาวิทยาศาสตร์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและวิธีเรียนต่างกัน. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- รัฐภูมิ ต้นสุตะพานิช. (2552). การสกัดความสัมพันธ์ระหว่างนิพจน์ระบุนามในภาษาไทย. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิทยาการคอมพิวเตอร์ ภาควิชาคอมพิวเตอร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ราตรี ฉันทวารชร. (2544). “ร เรือ” เสียงที่ควรเอาใจใส่และฝึกฝน. วารสารภาษาไทย. 1 (2 ตุลาคม-ธันวาคม): 20-23.
- วัชรภรณ์ กองมณี. (2546). การพัฒนาแบบการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยเน้นกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ. การศึกษาค้นคว้าอิสระการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วิชัย เสวกงาม. (2557). Active learning: What, Why and How. เอกสารประกอบการบรรยาย, กรุงเทพฯ.
- วิเชียร เกตุสิงห์. (2538). คำเฉลยกับการแปลความหมาย : เรื่องง่าย ๆ ที่บางครั้งก็ผิดพลาดได้. ข่าวสารการวิจัยการศึกษา. 18(3), 8 – 11, กุมภาพันธ์ – มีนาคม .
- ศรีณยู ศรีสมพร. (2560). เทคนิคการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้วิทยาศาสตร์. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา. <https://teacherkobwit2010.files.wordpress.com/2013/05/e0b8abe0b899e0b8b1e0b887e0b8aae0b8b7e0b8adatlas.pdf> (สืบค้นวันที่ 28 สิงหาคม, 2560)
- ศุภสิริ โสมาเกต. (2544). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความพึงพอใจในการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ระหว่างการเรียนรู้โดยโครงงานกับการเรียนรู้ตามคู่มือครู. ปรินิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- สถาพร พงษ์พิบูล. (2555). **คุณภาพผู้เรียน...เกิดจากกระบวนการเรียนรู้ (QUALITY OF STUDENTS DERIVED FROM ACTIVE LEARNING PROCESS)**. วารสารการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา 6, 2.
- สิริพร ปาณวงษ์ (2560). **Active Learning เทคนิคการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21**. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา. http://apr.nsrh.ac.th/Act_learn/myfile/10062014104828_3.pdf. (สืบค้นวันที่ 20 สิงหาคม, 2560)
- สมมาตร ปรงสุวรรณ. (2545). **การพัฒนาคู่มือครูในโรงเรียนช่าง**. สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สมศรี อริญญาศรี. (2552). **การศึกษาเจตคติและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย หน่วยศิลปะการใช้ถ้อยคำเพื่อสื่อสารในการอาชีพของนักศึกษาหลักสูตรระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงปีที่ 1 ประเภทวิชาอุตสาหกรรม กลุ่มอาชีพศึกษาจังหวัดสระแก้วจากการเรียนการสอนแบบบูรณาการแบบสอดแทรก**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- สมเจตน์ ไกรกลาง. (2547). **การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาโดยใช้ชุดฝึกอบรมสำหรับข้าราชการครู ของกลุ่มโรงเรียนทะเลบัว อำเภอมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา**. ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- แสงอรุณต์ รอดสถิตต์. (2552). **การพัฒนาชุดฝึกการเขียนสะกดคำภาษาไทยแบบกระบวนการ 6 ขั้นสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 1**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์.
- อรณิชา ทศตา. (2558). **การพัฒนาชุดฝึกอบรมเรื่อง การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือเพื่อการวิจัยในการเสริมสร้างความสามารถของครูโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครราชสีมา เอกสารการประชุมวิชาการและเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ “สร้างสรรค์และพัฒนา เพื่อก้าวหน้าสู่ประชาคมอาเซียน” ครั้งที่ 2 วันที่ 18-19 มิถุนายน 2558 ณ วิทยาลัยนครราชสีมา อำเภอมือง จังหวัดนครราชสีมา : ภาคโปสเตอร์**
- อดุลย์ ไทรเล็กทิม. (2550). **ปัญหาการใช้ภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร**. วารสารวิจัยรามคำแหง ปีที่ 10 ฉบับที่ 1 มกราคม – มิถุนายน.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- อนุชิต เจริญจำเนียร. (2545). **คู่มือการจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณลักษณะคนดีของนักเรียน นักศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา**. สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- อัญชสา ยิ้มถนอม. (2553). **การพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูปเรื่องการสร้างคำในภาษาไทยสำหรับ นักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 3**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอน ภาษาไทย ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปกร นครปฐม.
- เอกพรต สมุทธานนท์. (2556). **การเขียนคู่มือครู**. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา. <http://www.gotoknow.org> (สืบค้นวันที่ 20 เมษายน 2559)
- เอกวุฒิ ไกรมาก (2541). **การสร้างคู่มือในการจัดหาและใช้ประโยชน์วิทยากรท้องถิ่น สอนวิชาช่างอุตสาหกรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา**. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาบัณฑิต สาขาอุตสาหกรรมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- Dale, E. (1969). **Audio-visual methods in teaching**, (3rd ed.). Holt, Rinehart and Winston. New York: Dryden.
- C.C. Bonwell, J.A. Eison, (1991). **Active Learning: Creating Excitement in the Classroom**. ERIC Digest. Washington D.C. : ERIC Clearinghouse on Higher Education.
- Meyers, Chet and Jones, Thomas B. (1993). **Promoting Active Learning: Strategies for the Collage Classroom**. San Francisco : Jossey-Bass.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายนามผู้เชี่ยวชาญ

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือนิเทศชุดการเรียนรู้แบบ Active Learning
ครูวิชาภาษาไทยพื้นฐาน ตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราชการ 2556

1. นางสาววัลลภา อยู่ทอง ศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
2. นายวิทยา ใจวิถี ผู้อำนวยการศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีวศึกษาภาคเหนือ
3. นางสาวพิมพ์ ศะริจันทร์ ศึกษานิเทศ ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีวศึกษาภาคเหนือ
4. นายอภิชาติ เนินพรหม ปร.ด.(วิจัย วัฒนผลและสถิติศึกษา)ครูเชี่ยวชาญ วิทยาลัยเทคนิคชุมพร
5. นางสาวฝน แสนใจพรหม Ph.D. (Research and Development Educational)

ภาคผนวก ข

ตัวอย่างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบนิเทศติดตามการใช้ชุดการเรียนรู้แบบ Active Learning
วิชา ภาษาไทยพื้นฐาน หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556

คำชี้แจง

1. เครื่องมือชุดนี้ใช้สำหรับการนิเทศติดตาม การใช้ชุดการเรียนรู้แบบ Active Learning วิชา ภาษาไทยพื้นฐาน หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556 ในสถานศึกษานำร่อง
2. เครื่องมือมีลักษณะเป็นแบบสัมภาษณ์ครูผู้สอนเกี่ยวกับการนำชุดการเรียนรู้แบบ Active Learning วิชาภาษาไทยพื้นฐาน ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน มีทั้งหมด 4 ตอน
3. เพื่อให้ได้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาชุดการเรียนรู้แบบ Active Learning และ พัฒนาการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยพื้นฐาน ขอให้ผู้เก็บรวบรวมข้อมูลตามความเป็นจริงจากผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ชื่อ-สกุล ผู้รับการนิเทศ.....

วุฒิการศึกษา สาขาวิชาเอก

สถานศึกษา จังหวัด.....

จำนวนผู้เรียน.....คน

ตอนที่ 2 สภาพการใช้ชุดการเรียนรู้

ชุดการเรียนรู้แบบ Active Learning	การนำไปใช้		บันทึกเพิ่มเติม จากผู้นิเทศ
	ใช้	ไม่ใช้	
หน่วยการเรียนรู้ 1 : การใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร			
หน่วยการเรียนรู้ 2 : การวิเคราะห์และประเมินค่าสารจากการฟัง และการดูสื่อ			
หน่วยการเรียนรู้ 3 : การวิเคราะห์และประเมินค่าสารจากการอ่าน			
หน่วยการเรียนรู้ 4 : การอ่านวรรณกรรมท้องถิ่น			
หน่วยการเรียนรู้ 5 : การพูดในโอกาสต่างๆ ตามมารยาทสังคม			
หน่วยการเรียนรู้ 6 : การพูดติดต่อกิจธุระ			
หน่วยการเรียนรู้ 7 : การเขียนติดต่อกิจธุระ			
หน่วยการเรียนรู้ 8 : การเขียนโครงการ			
หน่วยการเรียนรู้ 9 : การเขียนรายงานเชิงวิชาการ			

ตอนที่ 3 บันทึกเพิ่มเติมจากผู้นิเทศ

.....

.....

.....

.....

.....

ตอนที่ 4 สภาพปัญหาและข้อเสนอจากการใช้ชุดการเรียนรู้แบบ Active Learning

สภาพปัญหาการใช้	ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะ

ลงชื่อ.....ผู้นิเทศ

(.....)

วันที่.....เดือน.....ปี.....

ลงชื่อ.....ผู้นิเทศ

(.....)

วันที่.....เดือน.....ปี.....

ลงชื่อ.....ผู้นิเทศ

(.....)

วันที่.....เดือน.....ปี.....

ลงชื่อ.....ผู้นิเทศ

(.....)

วันที่.....เดือน.....ปี.....

**แบบสอบถามความพึงพอใจของครูที่มีต่อการใช้ชุดการเรียนรู้แบบ Active learning
วิชาภาษาไทยพื้นฐานตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556**

คำชี้แจง

1. เครื่องมือชุดนี้ใช้สำหรับการนิเทศติดตาม การใช้ชุดการเรียนรู้แบบ Active Learning วิชาภาษาไทยพื้นฐาน หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556 ในสถานศึกษานำร่อง
2. เครื่องมือมีลักษณะเป็นแบบสัมภาษณ์ครูผู้สอนเกี่ยวกับการนำชุดการเรียนรู้แบบ Active Learning วิชาภาษาไทยพื้นฐาน ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน มีทั้งหมด 3 ตอน
3. เพื่อให้ได้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาชุดการเรียนรู้แบบ Active Learning และพัฒนาการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยพื้นฐาน ขอให้ผู้เก็บรวบรวมข้อมูลตามความเป็นจริงจากผู้ให้สัมภาษณ์
4. แบบสอบถามฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของเครื่องมือเพื่อกำหนดการนิเทศติดตามการใช้ชุดการเรียนรู้แบบ Active learning วิชาภาษาไทยพื้นฐาน หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556 และเพื่อความพึงพอใจของครูผู้สอนที่มีต่อการใช้ชุดการเรียนรู้แบบ Active learning วิชาภาษาไทยพื้นฐาน มีทั้งหมด 3 ตอน ดังนี้
 - ตอนที่ 1 สภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
 - ตอนที่ 2 ความพึงพอใจของผู้ตอบที่มีต่อการใช้ชุดการเรียนรู้แบบ Active learning วิชาภาษาไทยพื้นฐาน หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556
 - ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ ของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อการใช้ชุดการเรียนรู้แบบ Active learning วิชาภาษาไทยพื้นฐาน หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556

**แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการใช้ชุดการเรียนรู้แบบ Active learning วิชาภาษาไทยพื้นฐาน
ตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556**

คำชี้แจง

1. เครื่องมือชุดนี้ใช้สำหรับการนิเทศติดตาม การใช้ชุดการเรียนรู้แบบ Active Learning วิชาภาษาไทยพื้นฐาน หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556 ในสถานศึกษานำร่อง
2. เครื่องมือมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับเกี่ยวกับการนำชุดการเรียนรู้แบบ Active Learning วิชาภาษาไทยพื้นฐาน ไปใช้ในการเรียนรู้ มีทั้งหมด 3 ตอน
3. เพื่อให้ได้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาชุดการเรียนรู้แบบ Active Learning และพัฒนาการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยพื้นฐาน ขอให้ผู้ตอบแบบสอบถามให้ข้อมูลตามความเป็นจริงและตามความคิดเห็นของท่าน

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของเครื่องมือเพื่อการนิเทศติดตามการใช้ชุดการเรียนรู้แบบ Active learning วิชาภาษาไทยพื้นฐาน หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556 และเพื่อความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อการใช้ชุดการเรียนรู้แบบ Active learning วิชาภาษาไทยพื้นฐาน
2. แบบสอบถามฉบับนี้มี 3 ตอน ได้แก่
 - ตอนที่ 1 สภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
 - ตอนที่ 2 ความพึงพอใจของผู้ตอบที่มีต่อการใช้ชุดการเรียนรู้แบบ Active learning วิชาภาษาไทยพื้นฐาน หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556
 - ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ ของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อการใช้ชุดการเรียนรู้แบบ Active learning วิชาภาษาไทยพื้นฐาน หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ที่ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับท่าน

1. เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง
2. ประเภทวิชา สาขาวิชา สาขางาน

ตอนที่ 2 ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อชุดการเรียนรู้แบบ Active learning วิชาภาษาไทยพื้นฐาน

หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556

คำชี้แจง ความพึงพอใจ หมายถึง ความเหมาะสม ความชัดเจน ความมีประโยชน์ ที่มีต่อชุดการเรียนรู้

แบบ Active learning วิชาภาษาไทยพื้นฐาน ระดับการเรียนรู้หมายถึง ผลที่เกิดขึ้นจากการ ทำกิจกรรม Active learning ของผู้เรียน โดยขอให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับระดับความพึงพอใจต่อกิจกรรมและระดับการเรียนรู้ของท่าน โดยมีเกณฑ์ ดังนี้

- 5 หมายถึง พึงพอใจต่อกิจกรรมและการเรียนรู้ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง พึงพอใจต่อกิจกรรมและการเรียนรู้ในระดับมาก
- 3 หมายถึง พึงพอใจต่อกิจกรรมและการเรียนรู้ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง พึงพอใจต่อกิจกรรมและการเรียนรู้ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง พึงพอใจต่อกิจกรรมและการเรียนรู้ในระดับน้อยที่สุด

รายการ	ระดับความพึงพอใจ				
	5	4	3	2	1
ด้านกิจกรรม					
1. คำชี้แจง วิธีการปฏิบัติกิจกรรม ชุดการเรียนรู้แบบ Active learning วิชาภาษาไทยพื้นฐาน					
2. กิจกรรมเหมาะสมสำหรับการเรียนรู้					
3. ขั้นตอนการปฏิบัติในกิจกรรมการเรียนรู้					
4. การจัดแบ่งขอบข่ายเนื้อหาสาระ					

5. การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้					
6. ระยะเวลาในการเรียนรู้					
รายการ	ระดับความพึงพอใจ				
	5	4	3	2	1
7. กิจกรรมการเรียนรู้สนองต่อความแตกต่างของผู้เรียนรายบุคคล					
8. รูปแบบและวิธีการสำหรับการวัดและประเมินผลชัดเจน					
9. เครื่องมือสำหรับการวัดและประเมินผล					
10. เกณฑ์สำหรับการวัดและประเมินผลชัดเจน					
รายการ	ระดับการเรียนรู้				
	5	4	3	2	1
ด้านการเรียนรู้					
11. ผู้เรียนได้ใช้กระบวนการคิดขั้นสูง					
12. กิจกรรมทำให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นในการเรียนรู้					
13. ผู้เรียนได้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์					
14. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการสร้างความรู้					
15. ผลจากการเรียนรู้นำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้					

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก ค
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตารางภาคผนวก 1 ข้อมูลทั่วไปของครูผู้สอนวิชาภาษาไทยพื้นฐาน

เพศ

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
หญิง	5	18.5	18.5	18.5
ชาย	22	81.5	81.5	100.0
Total	27	100.0	100.0	

ตำแหน่ง

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
ครูผู้ช่วย	3	11.1	11.1	11.1
ครู	7	25.9	25.9	37.0
ครูชำนาญการ	6	22.2	22.2	59.3
ครูชำนาญการพิเศษ	3	11.1	11.1	70.4
อื่นๆ (ครูพิเศษสอน)	8	29.6	29.6	100.0
Total	27	100.0	100.0	

ตารางภาคผนวก 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจของครูที่มีต่อการใช้
ชุดการเรียนรู้แบบ Active Learning วิชาภาษาไทยพื้นฐานตามหลักสูตร
ประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556

Descriptive Statistics

	N	Min	Max	Mean	Std. Deviation
องค์ประกอบชุดการเรียนรู้แบบ Active learning วิชา ภาษาไทยในรูปแบบสื่อออนไลน์	27	3.00	5.00	4.4815	.70002
คำชี้แจง วิธีการ แนวทางการใช้ ชุดการเรียนรู้แบบ Active learning วิชาภาษาไทยพื้นฐาน	27	3.00	5.00	4.4074	.69389
ความเหมาะสมสำหรับการนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน	27	3.00	5.00	4.4815	.70002
ขั้นตอนการปฏิบัติในกิจกรรมการเรียนการสอน	27	3.00	5.00	4.4444	.64051
การจัดแบ่งขอบข่ายเนื้อหาสาระ	27	3.00	5.00	4.3333	.67937
การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน	27	3.00	5.00	4.5556	.57735
ระยะเวลาในการจัดการเรียนการสอน	27	2.00	5.00	4.2963	.86890
รูปแบบและวิธีการสำหรับการวัดและประเมินผลชัดเจน	27	3.00	5.00	4.3704	.68770
เครื่องมือสำหรับการวัดและประเมินผล	27	3.00	5.00	4.1481	.71810
เกณฑ์สำหรับการวัดและประเมินผลชัดเจน	27	3.00	5.00	4.2963	.66880
ข้อเสนอแนะด้านบทบาทครูชัดเจนสามารถนำไปปฏิบัติได้	27	3.00	5.00	4.4815	.70002
ข้อเสนอแนะด้านบทบาทของผู้เรียนชัดเจนสามารถนำไป ปฏิบัติได้	27	3.00	5.00	4.3704	.79169
ประโยชน์ของชุดการเรียนรู้แบบ Active learning วิชา ภาษาไทยพื้นฐานต่อการจัดการเรียนการสอนของครู	27	3.00	5.00	4.6667	.73380
ประโยชน์ของชุดการเรียนรู้แบบ Active learning วิชา ภาษาไทยพื้นฐานต่อการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน	27	3.00	5.00	4.6667	.67937
ความพึงพอใจในภาพรวมต่อชุดการเรียนรู้แบบ Active leraning วิชาภาษาไทยพื้นฐาน	27	3.00	5.00	4.5926	.69389
Valid N (listwise)	27				
total	27	4.15	4.67	4.4395	.14473
Valid N (listwise)	27				

ตารางภาคผนวก 3 ข้อมูลทั่วไปของผู้เรียน

เพศ

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
หญิง	341	47.8	47.8	47.8
Valid ชาย	372	52.2	52.2	100.0
Total	713	100.0	100.0	

ประเภทวิชา

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
อุตสาหกรรม	288	40.4	40.4	40.4
พาณิชย์กรรม	287	40.3	40.3	80.6
คหกรรม	5	.7	.7	81.3
เกษตรกรรม	108	15.1	15.1	96.5
อื่นๆ (อุตสาหกรรมท่องเที่ยว)	25	3.5	3.5	100.0
Total	713	100.0	100.0	

ตารางภาคผนวก 4 คะแนนค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการใช้
ชุดการเรียนรู้แบบ Active Learning วิชาภาษาไทยพื้นฐานตามหลักสูตร
ประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556

Descriptive Statistics

	N	Min	Max	Mean	Std. Deviation
คำชี้แจง วิธีการ แนวทางการใช้ ชุดการเรียนรู้แบบ Active learning วิชาภาษาไทยพื้นฐาน	713	1.00	5.00	4.3562	.69257
กิจกรรมเหมาะสมสำหรับการเรียนรู้	713	1.00	5.00	4.3787	.65101
ขั้นตอนการปฏิบัติในกิจกรรมการเรียนรู้	713	2.00	5.00	4.3086	.72488
การจัดแบ่งขอบข่ายเนื้อหาสาระ	713	2.00	5.00	4.2721	.71424
การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้	713	1.00	5.00	4.3520	.74638
ระยะเวลาในการเรียนรู้	712	1.00	5.00	4.2500	.79865
กิจกรรมการเรียนรู้สนองต่อความแตกต่างของผู้เรียนรายบุคคล	713	1.00	5.00	4.2020	.73717
รูปแบบและวิธีการสำหรับการวัดและประเมินผลชัดเจน	713	1.00	5.00	4.2805	.71097
เครื่องมือสำหรับการวัดและประเมินผล	712	1.00	5.00	4.2514	.75006
เกณฑ์สำหรับการวัดและประเมินผลชัดเจน	713	1.00	5.00	4.2721	.75067
ผู้เรียนได้ใช้กระบวนการคิดขั้นสูง	713	1.00	5.00	4.2763	.72531
กิจกรรมทำให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นในการเรียนรู้	713	1.00	5.00	4.3520	.73881
ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์	713	2.00	5.00	4.3254	.75188
ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการสร้างความรู้	713	1.00	5.00	4.3478	.75303
ผลจากการเรียนรู้นำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้	713	1.00	5.00	4.3731	.74272
Valid N (listwise)	711				
total	713	4.20	4.38	4.3065	.05307
Valid N (listwise)	713				

ภาคผนวก ง

ภาพกิจกรรม

ภาพกิจกรรมการนิเทศติดตามการใช้ชุดการเรียนรู้แบบ Active Learning

วิชาภาษาไทยพื้นฐาน หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ 2556

วิทยาลัยเทคนิคสกลนคร

วิทยาลัยการอาชีพโพธิ์ทอง

วิทยาลัยเทคนิคอุบลราชธานี

วิทยาลัยเทคนิคศรีสะเกษ

วิทยาลัยการอาชีพบัวใหญ่

ภาพกิจกรรมการนิเทศติดตามการใช้ชุดการเรียนรู้แบบ Active Learning
วิชาภาษาไทยพื้นฐาน หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ 2556

วิทยาลัยสารพัดช่างพิษณุโลก

วิทยาลัยการอาชีพลอง

วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีพะเยา

วิทยาลัยสารพัดช่างแพร่

วิทยาลัยการอาชีพแม่สะเรียง

ภาพกิจกรรมการนิเทศติดตามการใช้ชุดการเรียนรู้แบบ Active Learning
 วิชาภาษาไทยพื้นฐาน หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ 2556

วิทยาลัยเทคนิคชลบุรี

วิทยาลัยประมงสมุทรสาคร

วิทยาลัยการอาชีพบ้านลาด

วิทยาลัยเทคนิคพระนครศรีอยุธยา

วิทยาลัยอาชีวศึกษากาญจนบุรี

ภาพกิจกรรมการนิเทศติดตามการใช้ชุดการเรียนรู้แบบ Active Learning

วิชาภาษาไทยพื้นฐาน หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ 2556

วิทยาลัยสารพัดช่างสงขลา

วิทยาลัยเทคนิคหาดใหญ่

วิทยาลัยเทคนิคสตั๊ด

วิทยาลัยสารพัดช่างปราจีนบุรี

คณะกรรมการผู้จัดทำสรุปรายงานผล
การประเมินผลการใช้ชุดการเรียนรู้แบบ Active Learning
วิชาภาษาไทยพื้นฐาน หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราชการ 2556

คณะกรรมการที่ปรึกษา

1. นางสาววัลลภา อยู่ทอง หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ สอศ.
2. นายวิทยา ใจวิถี ผู้อำนวยการ ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพศึกษาภาคเหนือ

คณะกรรมการวิเคราะห์สรุปข้อมูลระดับภาค

1. นางสาวพิมพ์พร ศะริจันทร์ ศึกษาานิเทศก์ ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพศึกษาภาคเหนือ
2. นางจารุณี มณีชัย ศึกษาานิเทศก์ ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพศึกษาภาคเหนือ
3. นางปรียา ตันวิวัฒน์ ศึกษาานิเทศก์ ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพศึกษาภาคใต้
4. นายจรรุญ เตชะเจริญกิจ ศึกษาานิเทศก์ ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพศึกษาภาคกลาง
5. นางบุษยมาศ นิ่มนวล ศึกษาานิเทศก์ ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพศึกษาภาคกลาง
6. นางสาววิภาวดี ดวงสูงเด่น ศึกษาานิเทศก์ ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
7. นายอรรถฤทธิ์ คัมภีรานนท์ ศึกษาานิเทศก์ ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

คณะกรรมการบรรณาธิการกิจ

1. นายวิทยา ใจวิถี ผู้อำนวยการ ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพศึกษาภาคเหนือ
2. นางสาวพิมพ์พร ศะริจันทร์ ศึกษาานิเทศก์ ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพศึกษาภาคเหนือ

คณะกรรมการสรุปเขียนรายงานการวิจัยประเมินผล

1. นางสุดสาย ศรีศักดิ์ดา ศึกษาานิเทศก์ ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพศึกษาภาคเหนือ
2. นายอภิชาติ เนินพรหม ครูเชี่ยวชาญ วิทยาลัยเทคนิคชุมพร
3. นางสาวฝน แสนใจพรหม อาจารย์ประจำ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

Pedagogies
World
Relations
Education
Impact
Active
Perspectives
Media
Cinema
Dilemmas
Students
Pedagogical
Integrating
Pedagogy
Curricula
Theory
Practice
Research
Structures
Challenges
Building
Simulations
Teach
Critical
Studies
Spaces
Techniques

Pedagogies
World
Relations
Education
Impact
Active
Perspectives
Media
Cinema
Dilemmas
Students
Pedagogical
Integrating
Pedagogy
Curricula
Theory
Practice
Research
Structures
Challenges
Building
Simulations
Teach
Critical
Studies
Spaces
Techniques

ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีวศึกษาภาคเหนือ
ถนนหัตถิเลวี ต.ช้างเผือก อ.เมือง จ.เชียงใหม่ 50300
โทร.053222278 โทรสาร 224677 www.nsdv.go.th